

YENİ ÇAĞ

- **G. Husak:** Lenin'in yolundan güvenli ve yaratıcı atılımlarla ileri
- **T. Jivkov:** Gelişmiş sosyalizm dolaysız ödevimizdir
- **A. Petersen:** İşçi sınıfı ve ulus
- **G. Abri:** «Savaş ve devrim etkenlerinin keskinleşmesi»ne ilişkin Maoist görüş
- **H. Winter:** ABD dış politikası
- **A. Tol:** Profesör Apel'in yirmi sorusu
- **xx:** Son beş yıllık dönem Sovyet yurttaşına neler verdi
- **M. Schneider:** Avrupa kapitalist ülkelerinde göçmen işçiler
- **xx:** Uluslararası örgütler hakkında kısa bilgiler

Ozel sayfalar

- **xx:** TKP MK Genel Sekreteri **I. Bilen** yoldaşın Avrupa Komünist ve İşçi Partilerinin Berlin Konferansında yaptığı konuşma
- **xx:** TKP temsilcisinin MDHP'nin XVII. Kongresinde yaptığı konuşma
- **A. Soydan:** Avrupa Komünist ve İşçi Partilerinin Konferansı
- **A. S.:** Anti-empiryalist devrim hareketinde birlik sorunu

6 (144)
Haziran
1976

Lenin'in yolundan güvenli ve yaratıcı atılımlarla ileri

Gustav Husak

*Çekoslovakya Komünist Partisi MK Genel Sekreteri
ve ÇSSC Cumhurbaşkanı*

1

Çekoslovakya Komünist Partisi'nin 12–16 Nisan 1976 günlerinde yapılan XV. Kongresi, ÇKP XIV. Kongresinde belirlenmiş olan 1971–1975 yılları programını gerçekleştirme yolunda partinin ve halkın yürüttükleri büyük ve gergin savaşımın bir sentezini yaptı. Kongre, önümüzdeki dönemde partinin izliyeceği politik hattı işleyip kesinleştirdi ve Çekoslovakya'da sosyalizmin bundan öte gelişme programını belirledi.

Partimizin 55. kuruluş yıldönümü öncesine rastlayan XV. Kongremiz büyük ve sorumlu bir çalışma yaptı. Bu, sosyalist anayurdumuzu özveriyle kuranların, memleketin nice emek sınavlarından geçmiş ve sorumluluk duygusuna sahip olanların kongresiydi. Kongre çalışmalarına baştanbaşa ulaşılan başarıların verdiği haklı kıvanç duyguları, gerçekçi ve yaratıcı ruh, eleştirel titizlik, yeni ve daha yüksek ödevleri yerine getirme iradesi egemendi. Ve gayet haklı olarak diyebiliriz ki, Çekoslovakya komünistlerinin bu en yüksek forumu, partimize ve halkımıza karşı, tüm uluslararası komünist ve işçi hareketine karşı ödevini şerefle yerine getirdi.

XV. Kongrenin ana karakter çizgisi, yapılan işleri değerlendirmekle, bundan sonraki hedefleri belirlemek ve bunlara ulaşmak üzere geçilecek yolu göstermekle, Marksizm-Leninizm fikirlerinin atılımını, çekim gücünü ve pratik simgeleşmesini gözler önüne seren gerçek bir döküm yapmış, Çekoslovakya'da gelişmiş sosyalist toplumun kuruluşunda gitgide artan başarıları ve büyük perspektifleri yansıtmış olmasıdır. Kongre bütün partinin bundan böyle de ardıcıl olarak Lenin'in yolundan yürüme, 55 yıllık

tarihçesinin devrimci mirasını geliştirme ve otuz yılı aşan sosyalizm kuruşu davasını zenginleştirme iradesini dile getirdi. Biz Çekoslovakya komünistleri, partimizin, işçi sınıfına öncülük rolünü, sosyalizm kuruluşunda tüm toplumun yönetici politik gücü olma işlevini şerefle yerine getirmekte olmasıyla, nice devrimci kuşakların kendilerini adadıkları soylu fikirlerin gerçekleştirilmesine katkıda bulunarak uluslararası işçi sınıfının özveri gerektiren büyük savaşına şerefle katılmakta olmasıyla gurur duyuyoruz.

Çekoslovakya komünistlerinin XV. Kongresi, Sovyetler Birliği Komünist Partisi'nin XXV. Kongresinin tarihsel önemini büyük bir takdirle belirtti. Bu forumun sonuçları bütün dünyada devrimci, ilerici ve barışsever güçlerin sağlamlaşmasına kesinlikle yardım etmekte, Çekoslovakya halkı arasında da geniş yankılar uyandırmış, hararetle desteklenmiş bulunmaktadır.

ÇKP XV. Kongresinin bütün çalışmalarına proleter ve sosyalist enternasyonalizmi fikirleri derinden derine sinmişti. Kongre, Çekoslovakya'nın sosyalist topluluğun kopmaz bir parçası olduğunu, sosyalist topluluğun birliğini sağlamlaştırmaya ve karşılıklı işbirliğini derinleştirmeye vargücümüzle yardımda bulunma kesin irademizi bir daha belirterek pekiştirdi. Kongremizin çalışmasında, partimizin ve halkımızın Sovyetler Birliği'ne, onun Leninci Komünist Partisine, yani çok büyük deneyi yaşamımız ve bundan sonraki çalışmalarımız için zengin bir düşün ve esin kaynağı olan SBKP'ne köklü kardeşlik ilişkileriyle bağlılık ruhu en parlak biçimde kendini gösterdi.

Biz XV. Kongremize dünyanın çeşitli memleketlerinden 88 komünist ve işçi partisi ve ilerici hareketler heyet ve temsilcilerinin katılmış olmasına büyük bir değer veriyoruz. Onların bizim deneyimize gösterdikleri ilgi, kongrede ve yer yer işçi toplantılarında yaptıkları konuşmalar, sınıfsal ve enternasyonal dayanışma ilişkilerinin arttığını ve sağlamlaşmakta olduğunu, barış, sosyal ilerleme, sosyalizm ve komünizm savaşçılarının dünya çapındaki geniş cephesiyle ÇKP'nin sınıksız bağlı bulunduğunu bir kere daha gösterdi. Bu gerçek, kongrece kabul edilen «Emperyalizme, faşizme ve gericiliğe karşı savaşanlarla dayanışma bildirisi»nde de ifadesini buldu.

2

Partimizin XV. Kongresi, geçtiğimiz beş yıl içinde Çekoslovakya'da sosyalizmin gelişmesi yolunda önemli bir ileri adım atmış olduğumuzu tespit etti. Kongre aynı zamanda bunun olağan ve kolay bir yol olmadığını belirtti. Birçok güçlüğün yenilmesi, birçok engellerin aşılması, nice ciddi sorunların çözülmesi, memleketimizde 1960'ların sonunda sağcı oportünist ve anti-sosyalist güçlerin sebep oldukları bunalımın derin politik, ekono-

mik ve tinsel gelişmelerin olumsuz sonuçlarının giderilmesi gerekiyordu. Aynı zamanda partide ve toplumda 1968 yılının çok daha öncesinden beri birikmiş olan problemlerin çözüme kavuşturulması gerekiyordu. Bundan ötürü, kongrede, sosyalist toplumumuzun daha ileri atılımı gelişmesini sağlama yönündeki genel yaklaşım tarzımızın karakterini belirterek, şu noktayı açıkça ortaya koyduk: «1968 Ocak ayı Çekoslovakya Komünist Partisi'nde ve toplumumuzda ÇKP XIII. Kongresinden sonraki bunalımlı gelişmeden çıkarılan dersler» başlıklı belgede belirtildiği üzere, partimizde ve toplumumuzda olgunlaşan bunalımın üstesinden gelme gereğinin ifadesiydi. Biz, Partimizin XIV. Kongresinin çizdiği politik hattı gerçekleştirmeye, parti ve toplum yönetiminde Leninci prensipleri ardıcıl olarak uygulamaya ilişkin olumlu çalışmalarla, 1968 Ocak ayına kadar ve 1968–1969'da partiyi zayıflatan ve toplumumuzun sağlıklı gelişmesini tehdit eden her şeyi bertaraf edebilmiş bulunuyoruz.» (1)

XIV. Kongrece kabul edilen programın hayata geçirilmesi, bu yaklaşımın hak ve adalete uygunluğunu ve «Çekoslovakya Komünist Partisi'nde ve toplumda ÇKP XIII. Kongresinden sonraki bunalımlı gelişmesinden çıkarılan dersler» başlıklı belgenin ve partinin birliği konusundaki kararın içerdiği deneye dayanarak çıkardığımız sonuçların doğruluğunu ortaya koydu.

Biz, başlıca tehlike olarak sağcı oportünizme karşı ve daha önceki dönemde uğradığımız diğer bütün başarısızlıklara karşı savaşım yürütürken, yeni ödevleri bir an bile gözden uzak tutmuyoruz. Ve çabalarımızı bunlar üzerinde, gelişmiş sosyalist toplum kuruluşu yapıcı programını gerçekleştirme davası üzerinde yoğunlaştırmış bulunuyoruz.

XIV. Kongreden sonra çözüme kavuşturduğumuz sorunların hacmi ve karmaşıklığı, tüm partinin, araştırma ve yönetim çalışmalarına, politik-örgütsel ve eğitimsel eylemine, özellikle parti yönetim organlarının eylemine büyük bir gereksinme gösteriyordu. Merkez Komitesi ve bağlı organları (prezidyum ve sekreterlik), olağan oturumlarında, kongrenin önermelerini amaca yönelik ve yaratımlı biçimde işliyor, somutlaştırıyor, yeni koşulların ve gereksinmelerin ortaya çıkmasını dikkate alıyor, ödevlerin yerine getirilmesini eleştirel bir yaklaşımla denetliyor, edinilen deneyi genelleştiriyor, partiyi ve toplumu sonuç belirleyici ödevlerin yerine getirmesi yönünde harekete getiriyordu.

Geçen dönemde, Merkez Komitesi, memleketimizde sosyalizmi geliştirmeye ilişkin bütün temel sorunlarla ve uluslararası politika sorunlarıyla uğraşmış olmakla beraber, her zaman en büyük dikkatle parti işleri üzerinde, partinin kendisini daha öte geliştirme sorunları üzerinde duruyordu. Bu önemli ve yararlı dikkatin meyvaları da gecikmedi. XV. Kongre'nin

(1) «Rude pravo», 13 dubna 1976.

bütün çalışması, ÇKP'nin sarsılmaz birlik, politik olgunluk ve devrimci gücüne tanıklık etti.

XIV. Kongreden sonraki gelişmeden elde edilen deney, bizim düşüncemizi, yani partinin ancak bütün eyleminde ardıcıl olarak Marksizm-Leninizm ve proletarya enternasyonalizmi prensiplerinden hareket ettiği, halkla sınımsız bağlı olduğu, sağlam, birleşik ve atılımlı bir yönetime sahip olduğu takdirde yükümlendiği tarihsel rolü gerektiği gibi oynayabileceği kanımızı bir kez daha doğruladı. Bu, çalışmalarımızın sonuçlarını genelleştirirken yaptığımız en önemli çıkarımlardan biridir ve daha sonraki ileri hareketimiz bakımından büyük bir önem taşımaktadır.

Partinin enine boyuna düşünülen ve Marksist-Leninist öğretinin ardıcıl ve yaratımlı biçimde uygulanması temeline dayanan gerçekçi politikası, işçi sınıfının, kooperatif üyesi köylülerin, aydınların, gençliğin ve memleketimizin bütün ulusu ve halk gruplarının etkin ve bilinçli desteğini kazandı. Emekçiler, XIV. Kongrenin onayladığı programın, kendi temel yaşamsal çıkarlarını ve sosyalist toplumumuzun gelişme gereksimlerini yansıttığına deneyleriyle inandılar. Yurttaşlarımızın, partimizin politikasına güvençlerinin kaynağı, etkin ve özverili çalışmalarının kaynağı bunda gizleniyordu ve bunda gizleniyor. İzlenecek yol doğru olarak belirlendikten sonra, bunun başarısının her şeyden önce halk yığınlarının Marksist-Leninist partiye gösterdikleri desteğe ve partinin belirlenen plânları hayata geçirmek için halkı seferber etme hünerine bağlı olduğu gerçeği yeniden doğrulanmış bulunuyor.

Biz ÇKP XIV. Kongresi tarafından belirlenen programı hayata geçirmek için, yalnız sosyalist yurdumuza karşı değil, aynı zamanda uluslararası devrimci harekete karşı sorumluluk duygusu ve bilinçle çalıştık. Bunu dikkate alarak, daima, sosyalist Çekoslovakya'nın etrafı gelişmesi davasının, sosyalist topluluğu daha da güçlendirme ve birliğini sağlamlaştırma davasıyla, en vefakâr dostumuz ve en sağlam bağlaştığımız, güvenliğimizin ve halkımızın barışçı emeğinin güvencesi olan SSCB ile dostluk ve çokyanlı işbirliğini derinleştirme davasıyla ayrılmaz biçimde bağlı olduğu prensiplerinden hareket ettik.

Edindiğimiz deney, reel sosyalizmin ancak diğer sosyalist topluluk ülkeleriyle sıkı bir eylembirliği yapılarak başarıyla kurulup geliştirilebileceğini, bu uygulamanın büyük deneye sahip SBKP'nin, bizim partimizin ve diğer kardeş partilerinin pratiğinde doğruluğu yoklanmış ve kanıtlanmış olan genel yasallıklardan ve Leninci prensiplerden yaratımla yararlanmaya dayalı olması gerektiğini bir kez daha ortaya koymuş bulunuyor.

Biz halkla sıkı bağlantımız sayesinde ve sosyalist bağlaşıklarımızın desteğiyle, ÇKP XIV. Kongresinin programını sistemli ve azimli çabalarla yerine getirdik. Ve XV. Kongremizde bu programın artık hayata geçirilmiş

olduğunu kıvanç duygularıyla ifade edebildik. XIV. Kongreden sonraki dönemin, partimizin tarihinde, Çekoslovakya'da sosyalizm kuruluşu tarihinde kendine yaraşır bir yer tutacağına inanıyoruz.

3

Önümüzdeki yıllarda Çekoslovakya gelişmiş sosyalist toplum kuruluşuna devam edecektir. Biz bu işi bütün bir tarihsel aşamayı kapsayan devamlı bir süreç sayıyoruz. Bu bakımdan, XV. Kongremizin sonuçları, ÇKP XIV. Kongresinde çizilmiş olan hattın çağdaş ulusal ve uluslararası koşullarda ve daha yüksek düzeyde uzantısını oluşturuyor.

Gerçek olmayan hedeflere yönelmeye kalkmanın, toplumsal gelişme için gerekli aşamaları atlama yeltenişlerinin ne gibi zararlar verdiğini kendi deneyimizden biliyoruz. Doğaldır ki, bunun eninde sonunda gerilemeye götürdüğünü de açıkça anlıyoruz. Sosyalist gelişme sürecinde, değişen koşulların yanısıra insanların gereksinmelerinin artmasıyla, sorunlar da giderek karmaşıklaşıyor, ciddileşiyor. Biz şimdiye dek ulaştığımız olumlu sonuçları ancak bu sorunlara çözüm getirerek çoğaltabilir ve daha ileri adımlar atabiliriz.

Bunun içindir ki, ÇKP XV. Kongresinin bütün çalışmasına, haklı bir istem olarak, ulaşılan sonuçlarla yetinmeme, kendi kendinden hoşnutluğa düşmeme ruhu egemendi. Ayrıntılara da önem veren eleştirisel titizlik metodu, kongremizin bu karakteristik çizgisi, bütün parti, devlet ve toplum organı ve örgütlerinin bundan sonraki çalışmalarında keza ana metottur. Bu metotla çalışmak, politik olgunluk ve mesleki bilgi konusunda, özveri ve disiplin konusunda, insanların yaratıcı yetenekleri ve yeniyi, ilerici olanı tutma ve güçlendirme konusunda daha yüksek istemleri gerçekleştirmek üzere çalışmak demektir. Bu metot, bizzat bugün gitgide daha büyük bir ısrarla ileri sürdüğü isteme, bütün çalışmamızda kalite ve etkinliğin artırılması istemine uygundur.

Kongremizin kürsüsünden V. İ. Lenin'in her zaman eylemsel ve güncel olan şu sözleri tekrar yankılandı: «Bütün sorun önceki deneyimizin bizde yarattığı hünerle yetinmemek, mutlaka daha ileri gitmeye bakmak, mutlaka daha fazlasına çalışmak ve daha kolay ödevlerden daha güç olanlarına geçmektir. Bu böyle olmadan, genellikle hiç bir ilerleme mümkün değildir, sosyalizmi kurma çalışmalarında ilerlemenin de olanağı yoktur.»⁽²⁾

Partinin önümüzdeki dönemde izleyeceği sosyalist hattı, ÇSSC'nin kongrece onaylanan bundan sonraki ekonomik ve sosyal gelişme programı, sosyalist yurdumuzun daha öte serpilip gelişmesinin sağlanmasını, Çekoslovakya halkının çok daha olgun ve zengin bir yaşama kavuşturulmasını

(2) V. İ. Lenin, Bütün eserleri, c. 37, s. 196.

öngören büyük ve ciddi ödev ve hedefleri kapsıyor. Bu bizim politikamızın ana içeriği ve bütün çabalarımızın temel anlamıdır.

Kongrenin onayladığı altıncı beşyillik plânda, partinin önümüzdeki dönemde izleyeceği ekonomik politikasının prensipleri somutlaştırılıyor ve geliştiriliyor. Bu politika da ÇKP XIV. Kongresinin çizdiği hattı, geçilen dönemde doğruluk ve gerçekliği tamamen anlaşılmış olan yolu sürdürüyor. 1971–1975 yıllarında Çekoslovakya sürekli, dinamik ve oranlı bir gelişme gösterdi. Geçtiğimiz beşinci beşyillik dönemi boyunca sanayi üretimi % 38 arttı, yapıcılık % 50 büyüdü, köy ekonomisi üretimlerinde % 14 artış görüldü. Bununla birlikte, toplumsal üretimde artışın % 90'ı, daha da fazlası, emek verimliliğini artırma sonucu olarak sağlandı. Genellikle, emek verimliliğinin artırılması halk ekonomisinde etkinliği artırmanın ana etkeni oldu. Memleketimizin maddi-teknik temeli, genel ekonomik potansiyeli yaklaşık üçte bir büyüdü ve arttı.

Elde edilen ekonomik sonuçlar, halkın yaşam düzeyini yükseltme konusunda belirlenmiş olan göstergelere ulaşılmasına, bazı yönlerde bunların da aşılmasına olanak verdi. Bu sonuçlar, geniş sosyal programın gerçekleştirilmesini, halkımızın sosyal güvenlik duygusunun artmasını ve derinleşmesini sağladı. Halkın kişisel tüketimi hemen hemen % 25, toplumsal tüketimi de % 33 çoğaldı. Konut sorununun çözümünde bir hayli ilerleme kaydedildi. Beşinci beşyillik döneminde 614 bin yeni modern konut yapıldı ve böylece 2 milyon yurttaşın yeni konut sağlandı. Biz insanların yarına güvenini ve sosyal geçimini sağlama sistemini bütünüyle yetkinleştirmeye çalışıyoruz.

Çocuklu ailelere toplumsal yardımlarda kayda değer bir artış görülüyor. Gençlere daha büyük bir özen gösteriliyor. Toplumda olumlu politik ve ekonomik gelişmenin yanısıra, bu yeni tedbirler nüfus artışı hızını da bir hayli etkilemiş bulunuyor: Bu göstergede bugün Avrupa'da ön plânda gelen ülkeler arasında yer alıyoruz. Biz herkese sıkıntısız bir ihtiyarlık dönemi sağlama çabalarımızla emeklilik yardımlarında da durumu epeyce iyileştirdik. Sağlığı koruma, insanların öğrenim ve kültür düzeyini yükseltme konuları üzerinde büyük bir dikkatle duruyoruz. Yurttaşlarımızın yarınlarına güvenini artırmada, perakende fiyatları genel düzeyini kararlı tutabilmiş olmamızın da önemli bir yardımı oldu. Sosyalist toplumda dürüst çalışma ürünlerinin insanların gereksinmelerine hasredilerek dağıtıldığı ve bunun da emekçilerin maddi ve kültürel gereksinmelerinin gündün güne daha tam olarak giderilmesinde ifadesini bulduğu bir kez daha kanıtlanmış oluyor.

Şimdi, ÇKP XV. Kongresinin kararı gereğince, belirlenen ekonomik ve sosyal politikanın ardıcıl biçimde uygulanmasıyla, bütün olumlu eğilimlerin ve ulaşılan sonuçların daha fazla pekiştirilip geliştirilmesi gündem konusudur.

Biz, altıncı beşyılığa geçerken, ekonomimizin daha karmaşık iç ve dış ekonomik koşullar altında gelişeceği yeni bir aşamaya girmekte olduğumuzu biliyoruz. Bu beşyılıқта ele alınacak sorunların başarıyla çözümü, yoğun gelişme etkenlerinden çok daha iyi yararlanmayı gerektiriyor. Üretimde yapıyı yetkinleştirmeli ve düzeyi yükseltmeli, ihracat hacmini ve etkinliğini artırmalı, doğal kaynaklarımızı daha iyi kullanmalı, bu arada yiyecek maddeleri tüketimi gereksinmelerini daha çok yerli üretimle karşılamalıyız. İstemleri daha yüksek olan bu etkin yol, dünya pazarında hammadde fiyatları yükselişlerinin etkisinden ekonomimizi koruma olanağı veriyor.

Etkin üretim ve kaliteli çalışma altıncı beşyillik plânımızın ana buyruğudur; bu plânı yerine getirmenin ve halkın yaşam düzeyini daha da yükseltmeyi sağlamanın ana koşuludur.

Girmekte olduğumuz beşyılıқта, halkın kişisel tüketiminin bir çeyrek kadar artacağını ve bunun her şeyden önce emek gelirlerinin artmasından ileri geleceğini tahmin ediyoruz. 1980 yılında ortalama aylığın 2.700 kuruşa çıkacağını düşünüyoruz. Biz, yarınlara güveni artırma yolundan yürüyerek, halkın başlıca gereksinme maddeleri olan perakende mallarda fiyat istikrarı politikası uygulamakta kararlıyız.

Toplumsal tüketim için, her şeyden önce okulları geliştirme, sağlığı koruma, sosyal yardım, çocuklu aileleri, genç ve yaşlı kuşakları yardımlarla destekleme, mânevi kültüre, beden eğitimine ve aynı zamanda spora özen gösterme alanlarında, geçen beşyılıқта harcanandan % 38 daha fazla ödenek ayrılması öngörülmüyor. Biz geniş ölçüdeki konut yapıcılığına da devam edecek, doğal çevreyi koruma ve iyileştirme güncel sorunlarını çözmeye çalışacağız.

Yaşam düzeyinde öngördüğümüz yükselmeyi sağlamak, maddi üretim alanındaki çalışmalarda etkinlik istemlerine göre hareket edilmesini gerektiriyor. Sanayide ve yapıcılıkta üretimin altıncı beşyılıқта üçte birden fazla, köy ekonomisinde % 14–15 oranında artırılması öngörülmüyor. Biz büyük sermaye yatırımları programını uygulamaya hazırlanıyoruz. Bu programın gerçekleştirilmesi, memleketimizin tüm maddi-teknik temelini güçlendirecek ve daha yüksek bir düzeye çıkaracaktır. Bunun yanısıra, daha öte ekonomik ve toplumsal gelişmemizde bilimsel-teknik ilerlemeyi bir hayli hızlandırmayı düşünüyoruz. Ekonomimizin uluslararası işbölümüne katılmasını, her şeyden önce Sovyetler Birliği ve diğer EYK üyesi ülkelerle daha yoğun işbirliği yoluyla, daha fazla genişleteceğiz. Sosyalizmin üstünlüklerinden daha dolgun biçimde yararlanabilmek üzere, plânlı yönetim sistemini daha öte yetkinleştirmeyi de gerekli sayıyoruz. Emekçilerin yönetime katılmasını genişletecek, kalifikasyonlarını daha fazla yükseltmeye önem verecek, yaratıcı etkinlik ve girişimlerini geliştireceğiz.

XV. Kongre ekonomik ve sosyal alanda büyük ödevler ortaya koyuyor.

Ama bizim gücümüz ve olanaklarımız da artmış ve deneyimiz zenginleşmiş bulunuyor. Biz ekonomimizi etraflı biçimde daha öte geliştirmeyi sağlamak ve bu temel üzerinde halkın yaşam düzeyini yükseltmek için gereken her şeye sahip olduğumuza inanıyoruz.

4

XV. Kongrenin belirttiği üzere, sosyalizmi geliştirme politik, kültürel ve ideolojik sorunlarını komple halde çözmeye gerekliliği, yasal olarak, sübjektif etkenin rolünün artmasına yol açıyor. Bizim deneyimiz, her şeyden önce Marksist-Leninist partinin rolünü, toplumsal gelişmenin yönetici, yön verici ve birleştirici gücü olarak taşıdığı önemin artmakta olduğunu gösteriyor. Bir yandan, devletsel ve toplumsal organ ve örgütlerin çalışmasında kalite ve eylemsellik arayan istemler çoğalıyor, halk yığınlarının bilinçlilik ve örgütlü etkinliğinin önemi de artıyor.

Biz, geçtiğimiz dönemde, devletlerimizin ekonomik gücünün artması ve sosyalist üretim ilişkilerinin güçlenmesiyle yanyana, toplumumuzun sosyal yapısında olumlu değişmelerin de devam etmiş olmasını çıkış noktası yapıyoruz. İşçi sınıfının yönetici durumu sağlamlaşmış, ideolojik olgunluğu artmış, eğitimsel ve kültürel düzeyi yükselmiş bulunuyor. Toplumun etraflı gelişmesi, işçi sınıfının, kooperatif üyesi köylülerin, aydınların daha fazla yakınlaşmalarına, şehir ile köy arasındaki ayrımların yavaş yavaş giderilmesine, ÇKP'nin yönetimi altındaki halkımızın moral-politik birliğinin güçlenmesine yol açıyordu ve açıyor.

Ulaşılan gelişme düzeyi bu önemli sosyal-politik süreçlerin daha öte derinleşmesi yolunda yeni olanaklar ortaya çıkarıyor. Bunun için, XV. Kongre, bundan böyle de işçi sınıfının yönetmenlik rolünü güçlendirme, bu sınıfın yaratıcı güçlerini geniş ölçüde hizmete koşmak için, etkinlik ve bilinç düzeyini yükseltmek için, politik ve toplumsal alanlara katılımını ve etkisini genişletmek için, çalışma ve yaşama koşullarını iyileştirmek için çokyanlı bir özen ve çaba gösterilmesi ödevini vermiş bulunuyor.

İşçi sınıfının, kooperatif üyesi köylülerin ve aydınların daha fazla yakınlaşmaları, önümüzdeki yıllarda, sosyalist toplumumuzun sosyal yapısını yetkinleştirmesinin ana doğrultusu oluyor.

XV. Kongre, Çek'lerle Slovak'ların ve Çekoslovakya'da yaşayan bütün milletlerin birlik ve kardeşçe işçibirliğini daha öte güçlendirme konusunda önemli ödevler ortaya koydu. Bu milliyet ve halk gruplarının ilişkileri eşitlik, hak eşitliği ve proletarya enternasyonalizmi temeli üzerinde kuruyor. Hayatın tamamen doğruladığı Leninci sosyalist federasyon prensipi temeli üzerinde ulusal sorunun çözülmüş olmasının, memleketimizde sosyalist kuruluşun en önemli sonuçlarından biri olduğunu güvenle söyleyebiliriz. XV. Kongre, memleketin çeşitli kesimlerinde yaşayan milliyetlerin

ve halkın ekonomik, politik ve kültürel yaşam koşullarındaki büyük ayrımların giderilmiş olduğunu tam bir sorumluluk duygusuyla belirtti. Bu da partimizin güttüğü politikanın çok büyük bir başarısıdır.

Biz, kongrenin direktifleri gereğince, memleketimizdeki sosyalist milliyet ve halk gruplarının etraflı gelişmesi için, ilerici gelenek ve ulusal kültürlerinin yaşatılıp yükseltilmesi için gereken koşulları yaratmaya bundan böyle de özen göstereceğiz. Ulusal özelliği tamamen gözönünde tutmakla beraber, bizleri birleştiren, ortak başarılarla ulaşma yönünde, Çekoslovakya Sosyalist Cumhuriyeti'nin gücünü artırma yönünde sosyalist düzenin üstünlüklerinden yararlanmaya olanak veren şeyi sonuç belirleyecek kadar önemli sayıyoruz.

ÇKP XIV. Kongresinden sonraki toplumsal gelişmemizin ana çizgilerinden biri, düzenimizin sosyalist karakterinin daha fazla güçlendirilmiş, devletimizin, bütün devlet kurumlarının ekonomik-örgütsel ve kültürel-egitimsel eyleminin geliştirilip yetkinleştirilmiş, sosyalist demokrasinin derinleştirilmiş olmasıdır. Ulusal Cephe'de birleşmiş partilerin ve toplumsal örgütlerin, demokratik yöntemle seçilen temsil organlarının (ulusal komitelerden Çek ve Slovak Ulusal Konseyleri ve Federal Meclisi'ne kadar) oluşturduğu çok dallı sistem, ekonomik ve kültürel sorunlarına ilişkin kararlara varılmasına milyonluk yığınların aktif olarak katılmasına olanak veriyor. XV. Kongre, Ulusal Cephe'yi oluşturan bütün parti ve örgütlerin giderek artan etkinliğini, ulusal komitelerin, diğer temsil organlarının ve tüm devlet cihazının çalışmasında sağlanan iyileşmeyi ve bütün bunların ÇKP politikasını başarıyla hayata geçirmedeki katkısını olumlu olarak değerlendirdi.

Biz, işçilerin, köylülerin ve aydınların, bütün emekçilerin, memleketin bütün ulus ve halk gruplarının sınıfsal birliğinin simgesi olan Ulusal Cephe'yi bundan böyle de politik sistemimizin denenmiş bir biçimi saymaya devam edeceğiz. Bu cephe, dallı bir örgü meydana getiren örgütlerinin yardımıyla, halkın çeşitli tabaka ve sosyal zümrelerinin gereksinmelerini giderme koşullarını, yönetim işlerine yurttaşların etkinlik ve girişkenlikle katılma koşullarını artırıyor. Ulusal Cephe bir yandan da sosyalist kuruluşta yurttaşların çabalarını birleştiriyor. Bununla ilgili olarak, kongrede, devrimci sendika hareketinin önemli rolü özellikle belirtilmiş bulunuyor.

Bizim devletimiz işçi sınıfının ve diğer emekçilerin yönetim aracıdır. Bu devlet geniş anlamda demokratiktir. Bu devletin hiç bir burjuva devletinde eşi olmayan demokratizmi, bunun sınıfsal, sosyal temelinden ileri gelmektedir.

Memleketimizde halkın geniş tabakaları, demokratik kurumla ve örgütler aracılığıyla toplumu daha öte geliştirmede en doğru yolları arama ve

uygulamaya sadece aktif olarak katılmakla kalmıyor, aynı zamanda belirlenen hedefleri gerçekleştirmeye çalışan ana gücü oluşturuyorlar. Bu tabakalar, politikamızın belirlenmesine, gerçekleştirilmesine ve yoklanmasına aktif olarak katılıyorlar. Böylece, yurttaşların bütün hak ve özgürlükleri en çeşit yollarla pratikte gerçekleşmiş oluyor; çalışmalarının sonuçları ve devrimci kazanımları savunuluyor.

Bizler, kongrenin kararı gereğince, bundan böyle de, sosyalist devleti güçlendirme ve sosyalist demokrasiyi derinleştirme davalarının ayrılmaz biçimde bağlı oldukları düşüncesinden hareket edeceğiz. Yalnız hakların gerçekleştirilmesi değil, aynı zamanda ödevlerin yurttaşlar tarafından bilinçle yerine getirilmesi sosyalist demokrasinin organik bölümünü oluşturuyor. Sosyalist devlet, yurttaşların yönetime, toplumun sorunlarının çözümüne ve amaçlarının gerçekleştirilmesine etkin biçimde katılmaları oranında güçlenir. Bu sonuç, çok defalar, özellikle son dönemde doğruluğunu anlayıp inandığımız bir yargıdır.

XV. Kongre, geçtiğimiz dönemde, eğitimde, bilimde, kültür ve sanat alanında başarılı bir gelişme olduğunu saptadı. Bu gayet haklı bir saptamadır. Biz sosyalist bilincin üstün gelmesi savaşımında önemli bir ilerleme kaydettik. Toplumumuzda sosyalizm fikirlerinin, Marksist-Leninist ideolojinin etkisi güçlendi; sosyalist yaşam tarzı çizgileri gitgide daha fazla belirginleşmeye başladı. Artık insanların kolektife ve tüm topluma karşı sorumluluk duygusu büyüyor, öğrenim ve kültür düzeylerini yükseltme, kendilerinde sosyalist moral ve düşünsel erdem ve niteliklere erme çabaları artıyor.

Parti, insanlann, sosyalizm kuruluşu tarihsel davasına tam bir iç kanışla emeklerini katabilmek ve toplumsal eylemde bulunabilmek üzere toplumsal gelişme yasalıklarının anlamalarına yardımcı olması için, bilimsel dünyaya görüşünü kavrayıp benimsemeleri yönünde, önümüzdeki dönemde ve büyük çabalar göstermekte kararlıdır.

5

Daha öte gelişme davasının gündeme getirdiği ödevler, her şeyden önce, partiye yönelik, onun birliğine ve yönetmenlik rolüne yönelik, tüm çalışmasının düzey ve etkinliğine yönelik istemleri artırıyor. Çekoslovakya Komünist Partisi şimdi büyük bir politik güç haline gelmiş bulunuyor. Partinin 1.382.860 üye ve aday üyesi vardır. Bunlar 43.506 taban örgütün de birleşiyor. XV. Kongreden sonra partiye % 62'si işçi olmak üzere 333.952 yeni üye alındı. Biz bunda, son 23 yıl içinde parti saflarında işçi üye sayısı azalışı ilk defa durduğu ve bunların oransal payı yeniden büyümeye başladığı için, gayet anlamlı bir politik başarı görüyoruz. Parti üyelerinin yaş durumundaki değişme de son derece önemlidir. XIV. Kongreden sonra partiye alınanların % 90'ı 35 yaşını doldurmamış % 50'si

de henüz yirmi beşine varmamış gençlerdir. Partinin genç üye ve aday üyeleri bugün parti saflarının dörtte birini oluşturuyor.

Bununla ilgili olarak, XV. Kongre, bunalım durumunun giderilmesi sürecindeki hataları yüzünden, partinin saflarından uzaklaştırmak zorunda kaldığı yurttaşlar konusunda da tutumunu belirledi. Biz XIV. Kongreden sonra, partiden çıkarılmış olanlara karşı ayrımlı bir yaklaşım politikası güttük. Kendilerine yeniden parti bileti verilmeyenler, yine bütün yurttaşlık haklarından yararlanıyor, Ulusal Cephe örgütleri çerçevesinde politik hayata katılma olanağına sahip bulunuyorlar. Bu gibilerin büyük çoğunluğu düşükleri hataları ve yanlışları anladılar ve şimdi emekleriyle toplumumuzun gelişmesine yardım ediyorlar. Sağcılarının temsilcileri politik bakımdan büsbütün yalıtık duruma düştüler; politik hırsları ve niyetleri tam bir iflâsa uğradı.

Kongre ayrımlı yaklaşım politikasında bu defa her hangi bir değişikliğe gerek olmadığını belirtti. Ve edinilen deneye dayanarak şu sonuca vardı: «... sağcı oportünizmin aktif temsilcisi olmıyanlar, iyi çalışgelenler, sosyalizm ve Sovyetler Birliğiyle dostluk mevzilerinde metanet ve içtenlikle yer aldıklarını eylemde kanıtlayanlar, partimizin politikasını aktif olarak destekleyenler, her ayrı durum tek tek gözden geçirilmek üzere, tekrar parti saflarına alınabilirler...»⁽³⁾

Biz, geçilen dönemde, parti organ ve örgütlerinin demokratik santralizm prensiplerini ardıcıl biçimde gerçekleştirmelerine, problemlerin çözümünde ilkesel ve yaratıcı olarak hareket etmelerine, söz ile iş arasında tutarlılığa düşmekten, sübjektivizm ve biçimselliğe düşmekten kaçınmalarına dikkat ettik. Parti içi yaşamda nitel bakımından iyileşmeyi ve çalışma metolarını yetkinleştirmeyi, bütün alanlarda partinin yönetmenlik rolünü güçlendirme ve derinleştirmenin başlıca koşulu sayıyoruz. Parti çalışmasına ilişkin olan bu sorunlar, daha ÇKP Merkez Komitesinin Kasım 1974 Plenumu'nde ele alınıp görüşülmüştü.

XV. Kongre, parti içi sorunlara (partinin bileşimi, genç üyelerin eğitimi, Leninci parti hayatı normlarının, demokratik santralizm ilkelerinin ardıcıl olarak gözetilmesi) ilişkin bütün yönlerde bundan sonra da sistemli bir özen gösterilmesi gereğini belirtti. Kongre, partinin birliğini, halkla sınıksız bütünlüğünü güçlendirmeyi, geniş yığınların girişimlerini geliştirme ve deneylerini gerçekleştirmeyi sürekli bir ödev olarak belirledi.

Bugün Leninci çalışma tarzının, problemlerin çözümüne ilkesellik ve yaratımlı yaklaşım tarzının daha geniş ölçüde benimsenmesi, parti organ ve örgütlerinin eylemini iyileştirmesinin önemli bir koşuludur. Bununla ilgili olarak, XV. Kongre, toplumsal süreçlere bilimsel ve komple yaklaşım, kolektif yönetim prensiplerini geliştirme, yönetim işlevini ayrılmaz bir

(3) «Rude pravo», 13 dubna 1976.

bölümü olarak sürekli ve sistemli denetime, insanları eğitmenin denenmiş metotları olarak eleştiri ve özeleştiri geliştirme, yetersizlikleri bertaraf etme gerekliliğini özellikle belirtmiş bulunuyor.

Partinin, toplumsal gelişmeyi etkilemede önemli araçlarından biri de kadro politikasıdır. Kongre, bunlardan sonra ÇKP XIV. Kongresinden sonraki dönemde yönetim görevlerine getirilmiş olanların çalışmalarını olumlu olarak değerlendirdi. Biz bundan böyle de kadroların ideolojik bakımdan sağlıklı ve sağlam olmalarına özen göstereceğiz. Fakat bugünkü ve yarınki ödevlerin ciddiyetini gözönüne alarak, kongre, özellikle yönetim görevlilerine karşı istemleri, politik olgunluk, mesleksel bilgi ve yetenek, ahlâksal ve insancıl nitelikler ve insanlarla çalışma yeteneği istemlerini daha da artırdı. Kongre, bilgi ve yeteneklerine güvenen genç erkek ve kadınları daha büyük bir cesaretle sorumlu görevlere getirme gerekliliğine de işaret etti.

6

XV. Kongre uluslararası ilişkilerde partimizin ve devletimizin politikasını belirledi. Bütün kongre çalışmasına, sosyalizmi başarıyla geliştirmenin tüm halkımıza barış içinde çalışma koşulları sağlanmasına bağlı olduğu anlayışı egemendi.

XV. Kongrede, Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist topluluk ülkeleriyle dostluk ve bağlaşmayı derinleştirme ve işbirliğini her bakımdan geliştirmenin, dış politika eylemimizin değişmez ana ilkesi olarak kaldığı kesinlikle bir kez daha belirtildi.

Biz SBKP XXIV. Kongresinde kabul edilen Barış Programı'nın başarıyla gerçekleştirilmiş olmasını büyük bir takdirle karşılıyoruz. Bu başarı, uluslararası atmosferin iyileşmesine ve yumuşama sürecinin kalımlı olması için gereken koşulların yaratılmasına yardım etti. Bütün dünyada sürekli ve sağlam barışın sağlanması, olanca gücümüzle çözümüne çabalama- mız gereken reel bir sorun oldu.

Biz bu kayda değer olumlu değişimlerde, her şeyden önce, Sovyetler Birliği'nin, SBKP'nin ardıcıl barışçı politikasının ve şahsan SBKP MK Genel Sekreter L İ. Brejnev'in değerli hizmetlerini görüyoruz. Bu politika sosyalist topluluk ülkeleri tarafından hararetle desteklendi. Başarıyla uygulanmasına dünyanın ilerici, anti-emperyalist, demokratik güçlerinin giderek artan etkenliği de yardım etti. Buna sosyalist Çekoslovakya da katkıda bulundu.

ÇKP XV. Kongresi, SBKP XXV. Kongresi tarafından belirlenen «Barış ve uluslararası işbirliği için, halkların özgürlük ve bağımsızlığı için daha öte savaşım programı»nı oybirliğiyle benimsedi. Biz bunu sözün tam anlamıyla kendi programımız sayıyoruz, çünkü bu programın halkımızın ya-

şamsal çıkarlarına, Çekoslovakya Sosyalist Cumhuriyeti'nin barışçı sosyalist gelişme gereksinmelerine tamamen cevap vermekte olduğunu görüyoruz.

Uluslararası komünist ve işçi hareketinin birliğine, eylem yeteneğine ve daha öte başarılı gelişmesine Çekoslovakya komünistleri de büyük bir değer veriyorlar. Bunun için, Avrupa Komünist ve İşçi Partileri Konferansı hazırlığına aktif olarak katılıyor, bu konferansta uluslararası komünist ve işçi hareketinin, bütün devrimci ve ilerici güçlerin ümit ettikleri sonuçların alınmasına yardım etmek istiyoruz. Partimiz 1969 yılı Komünist ve İşçi Partileri Danışma Toplantısı tarafından kabul edilen belgenin tüm uluslararası komünist ve işçi hareketine büyük bir yarar sağladığı kanısındadır. O zaman kabul edilen program genellikle gerçekleştirilmiş, doğruluğu kanıtlanmış bulunuyor. Biz yeni bir uluslararası komünist ve işçi partileri danışma toplantısı yapılmasının yararlı olacağını düşünüyoruz.

XV. Kongremizde, emperyalizmin egemenliğine karşı halkların kurtuluş savaşımıyla kesin dayanışmamızı, ilerici, anti-emperyalist ve barışsever dünya güçlerinin geniş cephesinin güçlenmesine yardım etme irademizi yeniden belirttik. Şovenist emeller peşinde olan ve en koyu gericilikle birleşen Maoizme karşı ardıcıl savaşımı kendimiz için bundan böyle de yerine getirmeye çalışacağımız enternasyonal ödev sayıyoruz.

Çekoslovakya komünistleri ve tüm halkımız, sosyalist topluluk ülkelerinin dünya güçler dengesinde sosyalizm yararına ilkesel bir değişmeye yol açan başarılarını içtenlikle takdir ediyorlar. Bütün ilerici ve barışsever güçlerin aktif eylemleri sayesinde, Avrupa kıtası halkları artık barışın sağlandığı dördüncü onyıla girmiş bulunuyorlar. Bundan ötürü, bizler, bütün dünya halklarının yapıcı çalışmaları ve barışçı yaşamı için gerekli koşulların yaratılmasına yardımcı olabilmek üzere ileride de vargücümüzle çalışacağız.

Geçen beş yıl içindeki çalışmaların sonuçları, tüm partimizin ve Çekoslovakya halkının XV. Kongremizin kararlarını tamamen tasvip ederek benimsemeleri, iç ve dış politikamızda doğru yolda yürümekte olduğumuzu gösteriyor. Biz haklı bir güven ve iyimserlikle yeni işimize giriyoruz. Çekoslovakya Komünist Partisi XV. Kongresinin programını başarıyla uygulamak için elimizden geleni yapacağız, çünkü bu, sosyalist yurdumuzu daha fazla geliştirme, halkımızın genlik ve mutluluğunu biteviye artırma programıdır.

Gelişmiş sosyalizm dolaysız ödevimizdir

Todor Jivkov

*Bulgaristan Komünist Partisi MK Birinci Sekreteri
ve BHC Devlet Konseyi Başkanı*

Kongrelerin, partimizin yaşamında her zaman olağanüstü önemli olaylar olduğu, halkın yazgısı üzerinde, memleketin sosyal-politik, ekonomik ve kültürel gelişmesi üzerinde her zaman çok büyük bir etki yapageldiği görülüyor. Bunun içindir ki, BKP'nin XI. Kongresinin (29 Mart 2 Nisan 1976) çalışması da bütün Bulgaristan komünistleri ve tüm halkımız tarafından büyük bir dikkatle izlendi. Kongrenin çalışması ve oturumları televizyon ve radyo ile yayımlandı ve basında da geniş ölçüde yansıtıldı. Bu sayede, bütün parti üyeleri, bütün Bulgaristan yurttaşları kongreye eylemde katılmış oldular. Partinin gerçekçi ve esinleyici sözü memleketin her bucağında çınıyor, her yurttaşın yüreğinde ve bilincinde yankılanıyordu. Tek sözle, XI. Kongrenin Bulgaristan'da her eve girdiğini tam bir güvenle söyleyebiliriz.

Yakın ve uzak memleketlerden nice dostlarımız ve çalışma arkadaşlarımız, Bulgaristan komünistlerinin eylemiyle, halkımızın hayatıyla ilgilenenlerin hepsi de, kongremizin çalışmalarını izleme olanağını buldular. Kongreye komünist ve işçi partilerinden, sosyalist ve ulusal – demokratik parti, örgüt ve akımlardan 105 heyet katıldı.

BKP'nin XI. Kongresinin en önemli sonucu, X. Kongrede (1971) kabul edilen BKP Programı temeli üzerinde, gelişmiş sosyalist toplumun kurulması ve yavaş yavaş komünizme geçilmesi sorununu bugünkü gerçeklik bakımından esaslı olarak işlemiş ve somutlaştırmış olmasıdır. BKP Merkez Komitesinin çalışma raporunda şöyle deniliyor: Bulgaristan Komünist Partisi'nin doğrudan doğruya tarihsel ödevi gelişmiş sosyalist toplumu kurmak ve yavaş yavaş komünizme geçişi hazırlamaktır.»

Biz, önceki kongremizin kabul ettiği Parti Programı'nı hazırlarken, halkımızın, elverişli uluslararası koşullarda, yaklaşık olarak yirmi yıl içinde genel hatlarıyla gelişmiş sosyalist toplumu kuracağı, bundan sonra da yavaş yavaş komünizme geçişi gerçekleştirmeye başlayacağı düşüncesinden hareket ediyorduk. Programın görüşüldüğü, kabul edildiği zamanlarda bu sadece bir öngörüydü. Şimdi, X. Kongreyi izliyen yıllarda elde edilen başarıları değerlendirdikten ve yakın geleceğe doğru baktıktan sonra, bu sürenin reel olduğu kanısına varmış bulunuyoruz. XI. Kongrenin kanısınca, 1990 yılına kadarki dönem, toplumsal gelişmemizin her alanında önemli nitel ve nicel yeni başarılar dönemi olacaktır. Bu başarılar, sos-

yalızmin maddi-teknik temelinin kurulup tamamlanmasına, toplumsal ilişkilerin daha öte yetkinleştirilmesine, kişiliğin etraflı olarak gelişmesine yol açacaktır. Bulgaristan Halk Cumhuriyeti bir olgun sosyalizm ülkesi haline gelecektir.

Doğaldır ki, bizim aramızda, objektif toplumsal yasaların otomatik eylemi sonucu olarak gelişmiş sosyalist toplumun kuruluvacağı, yavaş yavaş kömünizme geçişin başlayacağı gibi bir hayale kapılan yoktur. Bu sürecin tempoları, en etkin biçimlerin, yol ve araçların seçimi, sosyalist düzenin üstünlüklerinden en iyi yararlanma hünerine, toplumsal süreçleri doğru biçimde yönetmek, emekçi yığınlarının çabalarını, deney ve yaratıcı yeteneklerini seferber etme hünerine büyük ölçüde bağlıdır.

Parti, olgun sosyalist toplumu kurma yolunun dümdüz olmadığını, bu yolda güçlükler ve engellerle karşılaşılacağını halktan hiç bir zaman gizlemiş değildir. Yeni, bugün de eski ile, zamanını yaşamış olanla savaşım içinde doğuyor, büyüyor ve sağlamlaşıyor. Hiç bir büyük dava, hele halkımızın tarihinde böylesine yüce bir dava, güçlükler aşılmadan başarılanıp gerçekleştirilemez. Bu güçlüklerle savaşım partinin halk karşısındaki sorumluluğunu bir kat daha artırıyor.

Partinin XI. Kongresi, gelişmiş sosyalist toplum kuruluşunun en önemli bir dizi problemi üzerinde özel bir dikkatle durdu. Bunların birincisi, sosyalizmin maddi-teknik temelini kesinlikle kurulup tamamlanmasıdır.

BKP Merkez Komitesinin raporunda, Bulgaristan'ın, X. ve XI. Kongreleri arasında, gelişmiş sosyalist toplumun maddi-teknik temelini kurma ve pekiştirmede büyük bir adım attığı belirtiliyor. Şu kadarını söylemeli ki, ekonomik gelişme tempoları bakımından memleketimiz dünyada en önde gelenlerin arasında yer alıyor. Geçen beş yıl içinde ulusal gelir % 46 arttı. Toplumsal emeğin üretkenliği % 44'ten fazla yükseldi. Şurası da önemlidir ki, ulusal gelir artışının % 98,6'sı emek üretkenliğinin yükseltilmesi sonucu olarak sağlandı.

Üretimin yapısında oluşan nitel değişimler derinleşiyor. Endüstri ve köy ekonomisi ürünleri arasındaki bağıntı 77,1 : 22,9 iken, 81,2 : 18,8 olmuş bulunuyor. Bununla birlikte, yaratılan ulusal gelir içinde endüstrinin göreceli payının % 49'dan % 54,6'ya çıktığı görülüyor.

Her şeyden önce teknik ilerlemenin ve işletmecilik etkinliğinin bağlı oldukları endüstri dalları (enerji ve bu arada atom enerjisi, kimya ve petro-kimya endüstrisi ve elektronik) en dinamik biçimde gelişiyor. BKP'nin XI. Kongresi, sosyalizmin maddi – teknik devrimin en yeni ulaşımaları temeli üzerinde kurulabileceğini en belirgin biçimde saptamış bulunuyor.

Bu ulaşımalar, yedinci beşyılığın başlıca sosyal-ekonomik sorununu çözmeye olanak veriyor. Bu ana sosyal-ekonomik sorun, bilindiği gibi, halk

ekonomisinin dinamik ve oranlı gelişmesini sağlama, emek verimliliğini, üretim etkinlik ve kalitesini süratle yükseltme yoluyla, bilimsel-teknik ulaşımları daha çabuk benimseyip uygulama alanına koyarak, emekçilerin sosyalist bilincini yükselterek ve sosyalist yaşam tarzını pekiştirerek, halkın maddi ve mânevî gereksinmelerini daha dolgun biçimde gidermeyi öngören parti siyaset hattının hiç sapmaksızın gerçekleştirilmesidir. Demek ki, halkın yaşam düzeyinin daha da yükseltilmesi amacıyla yüksek etkinlik ve kaliteye ulaşmak yedinci beşyılığın stratejik ödevidir.

Bununla ilgili olarak, kongre, esas üretim gücünün, yeni insanın daha öte gelişimi problemi üzerinde özel bir dikkatle durdu. İnsan maddi-teknik temelini yaratıcısıdır. Ve onun emeği olmadan, en yetkin teknik araç da ölü soylur. Parti, emeğin karakterinde, emekçilerimizin bilincinde, manevî çehresinde ve davranışında oluşan değişmelere daha büyük bir dikkatle eğilmiştir ve eğiliyor; sosyal-sınıfsal değişmelerin doğru biçimde ayarlanması için, insanlar arasında karakter bakımından yeni ilişkilerin, arkadaşlık ve işbirliği, kolektivizm ve yardımlaşma ilişkilerinin yerleşme ve gelişmesi için gereken koşulların yaratılmasına özen göstermiştir ve gösteriyor. Bu nitelikte ilişkiler, yalnız sosyalizmin önemli bir ayırtedici belirtisi değil, aynı zamanda daha hızlı ilerlemesinin güçlü etkenlerinden biridir.

Memleketin daha öteye gelişmesi boyunca, şehir ile köy arasında, kol emeği ile kafa emeği arasındaki önemli ayrımları giderme karmaşık tarihsel sorununu çözüme kavuşturacağız. Sosyal-sınıfsal ayrımların giderilmesi ve toplumun bütün üyelerinin menfaat birliğinin sağlanıp güçlendirilmesi, her bakımdan gelişkin kişiliği oluşturma sürecinin iki yanındır.

Şimdi, aramızda hâlâ sosyalist bilince şu veya bu ölçüde yabancı bazı yurttaşlar bulunsa bile, yine de, toplumdaki objektif değişmeler sonucu olarak ve partinin eğitimsel çalışmalarının etkisi altında, memleketimizde sosyalist kişiliğin ağır basan kişilik tipi haline geldiğini güvenle söyleyebiliriz. Bunun yanısıra, insanların kültür, ahlâk ve davranışlarının sosyalizm normlarıyla çalışan bazı belirtilerden henüz azat olmadığı da bir gerçektir. Bu nedenle, şimdi bizim pratik bir ödevimiz de, sosyalist kişiliğin oluşması ve etraflı gelişmesi sürecinin bütün emekçileri kapsamasını sağlamaktır. Yeni sosyalist kişiliğin doğru biçimde oluşmasını sağlamak, partimizin ve tüm toplumumuzun eyleminde bundan böyle de çok önemli problem olacaktır.

Bu süreçte ana sorun, emekçinin sosyal etkenliğini ve öncelikle çalışmaya yaratımla katılımını artırmak, sosyalist düzenin temelini temeli olan sosyalist mülkiyete karşı dürüst davranış ruhunda eğitilmesini sağlamak, emeğin nicelik ve niteliğine göre dağıtım sosyalist prensipini gözetmektir. Bu prensip, olgun sosyalizm koşullarında, komünizme geçiş aşamasında da yeni «herkesten yeteneklerine göre, herkese gereksinmelerine

göre» komünist prensipine geçmenin objektif ve sübjektif koşulları yaratılınca kadar, öncü bir rol oynayacaktır.

Emeğe sosyalistçe yaklaşım eğitimi alanında partinin gösterdiği çabalar IX. Kongre tarafından yavaşık biçimde değerlendirildi. Ama kongrede bu alandaki yetersizlikler de açıkça ortaya konuldu. Örneğin, biz şimdiki disiplin durumundan asla memnun olamayız. Emek, plân, anlaşma ve finans disiplininin bozulması, bozanlara karşı da hoşgörölü ve liberal davranılması olayları hâlâ eksik değildir. Kaldı ki, üretimde disiplin sadece bir ekonomik sorun değildir. Üretimde disiplin aynı zamanda kişiliğin gelişme düzeyini, kendine ve topluma karşı bilinç ve sorumluluk düzeyini, son çözümde sosyalist düzen konusundaki tutumunu yansıtan bir göstergedir.

Gelişmiş sosyalist toplumun insanı, partimizin XI. Kongresinin ana konusuydu. Kişiliğin her yönlü gelişmesi, yeni sosyalist yaşam tarzının yerleşmesi için yürütölen savaşım daha fazla yaygınlaştırma gerekliliyle organik olarak bağlıdır. BKP bu probleme Merkez Komitesinin Aralık Plenumu'ndan (1972) sonra büyük bir dikkatle eğildi. Ve problem son kongrede en somut biçimde ortaya konuldu.

Bilindiği üzere, toplumun her gelişme aşamasında yaşam tarzını üretim tarzı, toplumsal-ekonomik kuruluşun karakteri belirler. K. Marks ve F. Engels «Alman ideolojisi» adlı önlü yapıtlarında, üretim tarzının yalnız insanların fiziksel varoluşunun yeniden üretimi olarak ele alınması gerektiğini belirtiyorlar: «Bu, daha ziyade, belirli bireylerin belirli eylem tarzı, onların eyleminin belirli bir görünüşü, onların belirli yaşam tarzı'dır. Bireylerin eylemi ne ise, kendileri de odur.» (!)

Sosyalist yaşam tarzı, bütün insan eylemi alanlarındaki derin gelişmelerle bağlıdır. Netekim, insanın insanı sömürmesine, maddi ve mânevi nimetlerin adaletsiz dağıtımına, insanlığa aykırı ilişkilere son veriliyor. Halkın maddi ve kültürel düzeyinin biteviye yükseltilmesi koşulları yaratılıyor. Sosyalizm, azgelişmiş ölkelerde üstün geldiği hallerde bile, emekçilerin, tam istihdam, emeğin korunması, örgütlü dinlenme, çocuk esirgeme, sağlığı koruma, sosyal yardım, analık yardımı vb. gibi önemli yaşamsal gereksinmelerini en gelişmiş kapitalist ölkelerde olduğundan daha iyi sağlayabiliyor. Giderek, her derecede parasız öğrenim için halk çocuklarına kapıları açıyor, halkın ulusal kültür değerlerini, dünya kültürü nimetlerini tanınması ve bunlardan yararlanması, emekçilerin toplumsal-politik hayata katılmaları için henüz eşi görölmedik olanaklar açıyor.

Böylece, sosyalist yaşam tarzı, sosyalist devrimden doğan ve gerçekte toplum gelişmesini bütün yanlarıyla kapsayan geniş ve komple bir sosyalist kavramdır. Bunun maddi temeli insanın gereksinmelerini giderme

(!) K. Marks ve F. Engels, Eserler, c. 3, s. 19.

düzevidir. Merkez Komitesi Aralık Plenumu (1972) partinin insana gösterdiği özenin parlak bir belirtisi olarak, halkın yaşam düzeyini yükseltmeyi öngören bir program hazırladı. Bu programa göre, halkın maddi ve kültürel gereksinmelerinin belirli derecede giderilmesine ulaşmak toplumsal üretimin başlıca ve dolaysız ödevi, memleketin sosyal-ekonomik gelişme plânlarının hazırlanmasında çıkış noktasıdır. Plenum, emekçilerin maddi ve mânevi gereksinmelerini komple biçimde gidermenin, temelleri bilime dayanılarak belirlenmiş tüketim normlarına uygun olması ve aynı zamanda kişiliğin her yönlü gelişmesine yardım etmesi düşüncesinden hareket ediyordu.

Aralık Plenumu kararları sistemli olarak yerine getiriliyor. Altıncı beş yıllık dönemde emekçilerin reel gelirleri, plânların öngördüğü % 25-30 yerine, % 32,4 oranında arttı. En az aylık ücret, 1970'te 65 levadan 1973'te 80 levaya, ortalama aylık 124 levadan 146 levaya çıkarıldı. Kooperatif üyesi köylülerin nominal gelirleri hemen hemen işçi ve memurların gelirleriyle eşitlendi.

Emeğin nicelik ve niteliğine göre belirlenen iş ücreti, yedinci beşyılığa da emekçilerin gelirlerini artırmanın ana kaynağı ve esas biçimi olarak kalıyor. Bununla ilgili olarak, 1980 yılında ortalama aylık 170 levayı bulması, en az aylığın da 90 levaya çıkarılması öngörülüyor.

Eğitimi, sağlığı, kültürü ve sosyal yardımları geliştirmede kullanılan toplumsal tüketim fonları halkın yaşam düzeyinin yükseltilmesinde bundan böyle de önemli bir rol oynayacaktır. Bu fonların yardımıyla, öncü işçileri, köy ekonomisi emekçi ve görevlilerini teşvike yönelik, çok çocuklu ailelerin, dar gelirlili ailelerin, üretim alanında çalışan kadının, emeklilerin, kimsesiz ihtiyarların, öğrencilerin yaşam koşullarını iyileştirmeye yönelik geniş kapsamlı birçok tedbir gerçekleştirilmesi öngörülüyor.

Emekçilerin maddi gereksinmelerini giderme yönündeki olumlu değişimleri şu rakamlar iyice gözler önüne seriyor: 1975 yılında insan başına et ve etli mamuller yıllık tüketimi 1970'e kıyasla 41,4 kilodan 57 kiloya; süt ve sütlü mamuller tüketimi 152,1 litreden 174 litreye; sebze ve sebze konserveleri 88,9 kilodan 94 kiloya; yumurta 122'den 145'e çıktı. Dokuma, giysi ve ayakkabı, uzun kullanımlı eşya satışları çoğaldı. Yedinci beşyılığa, kongrece belirlenen plânlar gereğince, genel mal tüketiminin % 50 dolayında artması öngörülüyor.

Sosyalist yaşam tarzının daha da yetkinleştirilmesi yaşam çevresinin sürekli olarak iyileştirilmesini gerektiriyor. Parti, bu soruna, özellikle köy yerleşim durumunu, barınma koşullarını, çalışma ve dinlenme koşullarını, doğal çevreyi kapsayan kompleks bir sorun gözüyle bakıyor. Biz, örneğin, köy yerleşim yerleri örgüsünü geliştirmeye ilişkin açık bir görüşün tespiti ödevini ortaya koymuş bulunuyoruz. Şehirciliğin, aralarında tek bir sistem

içinde bağıntılı yerleşme yerleri temeli üzerinde gerçekleştirilmesini, bu sistem çerçevesinde hem üretimin maddi-teknik temelini, hem de hizmetler alanının geliştirilmesi düşünüyor.

Yurttaşlarımızın konut koşulları oldukça iyileştirildi. Altıncı beşyillik dönemde 242 bin konut kuruldu. Şimdi insan başına ortalama 13,3 metrekare konut yüzeyi isabet ediyor. Ama biz, bu alandaki ilerlemeye karşın, özellikle büyük kentlerde ve sanayi bölgelerinde konut probleminin henüz çözülmediğini görüyoruz. Parti, konut sorununa sosyal politikamızın stratejik problemi gözüyle bakıyor ve bunun daha çabuk komple biçimde çözümü yolunun tutulmasını düşünüyor. XI. Kongre, yedinci beşyılıta 400 bin konut daha yapılmasını kararlaştırmış bulunuyor.

Maddi refahı artırmak için, giderek artan mal ve hizmet gereksinmelerini daha dolgun biçimde karşılamak için, insan yaşamının geçtiği ortamı iyileştirmek için savaşımın «tüketimci yaklaşım»la hiç bir ilişkisi yoktur. Bu bizim için insanlarımızın mânevi çehresini ve tüm yaşam tarzını nitel bakımdan yenileme davasının temelidir.

Halk yığınlarının aktifliği, sosyalist toplumun yönetimine reel olarak katılmaları, sosyalist yaşam tarzına özgü bir iç nitelik çizgisidir. Toplumsal dönüşümlerin boyutlarının artırılması, bilimsel-teknik devrimin yaygınlaşması, üretimin daha yüksek derecede toplumsallaştırılmasına, yoğunlaşma ve yenileşmesine, kesim kesim büyük birimlerde merkezi yönetimin güçlendirilmesine yol açıyor. Bütün bunlar, işletme yönetiminde halktan uzaklaşma, onun yaşam ve geçim sorunlarından, onu düşündüren, heyecanlandıran sorundan uzaklaşma tehlikesi gizliyor. Bu nedenle, parti, son yıllarda sosyal yönetimi yetkinleştirmeye çalışıyor, toplumsal sorunların emekçilerin katılımını genişletmede yeni biçim ve araçlar arıyor, bulduklarını uyguluyor, sosyalist demokrasiyi yaygınlaştırıyor.

Parti tek sosyal yönetim sistemini oluşturma ve uygulamada büyük bir adım attı. Bu sistem, çağdaş toplum gelişmesi düzeyiyle ve bilimsel-teknik devrimin ulaşımlarıyla denkleniyor. Deneyin gösterdiği gibi, fazla yüklü bir sistem kaçınılmazlıkla bürokratikleşiyor ve etkin bir yönetime olanak vermiyor. Bundan ötürü, bizler, idare cihazını basitleştirmeye, ucuzlatmaya, onun yetenek, eylemsellik ve etkinliğini artırmaya çalışıyoruz.

Yönetimde devletsel – toplumsal ve toplumsal-devletsel tabana dayalı uygulama, sosyal yönetimi yetkinleştirmenin ana yönlerinden biri oldu. İşçilerin ve kooperatif üyesi köylülerin işletme örgütleri yönetimine dolaysız ve temsili katılma biçimleri daha fazla geliştirildi. Genel toplantılar, delege toplantıları, işletme komite ve işletme kurulları, işçilerin ve kooperatif üyesi köylülerin yönetime sürekli ve etkin biçimde katılmalarına eylemde olanak veriyor ve bununla birlikte alınan kararların yerine getirilmesinde kendilerine düşen sorumluluğu artırıyor.

X. Kongreden sonra memleketimizde demokrasinin yeni ve özgün bir biçimi olarak, Lenin'in fikirlerinden esinlenen yeni bir plân uygulaması doğdu ve gelişti. Milyonlarca emekçi, bu yeni plân uygulamasıyla, yarı resmi plânda öngörüleni de aşan vaatlerle, daha yetkin bir üretim örgütlemesine geçilmesine yardım ediyor, toplumsal emek üretkenliğinin artırılması ve yaşam düzeyinin daha çabuk yükseltilmesi için ek olanaklar bulup değerlendiriyorlar.

Biz Vatan Cephesi gibi, Sendika Birlikleri gibi, Dimitrofçu Komünist Gençlik Birliği gibi, Bulgaristan Kadınları Komitesi ve diğer birçok kültürel, bilimsel ve sportif örgütler gibi toplumsal örgüt ve hareketlerin rolünü artırmayı demokrasiyi geliştirmenin önemli bir yönü sayıyoruz. En geniş toplumsal-politik örgütümüz ve bütün halkı kapsayan hareketimiz olan Vatan Cephesi, toplumumuzun politik sisteminde önemli bir rol oynuyor. Cepehe'nin eylemi, devlet organları ve özellikle halk savetlerinin (şüralar) halkla ilişkilerinin güçlenmesine yardım ediyor. Vatan Cephesi, halkın sınıfsal-partisel, yurtsever ve enternasyonal eğitimi için, oturma yerlerinde sağlıklı bir sosyal-psikolojik hava yaratması için, yetişmekte olan kuşağın komünist eğitiminde ailenin ve toplumun rolünü artırmak için çalışıyor.

Bulgaristan'da toplumun gelişmesinde, memleketin tüm hayatında Bulgaristan Halk Çiftçi Birliği'nin tarihsel olarak oluşmuş belirli bir yeri vardır. Burjuvazinin egemenliğini yıkmak için yürütülen savaşta her iki partinin bağlaşması bir gereklik oldu ve bu bağlaşma sosyalist devrimden sonra daha da gelişti. Sosyalizm kuruluşu boyunca toplumumuzun sosyal yapısında çok önemli değişmeler olmuş olsa bile, BHÇB, gelişmiş sosyalist toplum kuruluşu koşullarında da özellikle köylerde emekçilerin seferber edilmesinde büyük bir rol oynuyor. Komünistlerin Çiftçi Birliği mensubu bağlaşmaları konusundaki tutumunu, BHC Anayasası'nda yer almış şu cümle büyük bir kıvançla duyuruyor: «Bulgaristan Komünist Partisi, Bulgaristan Halk Cumhuriyeti'nde gelişmiş sosyalist toplum kuruluşunu Bulgaristan Halk Çiftçi Birliği'yle kardeşçe bir sıkı işbirliği içinde yürütmektedir.»

Biz, XI. Kongremizde, komünistler ile çiftçiler arasında kardeşçe dostluk ve işbirliğine bağlılığımızı yeniden belirttik ve BHÇB'nin gerek memlekette (köyde sosyalizmin kuruluşu uğrunda), gerekse uluslararası alanda (köylü ve demokratik partiler ve hareketlerin barış, demokrasi ve sosyal ilerleme savaşımında birleştirilmeleri uğrunda) göstermekte olduğu çokyanlı eylemi takdirle andık. Kongre, yalnız parti saflarının birliğini değil, aynı zamanda işçi-köylü bağlaşmasının sağlamlığını en inandırıcı biçimde ortaya koydu.

Bulgaristan Sendika Birliklerinin eyleminde, işçilerin ve hizmetlilerin toplumsal-politik aktifliği, üretimin ve memleketin yönetimine katılmaları

sorunları birincil bir önem kazanıyor. Sosyalist yarışmalarının örgütlenmesi ve yönetilmesi, ideolojik-politik ve kültürel-yığınsal çalışmalar iyileştirildi ve iyileştiriliyor.

Parti, gençliğin yaşamına ve çalışmasına, ideolojik, partisel ve enternasyonal eğitimine özel bir özen gösteriyor. Halkımız Dimitrofuçü Komsomol'la, ateşli ve komünizme sadık gençleriyle haklı bir kıvanç duyuyor. Ama biz, kongrede, Komsomol komiteleri ve birliklerinin örgütsel çalışmalarında ve yaşamında hâlâ ciddi zayıflık ve yetersizlikler bulunduğunu ve Komsomol'un eyleminde bunların etkileri olduğunu da belirtmek zorunda kaldık. Bazı gençlerin, hayata tüketici zihniyetle yaklaşım, esnafça çıkarıcılık, emeğe saygısızlık gibi tutumları bizleri endişeye düşürüyor. Gerçi, gençlerimizin büyük çoğunluğu, bağırında doğup yetistikleri sosyalist çağın yaraşık evlâtlarıdır; bunların akıllı ve temiz ruhlu olduklarından, düşünce ve ahlak sağlamlıklarından kuşumuz yoktur. Fakat Komsomol yönetimi, her zaman bu genç kız ve erkeklere dayanmayı, özünde burjuva görüşleri ve burjuva moralini yansıtan belirtilere karşı toplumsal hoşnutsuzluk yaratmak için bunlardan yararlanmayı başaramıyor.

Genç adam, adaletsizlikle, ilgisizlikle, mevki düşkünlüğüyle, prensipsiz bencillikle karşılaştıkça, yaşlıların tepkisine benzemiyen, çok daha acılı ve sert bir tepki gösteriyor. Genç adam, hayatta ikinci dereceli olanı daha önce gelenden, birinci dereceli olandan, karakteristik olanı karakteristik olmıyandan, yeni ve utkusal olanı toplumsal gelişmemizin darbeleri altında ezilip gitmeye hükümlü olandan ayırdetmekte zorluk çekiyor. Bunun içindir ki, gençliğin komünist eğitimde büyük hizmetleri olan Komsomol'un, gençleri, bilimsel dünya görüşü ve ahlâk sağlamlığı ruhunda, sosyalist yaşam tarzı ahlâksal ve insancıl normlarının çiğnenmesine yol vermeme ruhunda, yeni, âdâletli, sosyalist toplumun kurulmasına aktif olarak katılma ruhunda eğitime yönünde daha büyük bir ısrarla çalışması gerekiyor.

Komsomol'un en önemli ödevlerinden biri, gençliğin serbest vakitlerini doğru biçimde değerlendirmesine, dinlenme ve eylesencesini akıllı ve anlamlı olarak örgütlenmesine yardım etmektir. Bu elbette parti, devlet, toplum organları ve örgütlerinin, işletme, kuruluş ve kurumlar yöneticilerinin de ödevidir.

Sosyalist demokrasiden, memleketimizde en geniş hak ve özgürlüklerin sağlanmasından söz ederken, sorunun öbür yanını, bu hakların her yurttaşın devletin yüklediği ödevlerle ayrılmaz bağılılığını da gözönünde bulundurmalıyız. Sosyalist demokrasi, bütün yurttaşların topluma karşı ödevlerini eşit temelde yerine getirmelerini gerektiriyor. Bu gereklilik, demokrasiyi daha da yaygınlaştırma ve derinleştirmenin koşuludur.

Bulgaristan Halk Cumhuriyeti'nde sosyalist yaşam tarzının yerleşmesinde, sanatın, kültürün, yığınsal enformasyon ve propaganda araçlarının büyük bir rolü vardır. Sanatçı aydınlarımızın en iyi temsilcileri, yurdumuz-

da yaşamın esas yanlarını, yeni insanın oluşma ve gelişmesi problemlerini gerçeğe uygunluk ve etkinlikle yansıtan değerli eserler verdiler. Bulgar sosyalist güzel sanatlar kültürünün bu değerli kazanımları, sosyalist gerçekçilik medodunun ne kadar verimli olduğunu, parti yaşamında Leninci normları, yönetimde ve bu arada edebiyat ve sanatın yönetiminde Leninci prensipleri tamamen canlandıran BKP MK Nisan Plenumu'nun (1956) aldığı kararların doğruluğunu kanıtlamaktadır.

Şunu da belirtmeliyiz ki, çağımızın problemlerine yönelimde beliren atılım, değişiklik, hâlâ olanca tarihsel önemi ve boyutlarıyla konunun kavranıp benimsenmesinde bir dönüme de varabilmiş değildir. Evet, gerçekçi, komünistçe, partisel sanat meydandadır. Zamanımızı yansıtan ideolojik ve sanatsal bakımdan değerli yapıtlar yaratma çabası da meydandadır. Her kuşaktan sanatçılar arasında kabiliyetler de eksik değildir. Ama, öyle görülüyor ki, iyi niyet ve düşünceleri gerçekleştirme yolunda başlıca engeller, hayatı yeterince iyi tanımamakta ve yüksek sanat ustalığı için savaşımlı hafife almakta toplanmaktadır.

Bu zayıflık ve yetersizliklerin hem tek tek sanatçılar, hem de sanat birlikleri ve toplumsal-devletsel bir organ sıfatıyla Sanat ve Kültür Komitesi tarafından gitgide daha iyi kavranmakta olması sevindiricidir. Son yıllarda, sanatçıların hayatla bağlanmaları yönünde, sancakların (illerin) parti ve devlet yönetim kurulları da ciddi yardımlarda bulunuyorlar. Bunu, toplumumuzun çağdaş konulu değerli sanat eserleri yaratılmasıyla canla-başla ilgilendiğini gösteren bir olgu sayıyoruz.

Ulusal sanat değeri yaratmak, diğer halkların sanatlarındaki başarıları görüp öğrenmek kendi kendine dönük bir amaç olmamalıdır. Bunlar olabildiğince geniş halk yığınlarına ulaşmalıdır. Bu amaçla, memleketimizde etraflı bir estetik eğitim programı hazırlanmaktadır.

Partinin sosyalist kişiliği oluşturmaya, sosyalist yaşam tarzını geliştirmeye ilişkin çalışmaları, yığınsal enformasyon ve propaganda araçlarının aktif katılımı olmadan başarıya ulaşamaz. Basın, televizyon, radyo, haber ajançları, kitap yayımları, sosyalist mânevi değerleri yaymanın ve yığınları politik bakımdan etkilemenin ana kanalını oluşturuyor. Bu araçlar, memleket ve dünya olaylarını yalnız bildirmekle, halkın çalışmalarını yalnız olağan biçimde yansıtmakla kalmıyor, bunların örgütlenmesine de dolaysız olarak katılıyorlar. Halen memleketimizde (başkentte ve illerde) bir defalık toplam tirajı 5 milyonu aşan 85 gazete ve toplam tirajı 3 milyon 200 bini bulan 207 dergi yayımlanıyor. 1975 yılında 230 milyon toplam tirajlı 19.900 kitap basıldı. Televizyon aygıtları sayısı, 1,5 milyonu geçti; radyo aygıtı ve transistörlü radyo sayısı 2 milyon 700 bini buluyor; televizyon ve radyonun 5-6'şar milyon seyirci ve dinleyicisi vardır. Şimdi, sorun, yığınsal enformasyon araçlarının çalışmasını daha yüksek ideolojik ve özellikle mesleksel-sanatsal bir düzeye çıkarmaktır.

Partinin kanısınca, gelişmiş sosyalizmin kurulması, sosyalist demokrasiyi yetkinleştirmenin yanısıra, eleştiri ve özeleştirisinin geniş ölçüde yaygınlaştırılmasını gerektiriyor. Uzlaşmaz çelişkilerden azat ve işçi sınıfının tarihsel hedefleri temeli üzerinde bütün sınıf ve zümrelerin temel çıkarlarında birlik sağlanmış olan toplumda, eleştiri ve özeleştiri, olgunlaşmakta olan problemleri zamanında ortaya çıkarmanın, toplumsal yaşamda eskiyen biçim ve mekanizmaları yeniden değerlendirmenin, eskiyi bertaraf etmenin ve yeniyi teşvik etmenin, sosyalist normlardan sapmalara karşı savaşımın gerekli ve etkin aracıdır. K. Marks'ın işaret ettiği üzere, proletarya devrimleri bütün daha önceki devrimlerden ayrımlı olarak «durmadan kendi kendilerini eleştirir»ler. (2) Sosyalist toplumun, yetersizlikler durmadan ortaya çıkarılmadan ve giderilmeden, yenilenmesi olanaksızdır. Bundan ötürü, eleştiri ve özeleştirisinin gelişme derecesi sosyalist toplumun kendi olgunluğunun ölçüsüdür.

Parti, komünizme geçişte gitgide daha önemli bir rol oynayacak olan bu objektif yasallığın önemini belirterek, parti örgütlerinde eleştiri ve özeleştiri durumu nasılsa, onların toplumsal yaşamın diğer alanlarında da öyle olacaklarını hatırlatıyor. Bundan başka, yönetim organlarının girişimi, örneği ve her yönlü desteği olmadan hiç bir eleştiri ve özeleştirisinin geliştirilmesi olanağının bulunmadığı bilinmektedir.

Bulgaristan halkının maddi ve mânevi düzeyinin biteviye yükseltilmesi, gelişmiş sosyalizme doğru başarıyla ilerleme davası, son yıllarda, uluslararası ilişkilerde yumuşama ve toplumsal düzeyleri ayrı devletlerin barış içinde yanyana yaşamaları Leninci prensiplerinin yerleşme ve pekişmesi koşulları altında gerçekleştiriliyor. Bu süreç her şeyden önce iki karşıt sistem arasında sosyalizm yararına değişen güçler dengesinin sonucu, sosyalist topluluk ülkelerinin ardıcıl barışsever politikasının sonucudur.

Gerginliğin azalması eğilimi, sosyalist ve kapitalist devletler arasında imzalanan antlaşma ve anlaşmalar sisteminde politik ve hukuksal bir onaya kavuşmuş bulunuyor. Bir nükleer savaş tehlikesinin ortadan kaldırılması yolunda SSCB ile ABD arasında imzalanan anlaşmalar, bu yolda atılan reel bir adım olarak birincil bir önem taşıyor. Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Konferansının başarıyla sonuçlandırılması uluslararası yaşamda tarihsel bir olaydı.

Bunun yanısıra, uluslararası ilişkilerin iyileşmesi sürecini durdurmaya ve giderek geriletmeyi amaçlayan çevrelerin, gerginliğin azaltılmasını istemiyen, yumuşamaya düşman olanların manevralarını artırdıklarını görüyoruz. Bu durum, barıştan ve halkların güvenliğinden yana olan bütün güçlerin eylemlerine hız vermelerini, dış politika üzerinde halkların kendilerinin daha kesin bir etki yapmalarını gerektiriyor. Şüphesiz ki, SBKP XXV. Kon-

(2) K. Marks ve F. Engels, Eserler, c. 8, s. 123.

gresinin dış politika programını oluşturan fikirlerin yayılması, tüm insanlığın çıkarlarına uygun olan bu soylu amaçlar uğrındaki savaşımın güçlenmesine yardım edecektir.

Biz defalarca belirttiğimiz şu gerçeği BKP XI. Kongresinde de tekrar belirtmiş bulunuyoruz: Gerginliğin azalması politikasının benimsenip pekişmesinde, dünyada yüzmilyonlarca insanın, çeşitli demokratik güçlerin ve hareketlerin, zamanımızda dünyada barış ve savaş sorunlarına gerçekçi açıdan yanasmayı kabul eden kapitalist devletlerin yönetici çevrelerinin hizmetleri vardır. Bunda Avrupa Konferansı fikrini ileri süren ve başarısı için ardıcıl çabalar gösteren sosyalist topluluk ülkeleri birincil bir rol oynamışlardır. Fakat bizim için tartışma götürmez gerçek şudur: Dünyada yeni iklimin yaratılmasına ve yerleşmesine kesin katkıda bulunan Sovyetler Birliği'dir, SBKP'dir.

Zamanımız koşullarında ideolojik savaşımın önemi arttıkça artıyor. XI. Kongre özellikle vurguluyarak şu gerçeği belirtti: Gerek merkezsel ideolojik organ ve halkların, gerekse partinin her taban örgütünün birincil önem taşıyan ödevi, her türlü burjuva ideolojisi, sağ ve sol revizyonizm, Maoizm ve anti-sovyetizm belirtilerine karşı amansız bir savaşım yürütmek, bunların memlekete sızmalarına yol vermemek, SBKP'yle ve diğer kardeş sosyalist ülkeler komünist partileriyle ideolojik işbirliğini daha geniş ve semereli biçimde geliştirmeye çalışmaktır.

Sosyalizm kuruluşunda şimdiki aşama, olağanüstü önemli bir yasallık olarak, kardeş sosyalist ülkeler arasındaki entegrasyonun genişletilip derinleştirilmesi, Bulgaristan'ın sosyalist topluluk ülkeleri ve en başta Sovyetler Birliği'yle yakınlaşması gerekliliğini ortaya koyuyor. Entegrasyonun gerekliliği, üretim güçlerini geliştirme ve bilimsel-teknik ilerlemede kardeş ülkelerin ulaştıkları başarılar ölçüsünde artıyor. Aynı zamanda, bunun pratikte ve ardıcıl biçimde gerçekleştirilmesi için daha elverişli koşullar yaratılıyor. İktidarda bulunan Marksist-Leninist partilerin bilinçli ve amaca yönelik eylemi bu konuda olağanüstü büyük bir rol oynuyor. Kanımızca, şimdiki aşamada, EYK üyesi ülkelerin, her birinin ve tüm topluluğun ana gelişme eylemlerini yansıtacak daha uzun perspektifli sosyal-ekonomik politika stratejisinin işlenmesi ve uyumlaştırılması işi büyük bir önem kazanıyor.

Sovyetler Birliği ile her yönlü yakınlaşma ve entegrasyon, diğer sosyalist ülkelerle işbirliği ve entegrasyon ilişkilerini geliştirme süreci, emeğin verimliliğini ve tüm ekonominin etkinliğini yükseltmenin önemli etkenidir. Bu süreç, bizi, halk ekonomisinin yönetimine, eğitim eyleminin içeriği için uyumlu normatif sistemler yaratılmasına ilişkin önemli teorik ve pratik sorunlarla karşı karşıya getiriyor.

X. Kongremizden sonraki dönemde, Sovyetler Birliği ile dostluğun geliş-

mesinde yeni bir aşamaya ulaşmış olmamız bizi özellikle sevindiriyor. Bu yeni aşamanın ana vasfı, ülkelerimiz ve halklarımız arasında çokyanlı işbirliği ve yakınlaşma süreçlerinin yeni bir nitel içerik kazanmış olmasıdır. XI. Kongremizin kürsüsünden şu kararımızı bir kez daha belirtmiş bulunuyoruz: Biz, Bulgaristan komünistleri, Bulgaristan emekçileri, tüm Bulgaristan halkı, ülkemizde gelişmiş sosyalist toplumun kuruluşu ve daha sonra da komünizm kuruluşu için, Lenin'in Partisi ile en sıkı işbirliği koşulları altında, Bulgaristan Halk Cumhuriyeti'nin Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği ile gitgide daha dolgun ve daha organik yakınlaşması koşulları altında Sovyet kardeşlerimizle omuz omuza çalışmaktan başka bir yol tanımıyoruz.

Biz Bulgaristan halkının enternasyonal ve yurtsever eğitimi probleminde yeni bir biçimde yaşıyoruz. Bizim anlayışımıza göre, yurtseverlik bugün artık olağan bir yurda değil, sosyalist yurda karşı sevgidir, yani hem komünist ideolojiyi, hem de bundan doğan enternasyonalizmi içeren sosyalist yurtseverliktir.

Enternasyonalizmin içerik ve biçimleri nitel değişmelere uğradı ve uğramaya devam ediyor. Devrimci işçi hareketinin doğuşundan sonra enternasyonalizm belirli bir sınıfsal karakter kazandı. Bu karakteri K. Marks ve F. Engels «Komünist Partisi Manifesti»nde «Bütün ülkelerin proleterleri, birleşiniz!» belgisiyle formüle ettiler. Bizce, Oktobr Devriminin utkusundan sonra, işçilerin ve köylülerin ilk devleti olan Sovyetler Birliği ile kardeşçe dayanışma proleterya enternasyonalizminin karakteristik çizgisi oldu. Georgi Dimitrov, emekçi insanlığın ümidi, dünya devrim sürecinin dayanağı olan Lenin'in yüce ülkesine karşı tutumu «enternasyonalizmin denek-taşı» olarak tanımladı.

İkinci Dünya Savaşı sermaye dünyasında yeni bir gedik açtı. Kongrede işaret edildiği gibi, proleterya enternasyonalizmi temeli üzerinde, işçi sınıfının ve sosyalist yoldan yürümeye koyulmuş halkların ortak çıkarlarının ifadesi olarak sosyalist enternasyonalizm ortaya çıktı. Sosyalizm kuruluşunun yaygınlaşması, savunma ve ekonomide, bilim ve kültürde, ideoloji ve politikadaki entegrasyon süreçleri, Ekonomik Yardımlaşma Konseyi'ne ve Varşova Antlaşması'na üye ülkelerin birlik, topluluk ve dayanışmasını güçlendirdi ve derinleştirdi. Gelişmiş sosyalist toplumu kurma aşamasına girilmesiyle, memleketimizde ve özellikle yeni BKP Programı'nın kabulünden sonra halkımızın bilincinde sosyalist yurtseverlik ve sosyalist enternasyonalizm birbirini bütünleyip zenginleştirerek sürekli güçlenmeye başladı. Ve bu, bizim için, memleketimiz için, halkımız için, hiç de bir teorik araştırmalar sorunu değil, iliklerimize işlemiş bir gerçekliktir. Biz, örneğin, Bulgaristan halkının yeni yurtseverlik ve enternasyonalist bilincinin Bulgar-Sovyet karşılıklı ilişkileri alanında oluştuğunu, ve yine bu alanda yeni tipten yurtseverliğin, yani Bulgaristan'a karşı sevginin Sovyetler Birliği'ne

karşı sevgiyle bütünleşip zenginleştiği, gitgide aynı duygu ve aynı bilinçte birleştiği bir yurtseverliğin doğduğunu ve pekişmekte olduğunu güvenle söyleyebiliriz.

Bu nedenle, BKP, bundan böyle de, Bulgar-Sovyet kardeş dostluğunu, sosyalist topluluk halklarıyla, dünya komünistleri ve bütün ilerici güçleriyle dostluk ve işbirliğini ardıcıl biçimde ve hiç sapmaksızın güçlendirecek, bütün Bulgaristan yurttaşlarında yüksek gelişimli sınıfsal-partisic¹ yurtseverlik ve enternasyonalist bilinci oluşturmaya çalışacaktır.

İşte, BKP XI. Kongresinde ele alınan ve bütün Bulgaristan halkının ilgilendirmekte olan ana problemlerin bazıları bunlardır.

Bizler, partimiz ve memleketimiz için tarihsel olan BKP MK Nisan Plenumu'nun yirminci yıldönümü günlerinde, geçtiğimiz yola bir göz atıyor ve alınan mesafeyi görerek büyük bir hoşnutluk duyuyoruz. Sosyal-politik, ekonomik ve kültürel gelişmemizin bütün alanlarında elde edilen verimli sonuçlar, partimizin Nisan Hattı'nın doğruluk ve yaşamsallığını kanıtlıyor. Bu hat, bu Leninci, yaratıcı yol, gerek Parti Programı'nda, gerekse XI. Kongrenin kararlarını saptayan parti belgelerinde daha da geliştirilmiş ve simgeleşmiş bulunuyor. XI. Kongre, BKP'nin Bulgaristan işçi sınıfının yarışik öncüsü, halkın tanınmış yöneticisi olduğunu ve parti saflarında sıkı bir birlik ve dayanışma bulunduğunu bir kez daha gösterdi. Bu kongremizin kararlarının da yerine getirileceğinden asla şüphemiz yoktur. Nisan hattının açtığı yolda ilerleme sürecinde, sosyalist toplumumuzun bağrında komünizm safhasına özgü elemanlar belirecek ve yerleşecek, yavaş yavaş komünizm kuruluşuna geçiş koşulları oluşup gelişecektir. Sosyalizmin daha öteye geliştirilmesi ile komünizm kuruluşu arasında aşılmaz bir duvar, tarihsel bir vakum yoktur. Bunlar, komünist toplumun alt aşamasından üst aşamasına yasal geçişin sürekli ve kesintisiz genel sürecini oluşturmaktadır.

İşçi sınıfı ve ulus

Arne Petersen

Norveç gazetecisi

İşçi hareketinin sınıfsal-politik ve ulusal-tarihsel ödevleri arasındaki bağıntı sorunu üstüne

Bugün kapitalist ülkelerde her zaman ekonomik ve politik gerilim dönemlerinde kendini gösteren bir olaya tanık oluyoruz. Demokratizmden hayli uzak olan partiler bile, artık halk menfaatlerinin savunucusu olarak görünüyor ve ulusal bayrak altında sahneye çıkıyorlar. O bayrağı bugün kimler dalgalandırmıyor ki! En değişik yönlü gazetelerde, burjuva parlamenterlerinin demeçlerinde, devlet cihazı temsilcilerinin konuşmalarında, uç veren zorluklar karşısında «ulusun selâmeti» adına bütün sınıfların dayanışma göstermeleri çağırısı binbir türlü tekrarlanıyor . . .

Bu sözleri bir yana bırakırsak, gerçekte, ulusun çıkarları ile ulusu oluşturan sınıfların çıkarları arasındaki reel bağıntı nedir?

İç niteliği, istek ve emelleri bakımından kozmopolit olan Norveç büyük burjuvazisi, kendi bencil görüşlerini genel ulusal bilinç diye gösterme yeltenişleri içinde ulusal fikrin iletkeni olarak ortaya çıkıyor. Büyük burjuvazinin ideologları, «halk için» diye göğüs döğme palavralarının duman perdesi arkasında, halk arasındaki uzlaşmaz zıtlıkları ve sınıf savaşımını gözlerden saklamaya çalışıyorlar. Genel ulusal çıkarları tarafsız bir plâtfom olarak gösteriyor, bu plâtfom üzerinde bütün yurttaşların ve halkın bütün tabakalarının birleşmesinden ve bunun üzerinde de ulusun «birliği»nin yükseldiğinden söz ediyorlar. Gerçekte, sözde ulusal birliğin yerine, kapitalistlerin çıkarları ile «aynı kayıkta» oldukları söylenen işçilerin çıkarları arasında sözde beraberliğin yerine, sınıflar arasındaki uzlaşmaz karşıtlık toplumsal yaşamda ön plâna çıkıyor. V. İ. Lenin bu karşıtlığın karakterini şöyle çiziyor: «Mülk sahipleri ve ücretli işçiler, bir avuç zengin («en tepedeki on bin») ve milyonlarca yoksul ve emekçi . . . bunlar gerçekten «iki ulus'tur . . .» (!)

Norveç Komünist Partisi'nin programında «Norveç toplumu üzerinde, tekelci sermayenin 90 aileyi geçmiyen bir avuç temsilcisinin egemenliği artıyor» deniliyor. Sayıca bir avuç, ama ekonomik güçleri çok büyük para babaları ve sanayi kralları grubu, gerçek sahibi işçi sınıfı ve bütün emekçiler olması gereken ulusal zenginliklere el koymuş bulunuyorlar.

Özcesi, ulusun ezici çoğunluğunun çıkarları ile finans oligarşinin çıkarları arasındaki uzlaşmaz çelişki gitgide sertleşiyor. Norveç Komünist Par-

(!) V. İ. Lenin, Bütün eserleri, c. 11, s. 282.

tisi, halk ile ulusal ekonomide söz sahibi olan bir avuç büyük sermayeciler kast'ı arasında objektif olarak uzlaşmaz bir çatışma doğduğunu tespit ederek, durumu böyle değerlendiriyor. Bugün büyük sermayenin ezgisi altında yalnız işçi sınıfı değil, gerçekte bütün ulus kıvrıyor. Toplumunu ikiye ayıran çizgi, egemenlik süren klan (soysop) ile geri kalan halk arasından geçiyor.

Mademki durum böyledir, o halde emek ile sermaye arasındaki çelişki artık gölgede kalmış, başlıca çelişki olmaktan çıkmış değil midir? Hayır, zerrece gölgede kalmış ve ana çelişki olmaktan çıkmış değildir. Tersine, bu temel sınıfsal uzlaşmaz zıtlık, ulus ile onu ezen ulus düşmanı zümre arasında ne kadar açık bir çatışmaya dönüşüyorsa, toplumun yaşamında her iki, yalnız iki sosyal ve politik çekim kutbu, yani büyük burjuvazi ve savaşım halindeki proletarya o kadar daha belirgin biçimde ortaya çıkıyor. Kapitalizmden doğan yeni çelişkiler ne olursa olsun, sonuç belirleyecek olan yine uzlaşmaz zıtlıkla çatışık olan bu iki temel sınıf arasındaki savaşımdır. Ve toplumda parçalanma, halkın büyük çoğunluğu ile bir avuç ayrıcalıklı bölümü arasında parçalanma halinde ne kadar belirginleşiyorsa, ulusun giderek sağlamlaşan çekirdeği olan işçi sınıfının rolü o kadar çok büyümektedir.

Tekelci kast, aritmetik nicelik olarak ne kadar küçük olursa olsun, halktan yalıtık, ayrı ve kopuk değildir. Bu kast kapitalist üretim tarzından güç alıyor. Bu tarzı da toplumun bütün dokusuna sinmiş olduğu için, tekellerin egemenliğinin sosyal temeli sürüp gidiyor.

İşçi sınıfı ulusun büyük çoğunluğuyla birlikte ayırım çizgisinin bir yanında yer alıyor, amma bu çoğunluğun içinde erimiyor. Norveç'te, diğer kapitalist ülkelerde olduğu gibi, bugün, temel çıkarları ve istekleri proletaryanın sınıfsal çıkarlarına gitgide daha çok yaklaşan ve giderek birçok bakımdan uygun düşen zümre ve tabakaların sınırları epey genişlemiş bulunuyor. Ama bu zümre ve tabakalar proletaryanın ekonomik ve politik isteklerinin hepsini bilinçli ve etkin biçimde desteklemiyorlar; onların sosyal görüş ve tutumları değişken, demokratizmieri çoğunca sınırlı, dar ve sistemlidir. Ve bu durum, en ilerici, ardıcıl ve devrimci sınıf olarak proletaryanın tarihsel sorumluluğunu artırmaktadır. Proletaryanın politik erkinliği ve kesinlikle belirli sınıfsal görüş ve tutumu, başta bütün halk olmak üzere tüm halkın çıkarları için savaşımında onun rolünü yükseltmenin en önemli koşullarıdır. Ancak burjuva toplumundaki temel çelişki, emek ile sermaye arasındaki çelişki dikkate alınmak suretiyledir ki, işçi hareketinin sınıfsal-politik ve ulusal-tarihsel ödevleri arasındaki bağıntı doğru biçimde anlaşılabilir ve ulusun, kendi tepesine çullanan ezgilerden, para babaları ve sanayi kodamanları bağlaşıklıktan kurtulma perspektifleri açıklığa kavuşturulabilir.

Büyük burjuvazi, kendi çıkarlarının ulusun çıkarları ile bir ve aynı oldu-

ğunu savlarken, bunun böyle olmadığını elbette çok iyi biliyor. Buna karşın, yalanla, dalkavuklukla, toplumda yönetici sınıf rolüne ilişkin savlarına bir temel yaratmaya çalışıyor. Burjuvazi proletaryanın gücünün ve etkisinin giderek artmasında kendi egemenliği için en önemli tehlikeyi görüyor. *Ve kurtulabilmek için de, yöneticiler kast'ı, kıyıcı bir savunu aracına başvuruyor, yani işçi sınıfını memleketin yazgısı konusunda umursuzlukla suçluyor, onun gerçek yurtseverliğini yok sayıyor, ulusu temsil etme hak ve yeteneğini de tartışma konusu yapıyor. Büyük sermayenin övgücülerini, bir yandan işçi sınıfının kendi tarihsel misyonunun tüm ulusal karakterini kavramasına engel olmak, öte yandan bu sınıf ile diğer emekçi tabakaları, yani oligarşinin üstünlük ve baskısına karşı direnmeye başlayan tabakalar arasında birlik sağlanmasını engellemek, proletaryanın ulusun hegemonu olduğunu Norveçlilerin anlamasına olanak vermemek amacıyla ellerinden gelen her şeyi yapıyorlar. Ulusal yaşamda proletaryanın rolünü küçümsemek için, sosyal-demokrasi sağcı liderleri ve keza sol-radikal elemanlar da ulusun yapılışına ilişkin ilkel görüşleriyle onlara seve seve yardımcı oluyorlar.*

Proletaryanın kendi sınıfsal çıkarları için savaşım yürüttüğü söz götürmez; amma bu çıkarlar ulusal gelişmenin ana gereksinimleriyle çelişmiyor. Sınıfsal görüş ve tutum, işçileri, ulusun geniş tabakalarından kopup ayrılmaya götürmüyor, onları genel ulusal problemlerden uzaklaştırmıyor; tam tersine, bunların sosyal içeriğini daha iyi anlamalarına yardım ediyor. K. Marks, işçileri «kendi dünyalarını büyük dünyadan ayrı olarak kuran rahipler» sayan düşünceyle alay eder. ⁽²⁾

Burjuvazinin ideolojik hizmetkârları bir yandan proletaryaya hücum ediyor, öte yandan da, Marksizm-Leninizmi, uluslara önem vermeden sadece sınıfları gerçeklik kabul etmekle, komünistleri de geniş ulusal sorunları görmezlikten gelerek işçilerin sınıfsal çıkarlarını her şeyin üstünde tutmakla suçluyorlar.

Marksizm-Leninizm, sınıfları ve ulusları, toplumun objektif yapılışındaki öğeler sıfatıyla oluşturdukları birlik içinde ele alıyor. «Halk», «ulus», «ulusal çıkarlar» kavramları ilk kez bu öğretinin kurucuları tarafından bilimsellikle işlenip açıklığa kavuşturuldu. Bu kavramların Marksizme ayrıklı sayılmasına, işçi partisinin politik sözlüğünden çıkarılması yeltenişlerine Lenin kesinlikle karşı çıktı. Lenin'e göre, Marks, bu kavramları her zaman kullanır, ezgi altındaki uluslara sempatisini belirtir ve gayet haklı olarak, başka halkları ezen bir halkın kendisinin özgür olamayacağını söyler. «Marks için, işçi sorunu'na kıyasla, ulusal sorunun ikinci dereceli bir önem taşıdığı söz götürmez. Fakat onun teorisi, ulusal hareketleri küçümsemeden çok uzaktır.» ⁽³⁾

⁽²⁾ K. Marks ve F. Engels, Eserler, c. 33, s. 129.

⁽³⁾ V. İ. Lenin, Bütün eserleri, c. 25, s. 301.

Evet, bugün burjuva toplumu «iki ulus»a ayrılmıştır. Ama Marksizm-Leninizm, bunu belirtmekle beraber, hiç bir suretle ulusun genellikle yıkılıp gitmekte olduğunu savlamıyor, onun tarihsel olarak ortaya çıkmış dayanıklı bir insan topluluğu olarak reel varlığını hiç de inkâr etmiyor. İşçi sınıfı ve bu sınıfın partisi, ulusların «ortadan kaldırılması» gibi anarşist fantezilerden uzaktır, ulusal nihilizmle hiç bir ilişkisi yoktur. İşçi sınıfı ulusun «kaldırılması» yanlısı değil, «iki ulus»tan, sömürden azat bir emek ulusu meydana getirilmesi yanlısıdır.

Norveç işçi hareketi, sınıfsal ve ulusal ögeler arasında bağıntı sorununu doğru biçimde anlamaya kolayca ve birdenbire ulaşmadı. Bu yolda anarşistler epeyce karışıklık yarattılar. Anarşistler, ulusal çıkarlar ile proletaryanın sınıfsal ödevlerini çatışık ve karşıt sayıyorlardı. Burjuvazinin kendi çıkarlarını bütün Norveçlilerin çıkarları olarak gösteren demagojik belgilerine karşı bir tepki olarak, bir bölüm işçiler arasında, ulusal ögeye karşı bir ilgisizlik ve umursuzluk doğdu. Aynı zamanda birçokları da milliyetçilik ve şovenizme kapıldılar. Burjuvazi milliyetçi kör inanç ve saplantıları bile bile körüklüyor, yığınların yurtseverliğini gericilik akağına doğru yöneltmeye çalışıyordu.

Bütün bunlar memleketimiz emekçilerine epey zararlar verdi. Gericilik işçi hareketinin hatalarından ustaca yararlanıyordu. Norveç'in ulusal problemlerinin yorumu ve çözümü pratikte uzun süre büsbütün burjuvaziye bırakılmıştı. Halkın ulusal bilinci gibi büyük ve sağlam bir gücü kötüye kullanma olanağını ele geçirmiş olan burjuvazi, ulus konusundaki anlayış ve yaklaşımını açığa vuran çetin sınıf çatışmalarının patlak verdiği 1930'larda, kayda değer bir güçlkle karşılaşmadan, istediği gibi hareket ediyordu.

Sınıfsal fikir ile gerçek ulusal fikir arasındaki diyalektik ilişki sorununa işçi hareketinde komünistler açıklık getirdiler. Parti, Norveç'te sınıfsal ve ulusal kurtuluş savaşımı tarihini Marksizm-Leninizmin teorik mevzilerinden hareketle çözümlü olarak, işçi sınıfının politikasının her zaman ulusun temel çıkarlarına uygun olduğunu ispat etti. Ulusun omurgası olan işçi sınıfı bugün de onun ilerici emellerini dile getiriyor. Büyük burjuvaziye gelince, o artık çoktandır ulusun bedeninde kötü huylu bir ur'dur.

Büyük burjuvazinin tarihçesi ulusal çıkarlara ihanet tarihçesidir. Norveç'te ne zaman ulusun tümünü ilgilendiren çetin problemler ortaya çıkmışsa, her defasında, ekonomik yetkileri ellerinde tutan zorbalılar, bencillikleri yüzünden ulusa karşı en ağır suçlar işlemekten de çekinmiyerek gerçek yüzlerini göstermişlerdir. Ve tersine, memleketimizde ulusal bağımsızlık adına yürütülen bütün savaşlarda, işçi sınıfı, öncü yurtsever güç olarak, daima varlığını göstermiş bulunmaktadır.

Pek uzak geçmişe gitmeden, burjuvazinin sadece İkinci Dünya Savaşı

öncesinde ve savaş yıllarındaki ihanet tutumunu hatırlatmanın yeterli olacağını sanıyoruz. O dönem, burjuvazinin belki de en zayıf yanıdır. Burjuvazinin övgücülerinin, katilin işlediği cinayet yerine dönmesi gibi, sık sık o döneme değinmeleri rastgele değildir. Son zamanlarda o dönem üstüne tartışmanın bir hayli kızıştığı görülüyor. (1)

Büyük burjuvazinin savaş yıllarında gözle görülür bir hal alan ulusal ihanet ve düşüşü, tümüyle savaştan önceki siyaset hattının yasal bir sonucuydu. Büyük burjuvazi daha 1920'lerde ulusal bilincin faşizme yatkınlaşmasını teşvik ediyordu. Çetin sınıf çarpışmalarının ağır bastığı o yıllarda, büyük burjuva basını, memleketin ulusal güçlerini seferber edebilecek bir «kahraman» arıyor ve sahneye çağırıyordu. Gericilerin «güçlü adam» arayış ve isteklerine, işçi sınıfı kendi gücüyle karşı çıktı ve bütün halk için tehlikeler gizliyen ilk faşist hücumları püskürtmeye muvaffak oldu.

1930'lardaki bunalım sırasında, proletarya, artık tekellerin ekonomi politikasına karşı, demokrasi ve barış için, tüm ulusun davası için savaşımında öncü sınıf olarak kendini gösterdi ve bütün Norveçlilere hitabederek sesini duyurabildi.

Burjuvazi olanca hismiyle işçi sınıfının üzerine atıldı. Burjuvazi sadece kendisinin sebep olduğu bunalımın yükünü işçi sınıfının sırtına sarmaya çalışmakla kalmıyor, aynı zamanda onun örgütlerini «ulus için tehlikeli» sayarak ortadan kaldırmak istiyordu. 1931 yılındaki büyük lokavt sermayecilerin umdukları sonuçları vermedi, işçilerin savaşım iradesini kıramadı. Burjuvazinin bel bağladığı «güçlü adam» (Savunma Bakanı Vidkun Kvizling) işte o zaman sahneye çıktı. Ve «güçlü adam»ın ilk işi, hisse senetleri kontrol paketi «IG Farben» Alman konsernine ait olan «Norsk Hydro» elektro-teknik fabrikasının savaşım halindeki işçileri üzerine askeri birlikler göndermek oldu. Buna karşılık, emekçiler, «Norsk Hydro» proleterleriyle dayanışma belirtisi olarak, zincirleme grevler örgütlediler. Memlekette geniş bir demokratik, yığınsal anti-faşist hareket alıp yürüdü. Hükü-

(1) Büyük sermayenin en sıkı yandaşlarından biri, eski Norveç İşçi Partisi genel sekreteri olan ve halkın geniş bir anti-monopolist birlik meydana getirmesi fikrine şiddetle karşı gelen Hokon Li, geçenlerde, CIA'in teşvikiyle dünya yüzü gören yapıtlar araştırmada bir kıtap yayımladı. Kitabın sahibi bu sefer, Hitlercilerin 9 Nisan 1940'ta giriştikleri saldırı sırasında Komünist Partisinin takındığı tutumu suçlamaya kalkıyor. Bu olay NKP'nin kendisine yöneltilen suçlamaları resmen yanıtlamasına yol açtı. Parti tarafından «1940 yılı beyaz kitabı»nın (Hvitboka om 1940, Ny Dag, Oslo 1975) yayımlanmasından sonra, bu Hokon Li hazretleri ağıştı kaldı. Beyaz kitapta, düşmanın saldırısı öncesinde ve daha sonra yürütülen anti-faşist savaşımında komünistlerin değişmez bir politika izledikleri gösteriliyor, büyük burjuvazinin ve sosyal-demokrat hükümetin ulusal çıkarlarla oynamaya eşit tehlikeli politikası içyüzüyle açığa vuruluyor, ihanet ve teslimiyetleri ispat ediliyor.

metin gerici politikası yenilgiden yenilgiye uğruyor, köylerde de tutunamıyordu. İktidar artık yalnız «tehlikeli sınıf»a karşı savaşmakla kalmıyordu; hükümet Norveçlilerin çoğunluğuyla çatışmaya girmişti. Proletarya, tekellerin egemenliğine karşı, ulusun temel çıkarları için girişilen halk hareketinin başında yürüyordu. Bu gelişme 1938 yılı 1 Mayıs gösterilerinde kendine özgü sembolik ifadesini buldu: Komünist ve sosyalist işçi gençler, bu gösterilerde, Norveç ulusal bayrağı ile proletaryanın kızıl bayrağını yan yana taşıdılar.

Böylece, defalarca çiğnedikten sonra sırf gösteriş aracı olarak taşımaya kalktığı ulusal bayrak burjuvazinin elinden alındı.

Üstelik, başımızdaki yöneticilerin dış politikası da ulusun onurunu çiğnemek değil miydi? Bu yöneticiler, emperyalizmin tehlikeli manevraları karşısında gözlerini kapayarak, ordu birliklerini güya «Ruslar tarafından saldırı» bekledikleri kuzey kesimine yığıyorlardı. Bunun sonucu olarak Hitler ordularına yol açılmıştı.

O sırada, faşistlerin memlekete daldıkları ve halkın bunu henüz öğrenmediği anda, diğer politik partilerin yöneticileri tabana kuvvet Oslo'dan kaçmaya başladıkları halde, Komünist Partisi'nin yöneticileri yerli yerinde kaldılar ve daha saldırının ilk anından itibaren savaşıma giriştiler. İşçi sınıfının devrimci partisi, yöneticileri paniğe kapılmamış olan biricik partiydi. 9 Nisan 1940 sabahı işgal edilen kesimde ve aynı zamanda Oslo'da, komünistler, diğer yurtseverler ve partiszlerle birlikte derhal seferberlik bürolarına koştular. Ama buralarda ya askeri komutanlıktan kimse yoktu, ya da karışıklık hüküm sürüyordu. Askerî yetkililerin buyruğu şuydu: «Dönün evlerinize! Her şey birkaç saat sonra bitecek.»

1931'de «Norveç'i komünizmden kurtarmak için» «Norsk Hydro» fabrikası işçilerinin üzerine askeri birlikler gönderen Kvizling, tezelden kendini başbakan ilân etti ve artık memlekette zorbalıklara başlamış olan işgalcilerin hizmetine giriverdi.

En ağır durumda işçi sınıfıyla komünistler ve sendika militanları faşist terörün ilk kurbanları oldular. İlkönce Komünist Partisi «dağıtıldı». Kvizling ilk «hükümet buyruğu»nda şöyle diyordu: «Arbaideren» (NKP'nin merkez organı) gazetesinin çıkarılması ve yayılması yasaktır!

Daha sonra, güvenilir kaynaklardan öğrenildiği üzere, sanayi çevrelerinin temsilcileri, daha 11 Nisanda, ulusal hareketin örgütlenme ve yayılmasına, büyük burjuvazinin çıkarları açısından arzu edilmeyen iç politik gelişmeye nasıl engel olunabileceğini tespit etmek üzere işgalcilerle görüşme masasına oturdular. «Anayurdun yazgısı» kaygısına düşen büyük fabrika ve işletmelerin müdürleri, işgalcilere hizmet ve sadakat yemini etmek üzere kuyruğa dizilmişlerdi. Bunlar başkentten kaçmaya muvaffak olamamış Yüksek Mahkeme üyelerini danışman olarak yanlarında götür-

rüyordular. İşgalcilerle böylece hizmet ve sadakat arzeden ilk işbirlikçiler arasında, Oslo'daki Alman-Norveç «Siemens» kumpanyası, «Norsk Hydro» fabrikası, Norveç Sanayi Birliği müdürleri ve diğer birçok sanayi ve bankalar temsilcileri ile nice yüksek devlet memurları vardı.

İşçi sınıfı için, faşizme karşı savaşımın amacı, ulusal kurtuluştur. Halkın kendi yazgısına buyruk olma egemenlik hakkı temeli üzerinde ulusun uyanması ve kalkınmasıydı. Komünist Partisi emekçilerin sosyal ve ulusal ödevler etrafında birleşip dayanışmalarını istiyor, bunu sağlamak için çalışıyordu. Merkez Komitesi şunu açıkladı: «İşçi sınıfı, burjuvaziyle geçici bir bağlaşmaya girmekle, ... burjuvazinin gerici sınıfsal politikasını savunmayı benimsemiş olmuyor, bunu ilkesel olarak ve kesinlikle reddediyor ... (2) Burjuvazinin gerici bir sınıfsal politika izlediğini bütün savaş dönemi yeterince ispatlamış bulunuyor. Kapitalistler, en iyi ahvalde, ancak «bir ayaklariyle» ulustan yana durum alıyorlardı. Birinci Dünya Savaşımında olduğu gibi, bunların bir bölümü İngilizlerden yana, bir bölümü de Almanlardan yana çekiyordu. Her şeyin üstünde olan biricik kaygıları kendi kuruluşlarını korumaktı. Başında komünistlerin bulunduğu işçi sınıfı, işgalcilerle karşı politik savaşım, silâhlı savaşım yürütürken, büyük sermaye, ekonominin dümenini işgalcilerin çıkarlarına göre kullanıyor ve işgal rejiminin kanadı altında yığınları sömürmeye hız veriyordu.

Proletarya Hitlerlere karşı tutumunu belirlemede serbestti, ulusal ve emnasyonel görüş ve tutumunu da açıkça tanımlayıp ortaya koymuştu. İşçilerin gizlenecek hiç bir erek ve çıkarları yoktu; ne özel mülkiyeti korumayı, ne de kazançları düşünmek zorundaydılar. İşçi sınıfı faşizme karşı savaşta objektif olarak yöneticilik rolü düzeyine çıktı ve savaşında en çok kurban verdi. Direniş yıllarında NKP Merkez Komitesinden 23 üye ve daha yüzlerce militan can verdiler. Başka hiç bir sınıfın karşılaşmadığı alabildiğine çetin koşullar altında yürüttükleri özverili savaşım, işçiler, komünistler, ulusun onur ve özgürlüğünün en mert, en sağlam savunucuları olarak belirdiler.

Savaştan hemen sonra, büyük burjuvazi, memleket ekonomi ve politika-sındaki kilit noktalarını tekrar ele geçirmek, diğer tabakaları önem bakımından üçüncü dereceden yerlere itmek ve öncelikle proletaryayı bölüp dağıtmak, mevzilerinden çıkarmak ve Komünist Partisi'ni yalıtım üzere kolları sıvadı. Stratejisinin özü buydu. Ama işçi sınıfı ve bütün emekçiler, burjuva politik «plüralizm»inin şemalarında öngörüldüğü üzere ulusun sayısız kümelerle bölünmesinin gizlediği tehlikeyi kavradılar. Ortak savaşım deneyi, uluslararası komünist hareketinin faşizme karşı savaşta kendini gösteren kudreti, sosyalizmin Sovyetler Birliği'nde simgeleşen gücü, yığınların yöneliminde, politik güçlerin kümelenmesinde büyük değişik-

(2) Partiets politik under krigen, NKP, Oslo, 1945.

liklere yol açtı. Norveç Komünist Partisi, politik partiler arasında ayrım çizgisinin artık eski sınırlarla uyumlaşmadığını açıklıyordu.

Sosyal-demokrasi sağcı liderleri, yalnız işçi sınıfının bilimsel sosyalizmi kılavuz edinen tek bir partide toplanıp birleşme isteklerini torpillemekle kalmıyor, aynı zamanda yeni koşullara, proletaryanın sosyal ağırlık ve politik otoritesinin giderek artması sonucu olarak ortaya çıkan koşullara göre toplumun yeni bir örgütlenmeye geçme olanaklarını savsaklıyorlardı. Onların bu yüzkırtarıcı politikası, gericiliğin ulusu bölme amaçlı siyaset hattıyla birleşiyordu.

İşçi sınıfı iç yaşamın demokratikleşmesinde, Norveç'in bağımsız bir dış politika gütmesinde ısrar ediyordu. Ama her şeyden önce bağımsız ulusal dış politika yolu fikrinin kendisi burjuvaziye yabancıydı. Böyle bir yoldan yürümenin kendisini yabancı partnörlerinden ayıracağından korkuyordu. Bütün düşüncelerinin temeli ve özü, Norveç'in Batı devletleri askersel bağlaşmasına katılması fikriydi.

Yönetici çevrelerin o zaman dayatılan «Marşal Plâni»ni desteklemeleri bu anti-ulusal siyaset hattının bir belirtisiydi ABD'nin «komünist blok» ülkeleriyle ticarete uyguladığı ayrımcı sınırlamaları Norveç'e de benimsetme isteğine büyük burjuvazinin ve yordakçılarının boyun eğmeleri kendileri için düpedüz yüzkarasıydı. Bu cümleden olarak, nice mallar «stratejik ürün» listesine alındı ve bunların sosyalist ülkelere ihraç edilmesi yasaklandı. Norveç gemi sahipleri, ABD'nin baskısı altında, Sovyetler Birliği'ne ve Doğu Avrupa devletlerine mal taşımaya katılmaktan vazgeçtiler.

Ne var ki, «Marşal Plâni»nin kabulü, ulusun daha da aşağılanması yolunda sadece bir başlangıçtı. İşçi sınıfının ve bağlaşıklarının en kesin protestolarına karşın, 1949 ilkbaharında Norveç de NATO'ya girdi. Böylece, ulusun yaşamsal çıkarlarına taban tabana aykırı bir yol tutuldu. NATO emperyalist blokuna üye olmak, memleketimizi, özellikle Norveç'tekiyle kıyas kabul etmiyecek kadar ağır koşullar altında ulusal bağımsızlık savaşımı yürütmüş ve yürütmekte olan halkların gözünde itibardan düşürmekten başka bir şeye yaramadı.

İşçi sınıfının dünya devrimci güçleriyle, kurtuluşları uğrunda savaşmakta olan halklarla ardıcıl dayanışması, dünyaya, Norveç hakkında, NATO'yla uyumlu resmî politikanın verdiğiinden tamamen ayrımlı bir başka izlenim kazandıran biricik olgudur. Komünistler, bütün halkların sosyal ve ulusal yazgılarını başına buyruk olarak belirleme hakkını her zaman kesinlikle savunmuşlardır. Biz aynı hakkı kendimiz için, kendi halkımız için de istemekteyiz.

İşçi sınıfının ulusal rolü, Norveç'in Avrupa Ekonomik Topluluğu'na (AET) girmesine karşı savaşımında da olanca gücüyle kendini gösterdi. Bu savaşımında toplumun en geniş tabakalarının da işçi sınıfıyla birleşmiş olma-

ları, proletaryanın gerçekten ulusun yönetici gücü olarak tanındığını kanıtıyor.

Norveç'in Ortak Pazar'a sürüklenmesi denemelerine karşı halkın direnişi, çağdaş koşullarda ulusal sorunun önemini onaylayan parlak bir göstergedir. Ulus-üstü tekelin yayılması, birçok kapitalist ülkede ve en gelişkin olanlarında bile, hak eşitliğine dayanmayan antlaşmalarla ekonomik gelişmelerin geciktirilmesine ve egemenliklerin çiğnenmesine karşı savaşım gerekliliğiyle ilgili olarak, ulusal bağımsızlık probleminin tekrar ortaya çıkmasına yol açtı.

Norveç halkı, memleketin Ortak Pazar'a katılmasına karşı (sorunun Storting'te (meclis) görüşme konusu yapıldığı 1962 yılından, referandumun AET üyeliğine «Hayır!» dediği 1972'ye kadar) on yıl boyunca savaşım yürüttü. Bu savaşım, işçi sınıfının ve bağlaşıkları olan köylülerin, balıkçıların, aydınların, küçük üreticilerin ve tekeli olmayan bir bölüm burjuvazinin başarılı bir eylembirliği örneği oldu.

Yönetici çevreler direnişle karşılaşacaklarını biliyorlardı. Daha 1940'ların sonunda Dışişleri Bakanı H. Lange şöyle dedi: «Güçlü ulusal duyguyu, Avrupa entegrasyonu yolunda dikilen reel bir engel saymak gerekiyor.» Buna karşın, «Birleşik Avrupa» taraftarı olan tröstler, halkın ulusal egemenlik fikrine bağlılığını yenmek için ellerinden geleni yaptılar. «Tröstler Avrupası» isteyenler, bununla beraber, memleketin NATO'ya sürüklenmediği sıralarda ele geçirmeye muvaffak oldukları mevzilere dayanmaya çabalıyorlardı. O zaman (1951), Storting'te «Anayasa ve Norveç'in uluslararası örgütlere katılması» adı verilen 89 numaralı karar kabul edilmişti. Bu kararda, ana fikir, yani büyük burjuvazinin şimdi yeniden eğildiği fikir, ulusal egemenliğin artık eskimiş bir şey olduğu ve egemenlikten ödün vermenin anayasaya aykırı olmadığı görüşüne dayanıyordu.

İşçi sınıfı, halkın egemenlik haklarının yabancı tekelere peşkeş çekilmesine şiddetle karşı çıktı. Ve bağlaşıklarıyla birlikte, sermaye kodamalarının ulus düşmanı politikasına karşı direnişe geçti. Proletarya ve partisi, yabancı ve yerli tekeli sermayeye karşı yürüttükleri savaşımın ulusu esinleyip peşlerinden götürbildiler. Ve ulus üstün geldi.

Norveç'in AET'ye üye olmasına karşı girilen halk hareketinde dar milliyetçilik yoktu, uluslararası işbirliğine karşı, olumsuz bir tutum da yoktu. Tersine, bu hareket, bütün halklar arasında, sosyal-ekonomik sistem ayırmalarına bakmaksızın bütün devletler arasında eşitlik ve karşılıklı yarar temeline dayalı uluslararası ilişkilerin ve işbirliğinin gelişmesi yolunu kapayan emperyalist bloklar politikasının bölgesel, sınırlı ve kapalı karakterine karşı protestoyu yansıtıyordu.

İşçi sınıfının memleketin ulusal çıkarlarını savunan eylemleri ile enternasyonalist düşünce ve kanıtları da uyumlaşıyordu. İşçi sınıfı, ancak ulusal

ve enternasyonal görüş ve tutumunun ayrılmazlığına ilişkin komünist fikirden güç alarak, yabancı ve yerli tekellerin hem Norveç'te, hem de diğer Batı Avrupa devletlerinde emekçileri uluslararası sermayeye boyun eğdirmeyi amaçlıyan komplosunu başarısızlığa uğratabildi.

Daha AET ile ilişki sorununun Storting'te görüşme konusu yapıldığı 1962 yılında, büyük burjuvazinin bazı temsilcileri, enternasyonalizmin savunucuları olan komünistlerin sorunun ulusal yönüne böylesine önem vermeleri karşısında hayrete düşmüş görünmeye çalıştılar. Ama burjuva politikacılarının yapmacık hayreti Marksist-Leninistlerin cesaretini kıramadı. Onları, ulusal çıkarları savunmayı ve bir yandan da proletarya enternasyonalizmini tutmayı bağdaşır bulmıyan ve hiç bir zaman anıyamıyan sağcı sosyal-demokratların kuşkuyla suratlarını buruşturmaları da rahatsız edemedi, endişeye düşüremedi.

Norveç Komünist Partisi, yurtseverliği ve enternasyonalizmi ayrılmaz birlik ve bütünlüğü içinde ele alıyor. Bu parti politik tutumuyla Marksizm-Leninizm sağlam teorik temeline dayandığını göstermiş bulunuyor, Marksizm-Leninizm klâsikleri, «küçük milliyetçilik dar görüşlülük, kapanıklık ve ayrılıkçılığın *karşı*»⁽⁶⁾ savaşım yürütülmesini istiyorlar. Bir yandan da, «enternasyonal bağlaşmanın, varoluşları, içişlerde özerklik ve bağımsızlıkları enternasyonalizm kavramının kendisine katılmakta olan *uluslar* arasında olanaklı bir bağlaşma»⁽⁷⁾ olduğunu açıklıyorlar. Enternasyonalizm bizi yurttan uzaklaştırmıyor, yurda doğru döndürüyor, gerçek ulusal bilinçliliği uyandırıyor, yükseltiyor. Bütün anti-emperyalist güçlerin ve öncelikle işçi sınıfının enternasyonal birliği, uluslararası sermayenin kıyııcı saldırılarına karşı ulusal çıkarların savunulmasını gerektiriyor. İşçi sınıfının enternasyonalizmi, ulusların bağımsız olarak varoluşu için yürütülen savaşımın onun yöntemenlik rolünü belirliyor.

Tüm tarihsel deney, uzlaşmaz çelişkiyle çatışık her iki temel sınıfın genel ulusal çıkarlar konusundaki tutumunu bunların toplumda aldıkları yerin belirlediğini gösteriyor.

Bugün büyük burjuvazi yeniden ihanet rolü oynuyor; zira bütün iç politikasının halk düşmanı bir nitelik taşıdığı, bunun doğrudan doğruya işçi sınıfına, köylülere, balıkçılara karşı ve aynı zamanda halkın hizmetler alanında çalışan ve giderek artan zümresine veya pratik olarak tüm ulusa karşı kıyasıya saldırı politikası olduğu görülüyor.

Burjuva propagandacıları, halkı kıvrandıran güçlüklerden ötürü suçlu olan büyük sermayeyi eleştirilerden koruyabilmek için, şimdiki bunalımın ulusal yanını ön plâna çıkarmaya ve sınıfsal yanını titizlikle gizlemeye

(6) V. İ. Lenin, Bütün eserleri, c. 30, s. 45.

(7) K. Marks ve F. Engels, Eserler, c. 39, s. 74.

çalışıyorlar. Bunlar, bunalımı, bütün yurttaşların eşit ölçüde zarar gördükleri ve kimsenin sorumlu tutulamıyacağı kaçınılmaz bir mutsuzluk olarak gösterme çabasıdadırlar. Onlara göre, bu bunalım, «başka» memleketlerde konjonktürün değişikliğe uğraması nedeniyle «dışardan» Norveç'e de giren bir şeydir. Anıy propagandacılar, bu «genel mutsuzluk»a karşı koyabilmek üzere bütün ulusu birlik olmaya çağırıyorlar. Gerilemenin nedenleri hakkında susmayı tercih ediyorlar. Şimdiki güçlülere bunalım demekten bile kaçınıyorlar, çünkü bugünkü durumun 1930'lardaki «büyük durgunluk»u ve işçi sınıfının o zaman kendisi için gereken dersleri çıkararak geniş bir anti-monopolist birlik yolunu tutmuş olmasını çağırıştırmamasından korkuyorlar.

Tekellerin ve sosyal-demokrat hükümetin şimdiki ekonomik tedbirleri tipik burjuvasal tedbirlerdir. Bu tedbirler ekonomik güçlülüklerin ağırlığını işçilerin sırtına sarmayı salık veren kapitalistlerin klâsik reçetelerine göre gerçekleştiriliyor. Devletin koruyuculuğu altında, büyük kapitalist kuruluşları, örneğin gemi sahiplerini ve gemi yapımı kumpanyalarını iflâslara karşı güven altına almak amacıyla ulusal gelir dağılımı yeniden ayarlanıyor ve sözü geçen kuruluşlar da, diğer büyük firmalar gibi, hükümet kredi ve yardımlarıyla iflâstan kurtuluyorlar. Böylece, güva «memleket ekonomisini istikrara kavuşturma» amacı güdüyor. Hasta kapitalist toplumu kurtarmak için yöneticilerin yazdıkları reçete ve ilâç, hastanın durumunu daha da kötüleştirmekten başka bir şeye yaramıyor.

Şimdi hükümet, işverenler ve sağcı sendika liderleri, işçilere, geleneksel toplu tarife sözleşmeleri yerine «karma ekonomik ayarlama» yöntemini dayatmaya çalışıyorlar. Bu tedbir, şimdiki fiyat yükselişleri ve işsizlik koşullarında, emekçilere gerçekten gereksindiklerini verebilecek değildir.

Hükümet, bunalımı, halkın birlikte savaşım yürütmesiyle giderilmesi gereken bir genel ulusal mutsuzluk olarak belirlemekle, «sıkıntıları eşitlikle bölüşme» yöntemini önermekle, gerçekte ekonomik anarşinin sorumluluğunu taşımaları gereken asıl suçluları bu sorumluluktan azatlıyor. Kapitalizmin doğurduğu problemleri çözüme kavuşturmak için gerçek bir ulusal programla ortaya çıkacağı yerde, hükümet, burjuva partilerinin desteğiyle büyük sermayenin çıkarlarına üstünlük tanıyan bir program ileri sürmüş bulunuyor.

Halkın kendi yüksek yaşamsal çıkarları uğrunda savaşımına işçi sınıfı önderlik ediyor. En başta çağdaş yaşamın en büyük sorunu, barış sorunu yer alıyor. Bugün Lenin'in şu sözünü haklı olarak tekrarlıyabiliyoruz: «Proletarya, bu alanda gerçekten tüm ulusun, bütün sınıflar içindeki sağlam ve namuslu elemanların hepsinin temsilcisi olarak beliriyor ...» (*) Proletarya, bütün sağlam ulusal güçleri, silâhlanma yarışına karşı, barış

(*) V. İ. Lenin, Bütün eserleri, c. 34, s. 300.

için, yumuşama sürecini derinleştirmek için savaşımında birleştirerek, ulusun öz varlığını tehdit eden tehlikeyi gidermeye çalışıyor.

İşçi sınıfının yaşamsal çıkarları, uluslararası yumuşama ve barış problemleriyle sınıksız bağlıdır; büyük burjuvazinin çıkarları ise (kazanç ve iktidar çıkarları olarak), silâhlanma yarışı ve militarizmle örülüyor, Memleketimizin NATO arabasına koşulduğu, diğer devletlere karşı askersel yükümler altına girdiği şimdiki durumda, işçi sınıfı tüm halkı barış içinde yanyana yaşama prensiplerini egemen kılmak için savaşıma çekmeye çalışıyor. Norveç için, uluslararası yumuşamaya yardımcı olacak somut tedbirleri gerçekleştirme yolundan daha olumlu ve verimli bir dış politika hattı olamaz. Bu, işçi sınıfı için ve halkın büyük çoğunluğu için apaçık bir gerçektir.

Ama gerici çevreler bu politikaya karşı koyuyorlar. «Morgenbladet»in sayfalarında atıp tutan ve büyük burjuvaziyi temsil etmekte olan «şahinler» ve bilerek veya bilmiyerek onların peşinden giden diğer yığınsal basın organları mensupları, Spitzbergen üzerinde Norveç egemenliğinin artırılması tartışmaları ve Barents denizinde kıtasal kepez sınırının belirlenmesi konusundaki Sovyet-Norveç görüşmeleri vesilesiyle Sovyetler Birliği'ne karşı düşmanlık duyguları uyandırmaya çalışarak önemsiz sorunlar etrafında şovenistçe tutkuları körüklüyorlar. Bütün bunlar Spitzbergen'de Norveç ve Sovyet toplulukları arasında iyi ilişkilere, Norveç ile Sovyetler Birliği arasındaki iyi komşuluk ilişkilerine zarar veriyor. Bu şovenistçe gürültü o kadar anlamsız ve Norveç'in ulusal çıkarlarına o kadar aykırıdır ki, resmi yönetici çevreler bile bu görüş ve tutumdan uzak olduklarını resmen açıklamayı uygun buluyorlar.

Norveç'in ekonomisine egemen olan efendiler ulusal kurtuluş adına tüm halkı birliği çağırıyorlar. Ama kendileri bambaşka bir yol tutuyor kendi uluslarına karşı yürüyorlar. Çağdaş savaşımın diyalektiği şudur: Burjuvazi, ulusal çıkarları gözettiği gösterişini elden bırakmadan, kendi işine gelen ve sınıfsal niteliği olan kararları halka dayatıyor; proletarya ise, bunun tersine, memlekete açıkça kendi programını sunuyor ve tekel-lerin meydan okumalarına gerçek ulusal açıdan cevap veriyor. İşçi hareketinde ulusal ve enternasyonal ödevlerin doğru biçimde bağdaştırılması, komünistlerin anti-monopolist birleşik halk cephesini yaratma ve güçlendirmeye yönelik stratejik siyaset hattının temelidir. Yönetici sınıfın, ulusal güçleri parçalayıp ayırmayı amaçlayan emperyalist politikanın bütün çürüklük ve asılsızlığı karşısında, Komünist Partisi, ulusun umut bağladığı proletaryanın toparlayıp sağlamlaştırıcı öncü rolü ile yer alıyor.

«Savaş ve devrim etkenlerinin keskinleşmesi»ne ilişkin Maoist görüş

Gabor Abri

Macar tarihçisi

Yüzyılımızın son çeyreğinde Çin'in dış politika hattı önemli değişmelere uğradı. 1950'lerin sonundan beri Mao Tse-tung ve yandaşları, devrimci işçi hareketinin ve sosyalist devletin dış politikasının stratejik prensiplerini adım adım değiştirdiler. Maoistler, Çin'in Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist topluluk ülkeleriyle, dünya komünist hareketiyle ilişkisini kestikten sonra, Mao Tse-tung'un büyük devlet özentili fikirleri memleketin dış politika hattının resmi ifadesi oldu. Pekin yöneticilerinin emperyalizmle bağlaşma ve ÇHC'nin dış politikasını anti-sosyalist nitelikte ayarlama siyaset hattını, ÇKP X. Kongresi (1973) onayladı; 1975 Ocak ayında yeni anayasa kabul eden Çin Temsilciler Meclisi de kanunlaştırdı.

Pekin'in bu dış politika hattı, «kültür devrimi» yıllarında ortaya atılan Maoçu prensiplere memlekette meydana gelen durumun koşulladığı bazı kendine özgü geçici sapmalar gözüyle bakanları ve iç politika fırtınaları yatıştıktan sonra Çin'de her şeyin reel durumunu yansıtan ayık görüşlerin üstün geleceği ümidini besleyenleri bile düşündürüyor.

Ne var ki, olayların gösterdiği gibi, bu böyle olmadı; Çin'in dış politika hattının deformasyonu ve yeniden oluşturulması devam ediyor. Pekin'in şimdiki dış politikası, Marksizm-Leninizme ve proletarya enternasyonalizmine düşmanlık prensibine dayanıyor. Uluslararası duruma sınıfsal yaklaşımın yerini, dünyayı hegemonya için, etki alanları olarak bölüşme için savaş alanı sayan jeopolitik görüşler alıyor. Bununla birlikte, Pekin liderlerinin hedeflerini ve emellerini dile getiren biçim, aşağılayıcı, itiraza katlanmaz bir nitelik taşıyor, komünist hareketi pratiğinde yerleşmiş olan karşılıklı ilişki normlarına büsbütün yabancı bir aşırı saldırganlıkla kendini gösteriyor.

Şimdiki Çin yöneticiler grubunun artık 800 milyonu bulan bir halkın başında bulunduğu gerçeği dikkate alınırsa, ortaya çıkan durumun ciddiliğini hafife almak doğru olmaz. Bu kadar büyük nüfusa sahip olan bir memleketin uluslararası hareket hattına hiç kimse ilgisiz kalamaz. Bu açıdan bakılınca, Maoist dış politikanın temellerini gözden geçirmek, incelemek, bir kat daha önem kazanıyor. Böyle bir inceleme Pekin yöneticilerinin pratik eyleminin gerçek içeriğini daha iyi anlamaya yardım ediyor. Çoğu Maoist dış politika prensipleri, adeta bu yöneticilerin dış

politika hattı açısından en yakın sorunlarını ve perspektif hedeflerinin göstergesi yerini tutuyor.

Hemen şunu belirtelim: Dış politika alanındaki Maoist ideolojik teoriler, Pekin'in dünya alanındaki pratik çıkarlarını temellendirme ve maskeleme gibi ikili bir işlev görüyor. Bu günümüzde uluslararası olayların gelişmesine ilişkin Maoçu değerlendirmeler için de böyledir.

Eğer Çin parti ve devlet resmi belgelerine bakılırsa, «kargaşalıkları», ya da «kaos» (Maoist ideoloji sözlüğünde bu terimler uluslararası gerginliğin artması anlamına geliyor), çağdaş dünyadaki durumun en esaslı, en önemli ögesidir. ÇKP MK'nin Parti X. Kongresine sunduğu eylem raporunda şöyle deniliyor: «Yumuşama geçici ve yüzeysel bir olgudur; büyük kargaşalıklar, çalkantılar ise gelecekte de devam edecektir.» (1) Çin Temsilciler Meclisinin geçen yılki Ocak toplantı döneminde şu nokta belirtildi: «Şimdiki uluslararası durumun ana karakter çizgisi bütün dünyada alabildiğine büyük kargaşalıklardır ... Devrim etkeni gibi, savaş etkeni de güçleniyor. Bütün ülkelerde halklar bir dünya savaşı olasılığına göre hazır olmalıdırlar.» (2) Pekin politikacıları ve ideologları halka her gün şunu telkin ediyorlar: «Çin'de bütün halk, ulusal kurtuluş ordusu komutan ve erleri, Başkan Mao Tse-tung'un siyaset hattını kesinlikle hayata geçirmeli, her yerde derin tüneller açmalı, hububat yedekleri depo etmeli ve ... bütün düşmanları yoketmeye hazır olmalıdırlar ...» (3) Kısacası, bugün dünyada yeni bir savaş tehlikesi gizleyen uluslararası gerginliği artırma fikirlerini öylesine bağnazlığa varan büyük bir ısrarla savunacak başkaca politik akımların sayıca pek çok olmadığını söylemek yerinde olur.

Maoistler, uluslararası ilişkilerin özlüğü ve gelişme doğrultusu anlayışında Marksist-Leninist görüşlerden hareket ettikleri izlenimini uyandırmaya pek özen gösteriyorlar. Ama her şeyden önce yukarıda sözünü ettiğimiz Maoist tezler, onların uluslararası duruma ilişkin değerlendirme hükümlerinin, objektif yasallıkları, günümüzde dünya gelişmesinin yön ve karakterini belirleyen reel etkenleri Marksist-Leninist yaklaşımınla çözümlemeden ne kadar derin ayrımları olduğunu gösteriyor. Maoistlerin görüşleri, uluslararası hayatın, dünya alanında güçler dengesinin sosyalizm yararına değişmesi gibi, işçi ve ulusal kurtuluş hareketinin güçlü atılımı gibi, kapitalist ülkelerde genel demokratik savaşımın sosyal temelinin genişlemesi gibi, uluslararası ilişkiler alanında «kuvvet politikası»nın düştüğü belirgin bunalım gibi, askersel alanda korkunç yıkım güçlü silâhı yaratmış olan bilimsel-teknik devrim gibi, sürekli ve dayanıklı etkenlerini bilimsel açıdan çözümlemeye değil, ayrı ayrı olay ve kanıtları kasıtlı biçimde yorumlamaya dayanıyor.

(1) «Peking Review», No 35-36, September 7, 1973, p. 22.

(2) «Peking Review», No 4, January 24, 1975, p. 7-8.

(3) Yine orda, s. 8.

Bugün yeryüzünde hâlâ bir hayli gerginlik ocağı bulunduğu, emperyalizmin kışkırtıları yüzünden gelecekte de daha başka gerginlik ocakları meydana gelebileceği halde, gerginliğin azalması, yumuşama bir gerçektir. Bu geçici ve yüzeysel bir olgu değildir. Sosyalist ülkeler, uluslararası işçi sınıfı, demokratik ve barışsever güçler, artık uluslararası ilişkileri bir yere kadar sağlamlaştırmış bulunuyorlar. Bu başarı bölgesel anlaşmazlık ve çatışmaların dünya savaşına dönüşmesi tehlikesini büyük ölçüde azaltıyor.

Marksist-Leninist düşünce, çağdaş dünya gelişmesinin eğilimleri üzerindeki çözümlemeyi çıkış noktası yaparak, uluslararası ilişkileri barış içinde yanyana yaşama prensipleri temeli üzerinde yeniden kurma olanağı bulunduğunu ve son çözümde toplumun yaşamından dünya savaşının çıkarılabileceği sonucuna vardı. 1969 yılında yapılan Komünist ve İşçi Partileri Uluslararası Danışma Toplantısında şu nokta belirtilmişti: «Barış bir hayal değil, ulaşılabilecek olanaklı bir hedeftir. Şimdi dünyada, savaşa karşı, uluslararası havanın iyileştirilmesi ve geniş çapta bir uluslararası işbirliği için savaşım yürüten büyük kapasiteli toplumsal ve politik güçler vardır.»⁽¹⁾ İşte zamanımızın en büyük problemlerinden biri üzerinde dünya komünist hareketinin bilimsel temele dayanan görüşü budur.

Ne var ki, Pekin'de başka türlü düşünüyorlar. Pekin yöneticileri «Barış bütün dünyada bir kuşağın yaşamı boyunca süremez.» «Her kuşağın kendi savaşı olacaktır» diyorlar. Kaldı ki, Maoistlerin, dünyada gerginliği ve savaş tehlikesini artıran kaynakların neler olduğu sorusuna verdikleri cevap, bundan düpedüz yanlış bir anlayışın değil, bir yandan barış ve ilerilik güçleri, öte yandan gerici ve militarizm arasındaki orantıyı yanlış değerlendirmenin sözkonusu olduğunda kuşku bırakmıyor.

Pekin savaş ve barış sorunlarına «süper devletler» doktrini kesitinden bakıyor, uluslararası ilişkileri olanca karmaşıklık ve çeşitliliğiyle değerlendirmede yapay olarak yaratılan bu şemayı dayatmaya kalkıyor. Maoistler, «iki hegemon» un (ABD ve Sovyetler Birliği), «dünyayı bölmeye, etki alanları olarak yeniden bölüşmeye» çalıştığını savlıyorlar. Bir de peygamberliğe kalkışarak, iki «süper devlet» arasındaki rekabetin gitgide şiddetleneceği ve yasal olarak savaşa yol açacağı kehanetinde bulunuyor; «bunlar ya aralarında savaşa tutuşacaklar, ya da halklar devrim yapmaya kalkacaklar» diyorlar.⁽²⁾ Gerçekçilik duygularını büsbütün yitiren Maoistler açılan ağıza bağınıyorlar: «Günümüzde, her şeyden önce, barışı en tutkulu biçimde öven ve savunan memleket, en tehlikeli savaş kaynağıdır.»⁽³⁾

(1) Komünist ve İşçi Partileri Uluslararası Danışma Toplantısı, Moskova, 1969, s. 55.

(2) «Peking Review», No 16, April 19, 1974, p. 7.

(3) «Peking Review», No 19, December 5, 1975, p. 8.

Savaşın kaynakları problemini böyle yorumlamakla ne gibi bir amaç güdüldüğü besbellidir. Ve gerçekten, Maoistler, dünya savaşının büsbütün kaçınılmaz olduğu tezini, ayrı ve karşıt toplumsal sistemlerin birarada varoluşuyla, Sovyetler Birliği'nin hayal ürünü «saldırganlığı»yla birleştirerek, günümüzde gerçek savaş tehlikesi kaynağı olan emperyalizmi suçsuz göstermeye çalışıyorlar. Bugün barışı tehdit eden tehlike hiç de birarada varoluştan değil, uzlaşmaz çelişkileriyle emperyalizmin kendisinden geliyor. Tarihin diyalektiği şöyledir: Günümüzde, emperyalizmin halkların yazgısı üzerinde söz sahibi olma ve savaşa yol açmak üzere reel bir olasılık yaratma olanağını yeryüzünde güçler dengesinin sosyalizm yararına değişmiş olması ortadan kaldırıyor. Pratik ve deney, reel sosyalizmin uluslararası barışın kaynağı ve güvencesi olduğunu gösteriyor. Pekin'deki ideologlar, çağımızda savaşların ve savaş doğurabilecek anlaşmazlıkların ana kaynağı olan emperyalizme karşı halkların duyduğu nefret üzerinde spekülasyon yapıyor, bu duyguları reel sosyalizme karşı yöneltmek istiyorlar.

Bununla birlikte «iki süper devlet»e karşı savaşıma ilişkin Maoçu şaşırtma sloganı apaçık tutarsızlığı ile de dikkati çekiyor. ÇKP IX. Kongresinden sonra (1969), bu sloganın anti-amerikan ögesi arka plâna atıldı, ve vurgu Sovyetler Birliği'ne ve diğer sosyalist ülkelere karşı savaşım üzerine kaydırıldı. Pekin liderleri, çoğu kez, Amerikan emperyalizminin dış politika aksiyonlarını sözle kınamaktan bile çekiniyorlar. Gerçi, emperyalizmin düşüşü üzerinde fikir yürütüyorlar, fakat bunu, onun yerini, eski tip emperyalizmden «daha kıyıcı» (7) olan «sosyal emperyalizm»in alacağını belirtme ereğiyle yapıyorlar.

Bütün bunlar savaş ve barış, savaş tehlikesi kaynakları problemleri konusunda Pekin liderlerinin apaçık belirgin anti-sosyalist görüşlerde direndikleri sonucunu çıkarmamıza olanak veriyor.

Maoistler, yeni bir dünya savaşının kaçınılmazlığı düşüncelerini, bütün dünyada devrim davasını ileri götürme özeniyle haklı göstermeye çalışıyorlar. Onlar, gerginlik ve savaş durumu olmadıkça, devrimin üstün gelececeğini savlıyorlar. Maoizmin felsefesine göre, bütün «gerçek» devrimler, her halde savaşın arafatından geçmelidir. Çin Temsilciler Meclisinin 1975 Ocak ayındaki toplantı döneminde bu konuda şöyle denildi: «İster savaş devrimi doğursun, ister devrim savaşı bertaraf etsin, her iki halde de uluslararası durum halklar için hayırlı yönde gelişecektir.» (8)

Burada doğallıkla bir soru doğuyor: Öyleyse, Pekin politikasının güya yapılmasını amaçladığı devrimin içeriği nedir? Bu sorunun cevabına geçmeden önce, savaş ile devrim arasındaki karşılıklı ilişki üzerinde birkaç sözle durmak istiyoruz.

(7) «Renmin Ribao», 23 Mart 1975.

(8) «Peking Review», No 4, January 24, 1975, p. 24.

Marksizm-Leninizm, hiç bir zaman, savaşın devrime dönüşmesini kaçınılmaz saymamıştır ve saymıyor. Savaş ve devrim nitel bakımdan ayrı türden sosyal olgulardır; aralarında dolaysız eşitlik ilişkisi yoktur. Marksist-Leninist açıdan, savaş ile devrim arasındaki ilişki, sosyalist devrimin çıkarlarının emperyalist savaflara, yağma savaflarına karşı yürütülen savaşımia bağılı olmasındadır. Maoist sözde devrimci demagojisinde, barış içinde yanyana yaşama koşullarında emperyalizmin yenilebileceği olanağına güvensizlik gizleniyor.

Maoistlerin devrim üstüne yorumlarının teorik temeli, «iki emperyalizm», «üç dünya», «süper devletlere karşı savaşım» vb. görüşlerine dayanıyor. Burjuva ideolojisinden kopya edilen bu doktrinlerin ortak çizgisi, çağdas uluslararası ilişkilerin ana içeriği olarak «süper devletler» ile bütün diğere memleketler ve halklar arasında çelişkiyi göstermeleridir. (9) Örneğin «üç dünya» teorisine göre, ABD ve SSCB «birinci dünya»yı oluşturmakta, bunların karşısında «ikinci dünya»yı oluşturan gelişmiş kapitalist devletler ve aynı zamanda Çin hariç, sosyalist devletler, ve «üçüncü dünya»yı meydana getiren gelişme halindeki ülkeler ve Çin yer almaktadır. (10)

Bundan başka, aynı teoriye göre, az gelişmiş ülkeler, «kaosun güçlü devrimsel enerjisini yansıtarak», kapitalizmi «kurtarma» ve sosyalizmi «soysuzlaşma»dan koruma yeteneğine sahip bir güç olarak ele alınıyor. Pekin'in kanısınca, Asya, Afrika ve Latin Amerika ülkelerinde «bütün dünyanın yazgısını belirleyecek» devrimin «klasik devrim, Çin devrimi» kopyası olacaktır. Çin'in «üçüncü dünya»ya mensup bir sosyalist devlet olduğunu söylenmesi her halde bu savla ilişkili olsa gerektir. (11)

Ne var ki, Maoist görüşün başlıca illeti ve sakatlığı, dünya devrim sürecinde ulusal kurtuluş hareketinin rolünü demagojik biçimde abartmasında ve haddinden fazla büyütülmesinde değıldir. Maoistler, gelişme halindeki ülkeleri hem emperyalizme ve sömürgecilige karşı savaşımında «ana güç» olarak gösteriyor, hem de «güçük» ve «orta» emperyalist memleketlerle birleşmeye doğru iteliyor, bir zamanın metropollerini kurtuluşlarına kavuşmuş genç devletlerin bağlaşıkları sayıyorlar. Maoistlerin «üç dünya» görüşünü açıkladıkları BMT Genel Kurulu VI. Olağanüstü Toplantı Döneminde (1974) hemen sonra, Pekin'in, gelişme halindeki ülkeler ile Fransa, FAC, Japonya İngiltere gibi emperyalist devletlerin «çıkara uygunluğu»nu öngören tezi propaganda etmeye başlamış olması hiç de rastgele değıldir. (12) Pekin, gelişme halindeki ülkeleri, emperyalist devletler ekonomik

(9) ÇKP X. Kongresi belgelerinde bu yargı yer alıyor. (Bak: «Peking Review», No 35-36, 1973, p. 26.

(10) Bak «Peking Review», No 16, 1974, p. 6.

(11) «Peking Review», No 4, 1975, p. 24.

(12) Bak: «Renmin Ribao», 5 Mayıs 1974: BMT Genel Kurul XXX. Dönem Toplantısına (1975) katılan Çin heyeti başkanı, emperyalist memleket-

gruplarına ekonomik bağımlılığını artırmaya yöneliyor ⁽¹³⁾, aralarındaki ilişkilerin politik alanda da genişletilmesinden yana çıkıyor.

Bu durum, Çin yöneticilerinin kurmaya çalıştıkları «süper devletlere karşı uluslararası savaşım cephesi»nin belirli sınıfsal içeriğini açıkça ortaya koyuyor. Zira, Pekin, gelişme halindeki ülkeleri emperyalizmle kurmayı tasarladığı bağlaşma içine çekmeye çalışıyor. Doğaldır ki Maocuların anti-emperyalist demagojisi sadece bir propaganda oyunundan ibarettir. Gerçekte, Pekin'in «anti-emperyalist savaşım»ı emperyalizm ve bütün gericilik güçlerini zayıflatmıyor, üstelik güçlendiriyor.

Böylece, Pekin politikacıları ve ideologlarının bunca özen gösterdikleri «devrim»in hiç de anti-emperyalist nitelikli olmadığı ortaya çıkıyor. «Üç dünya» görüşü, Asya, Afrika ve Latin Amerika ülkelerinin, emperyalist, yeni-sömürgeci politikaya karşı savaşımını değil, tam tersine, «ikinci dünya»nın emperyalist kesiminin gelişme halindeki devletlerle belirsiz ve sınıfsal özlüğü bakımından doğala aykırı bir blok meydana getirmesini öngörüyor.

Hemen belirtelim ki, Maoist teorinin kalıpladığı üçüncü grup, bilindiği gibi, hiç de türdeş olmayan devletlerden oluşuyor. Bu gruba hem sosyalist yönelimli ülkeler, hem emperyalist devletlerle birleşen ülkeler, hem de sosyal-politik gelişme yolunu seçmek üzere çetin bir savaşım yürütmekte olan devletler alınıyor. Maoistlerin oynamaya çalıştıkları ikiyüzlü «anti-emperyalizm» oyununun gerçek özlüğü; «üç dünya»ya ilişkin, «yoksul» ülkelerin «zengin» ülkelere karşı birleşmelerine ilişkin doktrinlerinin sahteliği gelişme halindeki ülkelerde ayık düşünceli çoğu politikacılar tarafından iyice anlaşılıyor.

1973'te Cezayir'de yapılan bloksuz ülkeler devlet ve hükümet başkanları dördüncü konferansının, aynı zamanda 1975'te Lima'da örgütlenen bloksuz ülkeler dışişleri bakanları danışma toplantısının sonuçları, gelişme halindeki devletler yöneticileri arasında çoğunun Maoistlerin görüşlerine karşı ne kadar olumsuz davrandıklarının açık bir kanıtı oldu. Netekim, sözü geçen toplantıların çalışmalarında ve kabul ettiği belgelerde, Pekin'in Maoist tezleri geçirme çabaları kesinlikle reddedilmiş bulunuyor.

Pekin'in en yeni ideolojik teorilerini incelediğimizde ortaya çıkan soru, devrimin içerik ve karakterine ilişkin Maoist görüşü anlama bakımından

lerin «üçüncü dünya» ile ilişkilerini «diyalog» diye niteleyerek şöyle dedi: «İkinci ve üçüncü dünya arasındaki ilişki güçlendi. Bu, şimdiki uluslararası ekonomik yaşamda iyi diyebileceğimiz bir olgudur.» (Bak: «Renmin Ribao», 27 Eylül 1975.)

(13) Örneğin, olaylara ters düşen bir tutumla, Pekin, gelişme halindeki ülkelerin AET ile ilişkilerini «hak eşitliği ve karşılıklı yarar temeli»ne dayalı ilişkiler olarak karakterize ediyor. («Renmin Ribao», 13 Temmuz ve 3 Ağustos 1974.)

çok önemli olan daha sonraki soru şudur: Dünya halkları kime karşı ve hangi hedefler etrafında birleşmelidirler? Yukarıda belirttiğimiz gibi, Maoist görüş, biçimsel açıdan, halkların «hegemonizme karşı ortak savaşım»da birleşmeleri gerektiğini öngörüyor. Ama Pekin'in bu tezinin öncelikle anti-sovyetizmi içerdiğini dikkate alırsak, «birincil düşman» (Sovyetler Birliği) ve «ikincil düşman» arasında ayırım yapmayı, «birincil düşmanı yenmek» için «ikincil düşmanlarla birleşme»yi öneren zincirleme deklarasyonları hatırlayacak olursak, sözkonusu tezin, yalnızca ulusal kurtuluş uğrunda savaşmakta olan halkların çıkarlarına Maoistlerin gerçekten ihanette bulduklarını ideolojik bakımdan gizlemelerine değil, güttükleri politikanın anti-sosyalist özlüğünü gözlerden saklamalarına da hizmet etmekte olduğu kendiliğinden anlaşılır.

Maoistler anti-sovyetizmde ileri gitmeyi «anti-emperyalist» savaşımında ana doğrultu olarak gösteriyorlar. Oysa, SSCB olmadan reel sosyalizmin varolamayacağını, anti-sovyetik sosyalizm olmadığını, ve hiç bir zaman olamayacağını her gerçek devrimci açıkça kavramaktadır. Macaristan Sosyalist İşçi Partisi MK Birinci Sekreteri Y. Kadar şöyle dedi: «*Kendi varlığının dünyanın ilk sosyalist devletinin varlığına bağlı olmadığını söyleyebilecek bir tek sosyalist ülke olmadığı gibi, sağlam sosyalist gelişme perspektifleri ve güvenliği Sovyetler Birliği'nin varoluşuyla, enter-nasyonal politikasıyla ve büyük gücüyle savunulmayan bir memleket de yoktur.*» (14)

Maoistler, SSCB ve öteki sosyalist devletler halkları arasında anti-sosyal duygular ve hoşnutsuzluk uyandırmak suretiyle de dünya sosyalizmine düşman olanların birleşik cephesi gibi bir şey kurmak istiyorlar. Pekin liderleri sosyalist ülkeler halklarına bu konuda defalarca çağrıda bulunmuşlardır. Örneğin ÇKP MK'nin Parti IX. Kongresine sunduğu eylem raporunda Mao Tse-tung'un şu fikri yer alıyordu: «Sovyet halkı, çoğu parti üyeleri ve kadro görevlileri . . . devrime susamışlardır . . .» (15)

Maoistlerin «savaş ve devrim etkenlerinin keskinleşmesi»ne ilişkin düşünceleri, zamanımızın tüm devrimci güçlerinin temel çıkarlarına taban tabana zıt olan politikalarını gözlerden saklamak için kendilerine gerekiyordu. Önceleri, Mao'cuların savaşa bel bağlamaları, silâhlı savaşımın emperyalizmi yönetmenin biricik çaresi olduğuna inanmalarından ileri geliyordu. Şimdiyse, onların, uluslararası gerginliği artırma ve savaş çağrılarında bulunma yolunu tutmaları, sosyalist ülkeler topluluğuna, uluslararası işçi ve komünist hareketine, ulusal kurtuluş savaşçılarına karşı yöneltilmiş bulunuyor. ABD Komünist Partisi Genel Sekreteri G. Hall, SBKP XXV. Kongresinde şöyle dedi: «Maoizm, direniş gösterilmediği tak-

(14) Komünist ve İşçi Partileri Uluslararası Danışma Toplantısı. Moskova, 1969, s. 423.

(15) «Pekin Information», Numero spécial, 28 avril, 1969, p. 28.

dirde oportünizm patikasının nerelere götürebileceği konusunda klasik bir örnektir.»⁽¹⁶⁾

Maocuların her uluslararası anlaşmazlığı büyük bir sevinçle karşılamaları ÇKP yönetiminin, belirlediği amaçlarına ancak çatışık uluslararası durumlar koşullarında, «soğuk savaş»ın en kötü günlerini hatırlatan bir hava içinde ve giderek savaş yoluyla ulaşabileceği görüşünde olduğuna tanıklık ediyor.

Bizce, bu siyaset hattı, diğer bütün nedenlerinden başka, Çin toplumunun bazı gelenekleriyle de ilişkilidir. Bilindiği gibi, devrim öncesi Çin'in ayırıcı vasıflarından biri de sık sık gerginlik ve savaş dönemleri yaşamasıydı. Bu dönemlerin anısı Çin toplumunda bugün de güçlüdür. Maoocular yöneticiler eski deneyimi diriltme yolunda kasıtlı bir politika yürütüyorlar. Çünkü bu, hem geleneğin saygınlığına dayanmalarına, hem de gerginliği kendine özgü «doğal durum» olarak yutturmalarına yardım ediyor. Netekim, ÇKP X. Kongresinde, Mao Tze-tung'un «ülkede hüküm süren çok büyük kaosun çok büyük bir dirlik-düzene yol açtığı, bunun her yedi-sekiz yılda bir tekrarlandığı»na ilişkin tezi yine ortaya atıldı.⁽¹⁷⁾ Uluslararası gerginliği körükleme tutumunun, Pekin yöneticilerinin ülke içinde kılavuz edindikleri ilkelerin kendine özgü bir dış politik izdüşümü olduğu dikkati çekiyor. Mao Tse-tung, daha 1958 Ağustosunda ÇKP MK Politbüro toplantısında şöyle demişti: «Gerginlik bizim için daha yararlı, Batı içinse daha az yararlıdır.» Mao Tse-tung, uluslararası gerginliğin «üstünlükleri» arasında, bunun «tüm etkin faktörleri harekete getirecek güçte olduğu»nu da belirtmiş ve «Biz daha çok demir, çelik ve besin maddeleri üretebileceğiz» demişti.⁽¹⁸⁾

Maocu liderler «iki kaplan arasında kapışma»dan kendi çıkarlarına yarar sağlamaya çalışan Çin ulu hanlarının geleneksel diplomasisine tıpatıp uyarak, Sovyet-Amerikan ilişkilerinde gerginlik yaratmaya çalışıyorlar. SSCB ve ABD halklarını bir nükleer savaşa itmeye içten içe can atıyorlar. Akıllarınca, böyle bir kapışma, Çin'in evrensel-tarihsel ödevini gerçekleştirmesine yol açabilecektir. Böylece, Pekin'in diğer halkların felâket ve mutsuzluğu üzerinde yükselmek istediği sonucu kendiliğinden ortaya çıkıyor.

«Dünya devrimi»in veya diğer benzeri bir sloganın, tek sözle Maocuların erişmek istedikleri ve bu uğurda çaba gösterdikleri her şeyin ardında, öncelikle büyük devlet özentileri, hegemonya amaçları ve çıkarları gizleniyor. Pekin'in «savaş ve devrim etkenlerinin keskinleşmesi»ne ilişkin fikirlerinin ardında, maskelenmiş de olsa, Çin'i diğer ülkelere ve halklara sözünü geçiren güçlü bir devlet haline getirme isteği sınıtıyor.

(16) «Pravda» gazetesi, 2 Mart 1976.

(17) «Peking Review», No 35-36, 1973, p. 30.

(18) Bak: «Çin'in en yeni tarihi», Moskova, 1972, s. 317.

Büyük devletçilik şovenizmi ve hegemonya amaçlı tutkular, Maoizm ideoloji ve politikasının çekirdeğidir. Büyük devletçi ve şoven plânlarını ve niyetlerini gerçekleştirme savaşımında güvenilir araçlar ve bağlaşıklar aramaları da bundan ileri geliyor. Zira Çin'in askersel-ekonomik potansiyelinin Pekin yöneticilerinin başdöndürücü tutkularına uygun olmadığı besbellidir. Pekin yöneticiler grubu, bu uygunsuzluğu, politik bakımdan Pekin'in işine yarayacağı düşüncesiyle, kendi gerçek ve sözde düşmanlarını bir birlerini kırmak üzere bir savaşa sürüklemek için prensipsizce manevralar çevirerek gidermeye çalışıyor.

Şimdiki Pekin yöneticileri, büyük devletçilik ve hegemonya düşüncelerinin kapsamını bütün dünyayı hedef tutacak kadar genişletmiş bulunuyorlar. Bu yöneticiler, komşu sosyalist ülkelere karşı sınır olayları da dahil olmak üzere sistemli kısırtılar örgütleyerek, sosyalist topluluk ülkelere karşı baltalama eylemlerinden geri durmuyorlar. (19) Pekin liderlerinin, «Alman probleminin çözülmediği»ne ilişkin savları ve Batı Alman intikamcılarının Polonya'dan batı kesimi topraklarını koparıp alma yönündeki çılgınca plânlarını onaylamaları doğrudan doğruya meydan okumadır.

Pekin'in güttüğü politikanın ana devinim güçlerinden biri, «üçüncü dünya»da hegemonya kurma, komşu devletlerin sırtından yeni yeni toprak edinimleri sağlama emelleridir. Bu politika, gelişme halindeki ülkelerde ilerici güçleri zayıflatma ve bölmeyi, bunları sosyalist topluluktan, uluslararası işçi sınıfından koparmayı amaçlıyor. Pekin yöneticilerinin, Angola'daki olaylarla ilgili tutumu bu konuda gayet anlamlı bir örnektir. Pekin, Angola'da yurtsever güçlerin bağımsızlık savaşımını ezmeye çalışan emperyalist ve yerli gericiğin, Güney Afrika Cumhuriyeti ve Rodezya ırkçı rejimlerinin yanında yer aldı. Çin Halk Cumhuriyeti yöneticileri tarafından, Hindistan'ın barışsever politikasını gözden düşürmek ve bu ülkeye karşı toprak istemlerini gerçekleştirmek amacıyla çıkarılan Çin-Hint sınır anlaşmazlığı olayı da hatırlardadır. Pekin'de, zaman zaman Nepal, Sikkim, Butan, Birmanya, Malayziya, Tayland, Laos, Kamboçya vb. gibi ülkeler topraklarını ÇHC kapsamı içinde gösteren haritalar bile yayımlanıyor.

Hegemonya emelleri, Pekin'in uluslararası komünist ve işçi hareketine ilişkin politikasını da esinliyor. Mao ve hempaları, proletarya enternasyonalizmiyle büsbütün ilişkilerini kesmişlerdir. Pekin, Endonezya, Malayziya, Filipinler ve Tayland komünist partilerini en kaba biçimde satmış

(19) Bilindiği gibi, Pekin, şaşılması bir düşünce hafifliğiyle en basit gerçekleri bile hiçe sayarak, şöyle bir sav ileri sürmekten de çekinmedi: «Sosyal-emperyalizmin oluşması yüzünden, İkinci Dünya Savaşından sonra bir süre varolan sosyalist cephe artık ortadan kalkmıştır.» (Bak: «Peking Review», No 16, 1974, p. 6.)

bulunuyor. Şili'deki kanlı faşist rejime destek olmaları da, Pekin «devrim» savaşçılarının gerçek çehresini açığa vuruyor. Pekin liderleri, birçok memlekette komünist partilerine karşı baltalama eylemlerini yaygınlaştırıyor, Maoçuluğa yatkın grup ve örgütleri açıkça tutuyor ve bunları uluslararası komünist hareketinin karşısına çıkarıyorlar.

Maoizmin ideoloji ve politikasını, yayılma emelleri, dünya hegemonu rolüne girme istekleri belirliyor. Bu ideoloji ve politika, sosyal ilerlemenin objektif istemlerine tamamen ters düşüyor; barış, sosyalizm ve ulusal bağımsızlık savaşımının çıkarlarına düşman bir nitelik taşıyor.

Maoizm günden güne daha çok gözden düşüyor. Ama Maoist siyaset hattının gizlediği ciddi tehlikeyi hafife alamayız. Bizler, Macaristan'da, Maoist ideoloji ve politikayla ardıcıl savaşımı en güncel ödevlerden biri sayıyoruz.

ABD dış politikası Emekçiler nasıl bir dış politika istiyorlar

Helen Winter

ABD Komünist Partisi MK Politik Komitesi üyesi

Birleşik Amerika'nın emperyalist dış politikası bir bunalım geçiriyor. Memeleket içinde bu bunalım uluslararası alanda yarın ne gibi bir yol tutulacağı sorunu etrafındaki gergin savaşımında kendini gösteriyor. Bağımsızlık uğrunda savaşın (1775–1783), Lenin'in «... gayet ender rastlanan o gerçekten kurtuluşçu, gerçekten devrimci büyük savaşlardan biri ... (!) olarak tanımladığı savaşın 200. yıldönümünün kutlandığı günümüzde bu bunalım daha da şiddetleniyor.

İkiyüzcü yıldönümü, memlekette gelişmekte ve bu yılın Kasımında sona erecek olan seçimönu kampanyasına rastlıyor. Ön seçimlerin akışı içinde dış politika sorunları en önemli yeri alıyor.

Bağımsızlık savaşından karşı-devrim ihracına

ABD iktidar çevreleri ve bunların seçimli hükümet görevleri adayları, Kuzey Amerika'da XVIII. yüzyılda başarılı devrimin demokratik gelenekleriyle şirin görünmeye çalışıyorlar. Onlar bu devrimin «babalar»ının eski vaatlerini hatırlatıyor, ama bunların artık çoktan unutulmaya terk edildiğini suskunlukla geçiştiriyor, eski vaatleri ağızlarının içinde geveliyor veya başlangıcı uzak geçmişte olan geleneklerin bu ikiyüz yıl boyunca korunageldiğini ispata çalışıyorlar. Bütün bunlar, bir yandan da, memlekette yönetici sınıfların izledikleri dış politikanın emperyalist temelini aklamak için yapılıyor.

Demokratik ve ilerici güçler emperyalist politikayı istemiyor, iteliyorlar; zira bunun yalnız Amerika'da ilk burjuva-demokratik devrimin ideallerine aykırı olmakla kalmayıp, memleketin ve memlekette halk yığınlarının şimdiki çıkarlarıyla çeliştiğini de görüyorlar. ABD emekçileri, dış politikanın diğer ülkelerle barışçı ve dostane ilişkilerin gelişmesine hizmet etmesini istiyorlar. Ve dış politikada, barış içinde yanyana yaşama prensiplerini ardıcıl biçimde simgeleştiren bir yol tutulmasında ısrar ediyorlar.

ABD'nin dış politikasındaki evrimin bazı özelliklerini incelersek, bu iki karşıt yanaşıma sınıfsal açıdan bir değer biçebiliriz.

(!) V. I. Lenin, Bütün eserleri, c. 37, s. 48.

Devrim sürecinde ve devrimden sonraki kısa bir dönem boyunca, ABD'nin gelişmesi anti-feodal, anti-kolonyal karakterliydi. Amerikan devrimi, Avrupa'da ve özellikle Fransa'da anti-feodal savaşım için yeni bir teşvik etmeni olmuştu ve bu savaşım kapitalist gelişmeye götüren yoldaki engelleri gideriyordu. Bir yandan, yerlilerin, Amerikan kızılderulilerinin plânlı biçimde kırılmasına daha o zaman başlandı; bunun yanısıra da Okyanus ötesinden zorla Amerika'ya getirilen Afrikalıların köleleştirilmesine, Avrupalı göçmen işçilerin insafsızca sömürülmesine girildi. Birleşik Amerika'da kapitalizmin daha ilk adımlarında, sınıfsal ezgi, ırkçılık, ve diğer halklara karşı saldırgan tutum bu sistemin özgül çizgileri oldu.

ABD'de kapitalizm birçok elverişli koşullar dolayısıyla, hele köleliğin kaldırılmasından sonra, hızlı tempolarla gelişti ve XIX. yüzyılın sonuna doğru emperyalist aşamaya girdi, ABD «kaderin buyruğu» doktrini boyrağını dalgalandırarak, birçok İspanyol sömürgesini işgal etti, Amerika kıtasının bazı bölgelerinde, Büyük Okyanus kesiminde ve Asya'da yayılma politikası uygulamaya başladı. Bundan önce Meksika ve Kanada'ya karşı girişilen saldırılar ve sonuçları Amerikan tekelci sermayesinin işta-hını iyice artırdı.

Birinci Dünya Savaşı ABD emperyalizminin mevzilerini güçlendirdi. Bu hem Almanya'nın yenilmesinden, hem de Büyük Britanya, Fransa ve diğer Avrupa ülkelerinin savaştan yıpranmış ve zayıf çıkmış olmalarından ileri geliyordu. Birleşik Amerika genç Sovyet Rusya'yı ezme denemesi için diğer kapitalist devletlerle birleşti. Müdahalecileri püskürtmek, V. İ. Lenin'in ve Komünist Partisinin yönetimindeki genç cumhuriyetin halklarına çok pahalıya mal oldu, sayısız kurbanlar verildi.

Tarihin ilk işçi ve köylü devletine karşı ABD emperyalizminin düşmanca tutumu, Alman militarizminin palazlanmasına yardım eden diğer devletlerle birlik olmasında da kendini gösterdi. Hitler ve Musolini faşist güçlerinin tarafını tutarak İspanya'nın işlerine karıştıkları zaman, ABD'nin «tarafsız» kalma tutumu da bu politikanın mantıklı bir devamıydı. İkinci Dünya Savaşı'nın başlangıcında, ABD, faşist blokun Avrupa'da ve gitgide büyüyen Japon militarizminin Asya'da giriştikleri saldırıların dizginlenmesi için hiç bir şey yapmadı.

Savaş anti-faşist bir karakter aldıktan sonra, Birleşik Amerika'da ve bütün dünyada halk yığınları (ki bunların özü ve çoğu kez yönetici gücü komünist partileriydi), Hitler ordularına karşı İkinci Cephe'nin açılmasında ısrar etmeye başladılar. Ve ancak o zaman, demokratik ve halkçı güçlerin geniş ve güçlü hareketi Birleşik Amerika'yı faşizme karşı tedbirler almak zorunda bıraktı. Doğal olarak, bu girişimin ana etkeni, Sovyetler Birliği'nin savaş alanlarında da gösterdiği büyük gücü ve kudreti, aynı zamanda birçok Avrupa ülkesinde iç direniş hareketinin başarılı eylemleriydi. Bu tarihsel etkenler olmasaydı, daha önce senatör Harri Truman'ın

verdiği öğüt üstün gelebilirdi. Bilindiği gibi, Truman «Varsın Rusya ile Almanya yesinler birbirlerini!» demişti. Ama müttefikler en sonra İkinci Cephe'yi açmak, Yalta ve Potsdam Anlaşmalarını imzalamak zorunda kaldılar.

Potsdam Anlaşması, müttefiklerin savaştan sonra demokratik prensipler temeli üzerinde bir dünya kurma emellerini yansıtıyordu. Ama bu anlaşmanın imzalanmasından hemen sonra, ABD emperyalizminin kendi imzasını inkâr edencesine anlaşmayı çiğnemeye başladığı, tümel kapsamlı bir saldırganlık politikası gütmeye giriştiği görüldü. Bu cümleden olarak, ABD Büyük Okyanusta diğer emperyalist devletlerin daha önceki mevzilerine yerleşti. Birçok memlekette Amerikan askersel üsleri kuruldu. Lâtin Amerika'daki gerici rejimler Vaşington'dan bir hayli daha büyük bir destek görmeye başladılar. Bu destek, dolaysız askersel müdahalenin yanısıra, ilerici hükümetler için ciddi bir tehlike yaratıyor veya doğrudan doğruya bunların varlığına son verilmesine yol açıyordu (Guatemala'da olduğu gibi).

ABD emperyalist çevrelerinin ve çokuluslu korporasyonların saldırganlığından özellikle beyaz derili olmiyan uluslar zarar gördüler. Bu çevreler, halkların ayrılmalarını ve aşırı sömürü çarkları arasında ezilmelerini sağlamak için ırkçılığı destekliyorlar ve bunu aşılamaaya çalışıyorlar. Kore'de ve Viyetnam'da, bu ülkeler halklarının bağımsızlıklarını ve ilerici gelişmelerini yoketmeyi amaçlayan savaşlar bir yandan da ırksal dürtüden güç alıyordu. Bütün bunlar bir genel plânın bileşen bölümüydü. Plân, «soğuk savaş» yöntemleriyle, «toplu misilleme» stratejisiyle ve «savaş uçurumu kenarında cambazlık»la «Amerikan yüzyılı»nı kurmaktı.

Bunun sonucu olarak ABD politikasının nereye vardığı, Şili'de Halk Birliği hükümetine karşı hazırlanan ve uygulanan stratejide açıkça görülmüyor. ABD yetkilileri, CIA'in dokunaçlarını kullanarak, cumhurbaşkanı S. Allende'nin bir darbeye işbaşından uzaklaştırılmasını amaçlıyan bir politika uyguladılar. Bu yolda hertürlü baskı biçimlerini kullandılar.

Demek oluyor ki, ABD kapitalizmi, XVIII. yüzyılda oynamakta olduğu ilerici rolünü bir daha dönmemek üzere yitirmiş durumdadır. Bunun sonucu olarak, güttüğü politika, koyu gerici rejimleri destekleme ve karşıdevrim ihraç etme aracı haline gelmiş bulunuyor.

Dünyada değişimler ve değişime düşman olanlar

Şili'de faşist rejimin kurulmasına yol açan kanlı emperyalist karşıdevrim ABD için ancak geçici bir utkudur. Ama Viyetnam'da Amerikan emperyalizminin uğradığı yenilgi, izlediği dış politikanın daimi iflâs ve bunalım eğiliminin bir belirtisidir.

Daha Pentagon'un Viyetnam serüveninin tam iflâsından önce, dünya-daki değişimler ve bu arada atom silâhı üzerindeki tekelin kaybedilmesi, Birleşik Amerika emperyalizmini yeni gerçekliği gözönüne almak zorunda bıraktı. Tutunup sağlamlaşan sosyalist topluluk ülkeleri ve kurtuluşlarına kavuşan genç bağımsız devletler anti-emperyalist savaşımında birlik oldular. Kapitalist memleketlerin ekonomik güçlükleri çoğaldı, buralarda işçi sınıfının canlılığı ve savaşım gücü arttı. Bütün bunlar yeryüzünde güçler dengesinin değişmesiyle sonuçlandı. Birleşik Amerika'da yığınsal demokratik hareketler genişlemeye, işçi sınıfının güçleri sağlamlaşmaya başladı. ABD emperyalizminin Viyetnam savaşımında uyguladığı tırmanma politikası bu süreci hızlandırdı. Militarist serüvene karşı savaşımına geniş demokratik güçler katıldılar. Bu güçler, ABD'nin emperyalist dış politikasının saldırgan niteliğini ve bunun gerçek amaçlarını açıkça anladılar.

Bu koşullar altında, Sovyetler Birliği'nin uluslararası gerginliği azaltma yönündeki girişimi halkımız tarafından anlayışla karşılandı. Yönetici sınıfın en gerçekçi düşünen çevreleri, ağır bir yenilgiye uğratılmış olan ümitsiz soldarı yolundan yürümeye devam etmenin bütün anlamsızlığını kavramaya başladılar. Gerginlik azalımı Avrupa'da ve dünyanın diğer kesimlerinde hız aldıktan sonra, Birleşik Amerika'da da yeni bir atılım kazandı.

Değişimler gerekliliği ve politikada yeni güçler dengesini dikkate alma zorunluğu, bugün hemen hemen bütün büyük sermayeciler tarafından, birçok burjuva ideologları, liberaller ve diğer «kamuoyu yaratıcıları» tarafından kabul ediliyor. 1968 yılında, Riçard Nikson, cumhurbaşkanı aday olarak «yeni Amerikan devrimi» fikrini ileri sürmüştü. Bu belge, olanca demagojik niteliğiyle, yine de kamuoyunun dış politika yolu değişikliği isteğini dikkate alma gerekliliğini gösteriyordu.

Sonradan görüldüğü gibi, bunun yansıması olarak, halkımızın büyük çoğunluğu, 1972 yılında Moskova'da SBKP MK Genel Sekreteri L. İ. Brejnev ile Cumhurbaşkanı Nikson'un imzaladıkları anlaşmaları ve bu arada gerginliği azaltma yönünde önemli sözleşmeleri içeren «SSCB ile Birleşik Amerika arasında karşılıklı ilişkilerin temelleri» başlıklı belgeyi onayladı. Cumhurbaşkanı G. Ford, bir basın toplantısında, başkanlık ettiği hükümetin Birleşik Amerika ile Sovyetler Birliği arasındaki ilişkilerde karşılıklı yarara dayanan gerginliğin azaltılması politikasına devam edeceğini söyledi.

Gerginliğin azaltılması politikasının yaygınlık ve saygınlığı söz götürmez. Bu nedenle, gerginliğin azaltılmasına düşman olanlar bile, bunu istemediklerini gizlemek zorunda kalıyorlar. Askersel-sanayi kompleksi ile sıkı bağıntısı olan demokrat senatör Henry Jackson, gerginliğin azalması politikasını sözle ve eylemle baltalamaya, yoketmeye çalışıyor. Ama geçenlerde yumuşama politikasında neyin hatalı olduğu sorusunu aynı senatör şöyle yanıtladı: «Yanlış olan yumuşama görüşü değil, yumuşama poli-

tikasının Nikson ve Ford hükümetleri tarafından uygulanış tarzıdır.»⁽²⁾ Senatörün bu demeci hiç de bir seçimin taktik adımı değil, ABD'nin politik hayatında görülen reel bir çelişkinin ifadesidir. Bu çelişki, memlekette her iki burjuva partisi (Cumhuriyetçi Parti ve Demokrat Parti) içinde de sağcı güçlerin durmadan artan aktifliğinde kendini gösteriyor. Bu sağcı güçler politik yumuşamanın askersel yumuşamayla bütünlenmesini engellemeye çalışıyorlar.

Jackson veya eski Kaliforniya valisi R. Reagan tipinden polikacılar, yalnız dış politikada kalımlı olacağı görülen yumuşama yönünde bir dönüm gerçekleşmesinden değil, aynı zamandan buna koşut olarak oluşan ve onun hem nedeni, hem de sonucu olan iç değişimlerden korkuyorlar. Dünyada gerginliğin azalması süreci, memleket içinde en önemli çıkarlarını savunmaya çalışan halk yığınlarının durumunu sağlamlaştırıyor. Emekçilerin sosyal-ekonomik isteklerinin yerine getirilmesi, banş ve gerginlik azalımı emellerinin gerçekleştirilmesi, tekelci sermayenin gerici güçlerine karşı savaşımın iki yönüdür.

Devlet-tekell sermayesinin en saldırgan çevrelerinin büyük bir hınçla yumuşama politikasına hücum etmeleri de bundan ileri geliyor.⁽³⁾ Bu çevreler dünyada yeni güçler dengesini birtürlü tanımak istemiyor, «soğuk savaş» döneminin iflâs etmiş mevzilerini terketmeye hâlâ yanaşmıyorlar. Bu çevrelerin ideologları ve politik temsilcileri, memlekette seçimin kampanyasından yararlanarak, Ford hükümetini Vladivostok ve Helsinki'de varılan anlaşmalardan vazgeçirmek üzere baskılarını artırdılar. Bunlar yumuşama ve barış içinde yanyana yaşama prensiplerinin sırf devletlerarası ilişkileri kapsadığı gerçeğini kabule yanaşmıyor ve olanca dikkatleri, sosyalist topluluk ülkelerinin ulusal-kurtuluş savaşımındaki halklarla proleter enternasyonalizmi açısından dayanışmasının bu prensiplerle «bağdaşmazlık» üzerinde toplamaya çalışıyorlar. Bu fikirler, Güney Afrika Cumhuriyeti'nin Angola'daki savaşına müdahalesi ve uluslararası emperyalizmin de işe karışması sırasında Sovyetler Birliği ile Küba'nın Angola yurtseverlerine yardıma geçmelerine karşı yürütülen propaganda kampanyasında da dillerden düşürülmedi.

(2) «U.S. News and World Report», December 8, 1975, p. 21.

(3) Başlarında AFL-CIO Sendika Birliği Başkanı Meany'nin bulunduğu çevreler de, yumuşama politikasını açıktan açığa reddediyor ve anti-sovyetik duygularını gizlemiyorlar. ABD'nin Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist devletlerle ilişkilerinin iyileştirilmesi fikrine şiddetle hücum eden sağcı sosyal-demokratlar da bunlarla birleşiyorlar. AFL-CIO ileri gelenlerinin ve politik ahlâksızlıklar yuvası olan ABD Sosyal-Demokrat Partisinin görüş ve tutumları, bir yandan ABD'nin eski BMT temsilcisi D. Moynihan'a, sosyalist ülkelere ve gelişme halindeki ülkelere karşı ırkçılık da karışık, çirkin hücumlarına teşekkür ifadesi olarak verilen «şeref» kupasının neden ötürü onların eliyle sunulduğunu da açıklığa kavuşturuyor.

Öte yandan, dikkate değer bir nokta da şudur: Gerici güçler, başka hedefler (sosyal demagoji hedefleri) gözeterek, hiç ikircim göstermeden, Maoocuların uydurmalarına, yani yumuşamanın sınıf savaşımını ve halkların ulusal kurtuluş ve bağımsızlık savaşını «kaldırma» anlaşmasına eşit olduğu savlarına tutunuyorlar. Bu da, elbette, yumuşamanın bu türden bazı yorumcularının, Batı Avrupa ülkeleri hükümetlerine komünistleri katmaktan sakınılmasını telkin etmeye kalkışmalarına, böylece bu devletlerin işçilerine kabaca karışmalarına engel olmuyor. Gelişme halindeki ülkelerin kendi doğal servetlerini savunma emellerinin ve uluslararası ticaretteki ayırımıcı koşullara son verilmesi isteklerinin gelişmiş kapitalist ülkeler tarafından doğrudan doğruya reddedilmesi gereken bir «zorlama» olduğu konusundaki teraneler de bilinmiyen bir şey değildir.

Yumuşamanın özlüğünü böyle kasıtlı olarak değiştirip yozlaştırma çabaları, ABD sağcı çevrelerinin, «kuvvet yoluyla barış» politikasının diriltilmesi, Küba'ya ve sosyalist topluluk ülkelerine karşı tedbirler alınması, Afrika ülkelerinde ırkçı azınlık rejimlerini desteklemek üzere müdahale eylemlerinin genişletilmesi, zaten 112 milyar dolar gibi rekor bir düzeye çıkarılmış olan Pentagon bütçesinin daha da artırılması yolundaki istekleri için yarayışlı bir zemin yaratıyor.

Yumuşama işçi sınıfına niçin gereklidir

Geçen yıl, «liberal» tanınan ve üç ayda bir çıkan «Foreign Policy» dergisi, sonbahar sayısında, «üçüncü yüzyıl»da izlenecek ABD dış politikasına ilişkin öngörülerini açıkladı. Derginin redaktörleri şöyle yazıyorlar: «İkiyüzdüncü yıldönümü, dünyada ABD'nin rolünün değiştiğinin artık hemen hemen herkesçe tanındığı sıraya rastlıyor. Ne var ki, bu değişmelerin önemini değerlendirmede ve keza bizim «üçüncü yüzyıl»ımızda Amerikan politikasının nasıl olması gerektiğine ilişkin görüşlerde oybirliği yoktur.»⁽⁴⁾

Derginin redaktörleri, asıl problemi, Birleşik Amerika'nın dayandığı kuruluş prensipleri ile Vaşington'un «birbirine rakip uluslar-devletler dünyası»ndaki çağdaş dış politikasının karakteri arasındaki tutarsızlıkta görüyorlar. Onlara göre, ortada, hiç bir zaman sonuna dek çözülemiyen ve her kuşak tarafından sadece terminoloji değişikliği yapılarak aynı eşit anlamda tanımlanan ve belirlenen «ahlâki veya çıkarı, prensipi veya gücü, idealizmi veya gerçekçiliği etme» ikilemi vardır. Bu yüzden yumuşamanın gerçekçiliğe aykırı bir karakter taşıdığı gibi bir sonuç çıkarılmamaktadırlar. Dergi, ABD'nin ulusal güvenliğini ve genliğini savunduğu bahanesine sığınarak, yumuşamayı olumsuz anlam çıkacak biçimde «tef-

(4) «Foreign Policy», No 20, Fall 1975, p. 97.

sir» etmektedir. «Liberaller»in kendi «bağımsız» yollarından yürürken, sağcılarla aynı alana çıkmaları ender bir hal değildir.

«Foreign Policy» dergisiyle tartışma gerekirse, diyebiliriz ki, «birbirine rakip uluslar-devletler dünyası»nda gerçek ikilemi iki toplumsal sistem arasındaki tarihsel çarpışma belirliyor ve komünistler bunun çözümünü sosyalizmin kapitalizm üzerindeki etkisinde görüyorlar. Bu yargı ABD'nin dış politikasının sınıfsal temellerinin değişme yolları sorunu için de tamamen geçerlidir. Fakat derginin sözkonusu tutumunda durum başkadır: «Liberaller», prensiplerin güce, ahlâkın çıkara, gerçekçiliğin de hayal-ciliğe üstün gelebilmesi yol ve koşullarını ancak barış içinde yanyana yaşama ve yumuşama politikasının sağladığını tanımak istememelerinde sağcılarla birleşiyorlar.

Uluslararası durum ve koşullarda yumuşamaya düşman olanların çevirdikleri manevralara karşın, barış içinde yanyana yaşama fikirlerini memleketimizde geniş halk yığınlarının gözünden düşürmenin olanağı yoktur. Bu çevreler, sözkonusu fikirlerin insanlığın yazgısı bakımından büyük önemini iyice bilen ABD işçi sınıfının ve emekçi yığınlarının bilinciyle yaşamaktadırlar.

ABD egemen sınıfının barış içinde yanyana yaşama prensipleri altına imzasını koymasından ve yumuşamayı resmi politika olarak ilân etmesinden çok önce, genç Sovyet cumhuriyetiyle dayanışma duygularının emperyalist politikaya karşı savaşında gerçek kahramanlıklar doğurduğu anlar vardı. (2) 1920 ve 1930 yıllarında, proletarya enternasyonalizmi duygusundan güç alınarak her yerde ilk sosyalist ülkeye yardım kampanyaları örgütleniyordu. ABD işçi sınıfı, faşizme karşı savaşta ve bugünkü Amerikan-Sovyet işbirliğinin, gerginliği azaltma yönündeki şimdiki geniş savaşımın ilk tohumlarını daha o zaman ekmiş bulunuyordu. Bugün, ABD komünistleri, yumuşama politikasının ardıcıl biçimde izlenmesini, bu sürece kalımlı bir karakter kazandırılarak askersel alanda da uygulanmasını desteklemede işçi sınıfının ve halk yığınlarının kesin bir rol oynayabileceklerine inanıyorlar.

ABD Komünist Partisi daha kurulduğu andan beri bu savaşımın ortagöbeğinde yer alıyor. «Çekin ellerinizi Sovyet Rusyadan!» belgisi altındaki kampanyaya ABD Komünist Partisi önyak oldu ve ABD ile SSCB arasında diplomatik ilişkilerin normalleştirilmesi savaşımında da önemli bir rol oynadı. Komünist Partisi, ABD dış politikasının değiştirilmesi için, Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkelerle, bütün yeryüzü halklarıyla ilişkilerin

(2) 1918 yılında Wilson hükümetinin, emperyalistlerin genç Sovyet cumhuriyetini ezmelerine yardım etmek üzere, Birleşik Amerika'yı Sibirya'da o yüzkızartıcı silâhlı müdahaleye sürüklediği ve azgın bir anti-sovyetik kampanyanın kızıştığı hava içinde, örneğin seattle işçileri, müdahalenin kesilmesi isteklerini destekliyerek bir genel grev yaptılar.

iyileştirilmesi için ardıcıl bir savaşım yürütüyor, zira barışın biricik garantisini bunda görüyordu.

İşbaşındaki hükümet, bugün de, ABD'nin dış politikasını, tekelci sermaye egemen çevrelerinin hedeflerine göre belirliyor ve uyguluyor. Anti-monopolist koalisyonun gelişmesi, dış politika alanında da değişmeleri çabuklaştıracak, yumuşama durumunu pekiştirecek ve genişletecektir. Bu süreçte partimizin oynaması gereken rolü, parti tüzüğü şöyle belirliyor: «Dünya emperyalizminin kalesi olan ABD emperyalizmine karşı savaşımında, partimiz, ABD işçi sınıfının gelişme halindeki ülkelerle, ulusal kurtuluş hareketleriyle ve özellikle ABD emperyalizminin saldırı, sömürü ve ezgisinin kurbanı olan halklarla dayanışmasını güçlendirmek için çalışıyor. Uluslararası işçi sınıfının dayanışması ve anti-emperyalist birlik, barış içinde yanyana yaşama prensiplerinin pratik olarak gerçekleştirilmesini, bir nükleer savaşın önlenmesini sağlayabilir.»⁽⁶⁾

Yığinsal demokratik hareketin daha fazla geliştirilmesi, uluslararası yumuşamanın derinleştirilmesine, Helsinki'de varılan anlaşmaların uygulanmasına, stratejik silahları sınırlama probleminde ve diğer ikili ilişkiler sorunlarında Sovyetler Birliği ile anlaşmalara varılmasına birçok bakımdan katkıda bulunabilir.

Sovyetler Birliği'nin böyle anlaşmalara varılmasında çabayı esirgemiyeceği ve kararlı tutumu SBKP XXV. Kongresinde tekrar belirtildi. SBKP MK Genel Sekreteri L. I. Brejnev yoldaş kongrede şöyle dedi: «Sovyetler Birliği, varılan anlaşmaların, iki halkın ve dünya barışının menfaatine olarak kabullenilen yükümlerin özüne ve sözüne harfiyen uymak üzere Sovyet-Amerikan ilişkilerini daha da iyileştirme yolundan yürümek azmindedir.»⁽⁷⁾

Amerikan halkı, Afrika, Asya ve Lâtin Amerika'da emperyalizme karşı, bağımsızlık ve özgürlük için savaş vermekte olan halklara yardım etmek, ABD emperyalizmini Porto Riko'da sömürge egemenliğine ve Küba'yı ekonomik boykot tutumuna son verme zorunda bırakmak, hükümetin Paris Anlaşması'na uygun hareket etmesinde ve özellikle Viyetnam'a zarar ödentilerinde dürüst davranmasında ısrar etmek gibi birçok ödevlerle karşı karşıyadır.

ABD'nin 200. yılının kutlandığı günümüzde, bu ödevleri yerine getirmenin halkımız için birincil bir önemi vardır.

(6) Constitution of the Communist Party of the United States of America. N. Y. 1975, p. 7.

(7) SBKP XXV. Kongresi. Leonid Brejnev. SBKP Merkez Komitesinin çalışma raporu ve partinin iç ve dış politikadaki ödevleri. Parti Yayınevi, 1976, s. 30.

Profesör Apel'in yirmi sorusu

Amerikan bilgini, akademisyen Saharov'u, gerçekleri tersyüz etmekle suçluyor.

Köln'de çıkmakta olan ve demokratik eğilimli tanınan «Blätter für deutsche und internationale Politik» dergisi, Amerikan ekonomistlerinden Hans Apel'in Andrey Saharov'a bir açık mektubunu yayımladı. (1)

Amerika'nın Bridgeport Üniversitesinde uzun süre dersler vermiş olan prof. H. Apel, artık on yıldan fazla bir zamandır, sosyalist ve kapitalist devletlerin sosyal-ekonomik gelişmeleri üzerinde mukayeseli incelemelerle uğraşiyor. 1962'den beri birçok Avrupa sosyalist ülkesini (ADC, ÇSSC, Romanya, Bulgaristan) gördü, yakın geçmişte Sovyetler Birliği'ne de gitti ve incelemelerine devam etti. Memleketine döndükten sonra, «Der Spiegel» dergisinde, A. Saharov'un FAC'de basılmış olan «Yurdum ve ben» adlı kitabından parçalar okudu (diğer kapitalist ülkelerde bu kitap «Memleketim ve dünya» adı altında yayılıyor). A. Saharov'un güya Sovyetler Birliği'ndeki yaşamı yansıtmak üzere çizdiği karanlık tabloları, yıllardır yapmakta olduğu kendi incelemelerine ve gözleriyle gördüklerine taban tabana zıt bulduğu için, basında bir yalanlama, «Andrey Saharov'a yirmi soru» başlıklı bir açık mektup yayımladı. Profesör, bu açık mektubunda, Saharov'u, sözkonusu kitapta yazmış olduğu şeylerin Batı'da «en ucuz anti-sovyetik ve anti-komünist propaganda aracı» olarak, gökte aranırken yerde bulunmuş sayılarak kullanılacağı, yıllardan beri zaten kafasına hep Sovyetler Birliği'nin «gerikalmışlığı» ve «kötü durumu» gibi uydurmalar sokulmuş olan burjuva basını okuru üzerinde ancak bu «yanılgı ve peşin yargıları artırıcı» bir etki yapacağı konusunda uyarıyor.

Profesör, A. Saharov'un Sovyetler Birliği'nde ve kapitalist ülkelerdeki yaşam düzeyini kıyaslamak için kullandığı bütün verileri dikkatle inceledikten sonra şu sonuca vardığını belirtiyor: «Bunlar, istisnasız olarak, ya objektif bakımdan gerçeğe aykırı, ya da metodolojik açıdan ispatı olanaksız ve şüphe götürür verilerdir.»

H. Apel, akademisyen Saharov'a şöyle hitabediyor: «Siz Sovyetler Birliği'nde yaşam düzeyinin «ağır» bir yükseliş gösterdiğini kesinlikle sav-larken hangi esasa dayanıyorsunuz? 1913 yılında Rus halkının geniş yığınları arasında görülen büyük gerikalmışlık, devrim savaşımını ve geçirilen iki dünya savaşı sırasında uğranılan yıkıma ve çekilen sıkıntılara karşın, artık büyük ölçüde azaltılmış değil midir? Ve bu da, barışçı kuru-

(1) Bak: «Blätter für deutsche und internationale Politik», Heft 2, 1976, S. 173-191.

luş dönemlerinde SSCB'nde yaşam düzeyinin, örneğin devrim sarsıntıları ve savaş yıkımı görmemiş olan Birleşik Amerika'dakine kıyasla daha hızlı tempolarla yükseltilmiş olduğu anlamına gelmekte değil midir?» H. Apel somut bir örnek vererek, Sovyet sanayi işçilerinin reel ücretlerinin 1960'tan 1973'e kadar (bu yıl dahil) ortalama % 60 oranında arttığını, bunun dengi Amerikan emekçileri grubunun reel güneliklerinin ise aynı dönemde (enflasyon koşulları gözönüne alınmak üzere) birkaç defa daha az olduğunu gösteriyor.

Apel, Saharov'un, Sovyet ve Amerikan emekçilerinin gündeliklerini karşılaştırmada kullandığı verileri «bütütün asılsız» olarak değerlendiriyor. Saharov'un, Sovyetler Birliği'ndeki reel gündeliği % 38 kadar azaltarak, Amerika'daki reel gündeliği de % 12'den fazla artırarak gösterdiğini tespit ediyor. (2) Ayrıca, bu verilerde, Amerikan emekçilerine dayatılan yüksek vergilerin, ABD'de ortalama aylığın tespiti hesaplarına bazen bir «orta halli» Amerikalının aldığıının yüz misli daha fazla «kazanan» menecerlerin büyük gelirlerinin de katılmakta olduğu gerçeğinin Saharov tarafından hiç gözönüne alınmadığını ortaya koyuyor.

H. Apel daha sonra, Sovyetler Birliği'nde devletin veya kuruluşun parasız sağladığı şeylerin çoğunu, Amerikan işçi ve memurlarının kendi gelirlerinden ödemek zorunda olduklarını belirtiyor. Bu her şeyden önce sağlık hizmetlerinde ve eğitimde görülüyor. Sovyet devleti, konutların gerçek maliyetinin üçte ikisini karşılıyor, hemen hemen bütün toplumsal hizmet türlerinde düşük tarifeler uygulanması için gereken yardımları karşılamak üzere de ödenekler ayırıyor. Kuruluşlarda emekçilere maliyetinden bir hayli ucuz fiyatla yemek veriliyor; birçoklarına küçük ödemeler karşılığında dinlenme evlerinde veya sanatoryumlarda izin geçirme kartı sağlanıyor. Kuruluşlar, çocuk kreşleri ve bahçelerinin bakımı, gebelik ücretli izinleri vb. için de büyük ödenekler ayırıyorlar.

H. Apel şöyle devam ediyor: Ne var ki, yaşam düzeyi ölçütü, şu veya bu emekçinin aldığı gündelik değil, kadınların da toplumsal çalışmaya katılımına büyük ölçüde bağlı olan aile geliridir. Bununla ilgili olarak profesör Apel, «kadının ana olarak, yuvayı yapan dişi kuş sıfatıyla geleksel rolünü oynaması, mesleksel ilgi ve tercihten uzak kalması» görüşünü savunan A. Saharov'a şiddetle itiraz ediyor. Apel'e göre, böyle bir tutum, bugün kadınların eylemde eşitliğe ulaşma çabalarıyla bağdaşmadığı için, gerici bir görüş olduğu için her yerde reddediliyor. Saharov'un tam tersine, prof. Apel, Sovyet toplumunda kadının durumunu büyük bir takdire layık buluyor. Sovyet kadınlarının çalışma hayatına geniş ölçüde katılmaları, onların erkeklerle hak eşitliğinin bu önemli etkeni, elbette SSCB'de yaşam düzeyine de olumlu bir etki yapıyor.

(2) Bak: SSCB haklarının gönencinin artmasına ilişkin ayrıntılı resmi veriler, bu sayının ... sayfalarında.

H. Apel'in hesaplarına göre, SSCB'de bir aile üyesinin ortalama reel geliri Amerikan düzeyinin % 67'sini buluyor ve bu oranlama Sovyetler Birliği'nde emekçilerin genlik derecesinin A. Saharov'un Batı okuruna telkin etmek istediğinden ne kadar ayrımlı olduğunu ortaya koyuyor.

A. Saharov'un, yoksul oldukları resmen ifade edilen ABD yurttaşlarının devletten «Sovyet yurttaşlarının ancak düşlerinde görebilecekleri» kadar bol yardımlar aldığı yolundaki savı H. Apel'i hayrete düşürüyor. Ve Amerikan ekonomisti şöyle diyor: «Böyle bir savın dayanağının ne olabileceğini kestiremiyorum!» Gerçi Vaşington'dan merkezel olarak finanse edilen mahut «iaşe programı», birçok hallerde, gelirleri aylık kirayı, elektriği, suyu, kaloriferi ve bazen de sağlık yardımlarını ödedikten sonra elde avuçta bir şey kalmıyacak kadar düşük olanların durumunu bir yere kadar hafifletiyor. Ama en yoksulların önemli bir bölümü bu yardımdan da yararlanamıyor. Bunlar, yiyecek maddeleri kuponlarını alacak kadar veya uzak banliyölerde otururlarsa şehre gitmek üzere taşıt aracı bileti ödeyebilecek kadar da parası olmayanlardır.

Diğer yardımlara gelince, bunlar ABD'nin çeşitli eyalet ve kentlerinde başka başka ölçülerdedir ve yardıma gereksinimler için en az bir gelir bile oluşturmaz. 1973 yılında 25 milyon Amerikalı, yani her sekiz yurttaştan biri yoksul olarak tanındı ve fişlendi. Ne var ki, bunların ancak yarısı yok denemeyecek kadar yardım görüyor. Demek ki, diyor Apel, gerçekte Birleşik Amerika'da geçim sıkıntısı çekenler milyonları buluyor, ve bunalımlı 1974 yılı bunların durumunu bir kat daha ağırlaştırmış ve sayılarını da iki misline çıkarmış olmalıdır. Ve profesör şöyle devam ediyor: «Bana kalırsa, ancak ABD'deki yoksullar, giderek en yoksul Sovyet yurttaşının parasız ve otomatikman aldığı nimetlerin en önemlilerinden bazılarını bile sadece düşlerinde görebilirler. Bu nimetleri şöyle sıralayabiliriz: Çalışmak istiyene iş; hastaya sağlık yardımı, bütün halk kapsamında sosyal yardım sistemi, çocuklar için daha yüksek düzeyde mesleki eğitim olanağı . . .»

H. Apel, A. Saharov'un yalanlarını, SSCB'de emekçilerin durumunun yüksek gelişimli kapitalist ülkelerde görülen düzeyden çok daha düşük olduğu yolundaki uydurmalarını madde madde çürütüyor. Örneğin A. Saharov, SSCB'de «izin çok kısa, birçokları için iki haftadır» ve bundan başka, bu iznin süresi «çalıştığı kuruluşun yönetimi tarafından belirleniyor» diyor. Bununla ilgili olarak H. Apel şunu soruyor: Pekî, hangi memlekette işçilerin ve personelin çoğuna iki haftadan daha fazla ücretli izin veriliyor; ve emekçiler, nerede, hangi memlekette, üretim gereksinimleri dikkate alınmadan, iznin süresini kendileri belirliyebiliyorlar?

Amerikan ekonomisti böyle bir memleket bilmiyor. Bu konuda sentez nitelikli istatistikler olmadığı için, A. Saharov'un çıkardığı sonuçlara varabilmek üzere ne gibi mukayeseli verilere dayandığına da şaşıyor. H. Apel,

kendisi, savaştan önce kıyaslanabilir bir sosyal-ekonomik gelişme düzeyinde olan dört memlekette bu konuyu incelemiş bulunuyor. Bunların ikisi, Bulgaristan ve Romanya, savaştan sonra sosyalist gelişme yoluna koyuldu; diğer ikisi, Yunanistan ve Türkiye, kapitalist ülkeler olarak kaldılar. Profesörün araştırma sonuçlarına göre, Bulgaristan ve Romanya'da ortalama yıllık izin süresi sırasıyla 22 ve 21 gün, Yunanistan ve Türkiye'de 12 ve 14 gündür. Yine profesörün bizzat soruşturduğu Sovyet yurttaşına gelince, bunların çoğuna hemen hemen bir ay ücretli izin veriliyor, kuzey kesimlerinde oturan ve çalışanlar da giderek 45 gün izin hakkına sahip bulunuyorlar.

A. Saharov Sovyetler Birliği'nde «iş haftası çoğu Batı ülkelerinde olduğundan daha uzundur» diyor. Amerikan bilgini buna da itiraz ediyor. Ona göre, istatistik veriler, SSCB'de 1963–1972 yılları döneminde (1972 dahil), ortalama iş haftası süresinin 40,1–40,6 saat arasında değiştiğini; Birleşik Amerika'da bunun 39,8–41,4; FAC'de 42–44,3 saat olduğunu gösteriyor.

Amerikan ekonomistinin SSCB'de emeklilerin durumuna ilişkin bilgi ve görüşleri A. Saharov'un yazdıklarından çok ayrılıyor. Apel Sovyetler Birliği'nde kadınların 55, erkeklerin 60 yaşında emeli olabildiklerine işaret ediyor. Birleşik Amerika'da hem kadınlar, hem de erkekler için emeklilik yaş haddi 65'tir. Emekliye ayrılanın geliri, çalıştığı sıradaki gelirinin dörtte birini geçmiyor. Emekliye ayrılan Amerikan yurttaş, bir ek çalışma yapmak istese de, bunun ücretini alamıyor, zira ek ücret tutarının zaten kit olan emeklilik aylığından kesilmesi gerekiyor. Sovyetler Birliği'nde yurttaşın emeklilik işlemi pek yaşlanmadan yapıldığı ve emekli ve ayrılan ne de olsa işgörü durumda kaldığı için, emeklilerin önemli bir bölümü eksik günlük veya eksik yıllık ek çalışmayla, emeklilikten önceki gelirlerini koruyabiliyorlar. Ama bu olanak dikkate alınmasa bile, Sovyetler Birliği'nde ortalama emekli aylığı, konut ve toplumsal hizmet harcamalarının pahalı olmadığı gözönüne alınacak olursa, emekli kişiye mütevazı, ama tamamıyla emin bir maddi geçim sağlayabilecek ölçüdedir. Birleşik Amerika'da, diyor H. Apel, yaşlılar arasında birçokları emekli aylığından yoksundurlar.

A. Saharov'un saçma-sapan kitabında SSCB'de konut ve barınma koşullarına değindiği, memlekette büyük ölçülerde konutlar kurulduğu halde, bu koşulların «büyük halk çoğunluğu için değişmediği, eskisi gibi kötü kaldığı»ndan söz ettiği satırlar da Amerikan ekonomisti prof. Apel'de hayretler uyandırıyor.

Apel şöyle soruyor: «Bu konuda Batıdaki durumla her hangi bir somut kıyaslama yapmaktan kaçındığınıza göre, bari Batı ülkelerinin çoğunda, örneğin bir ABD, İngiltere, Fransa, İtalya, Avusturya'da veya Belçika'da halkın çoğu bölümünün barınma koşullarının «eskisi gibi kaldığı, kötü olduğu»nu olsun dikkate aldınız mı? İki dünya savaşında bu memleketlerden hiç birinin konut bakımından Sovyetler Birliği'ndeki yıkım kayıplarına yaklaşık ölçüde bile kayba uğramadığını ve aynı zamanda bu

memleketlerdeki konut yapımı hızının salt bir rekor oluşturması şöyle dursun, 1950 yıllarında ulaşılan göreceli düzeyin (yılıda 1.000 kişiye 15 konut) bugün de değişmeden kaldığı gerçeğini gözönüne aldınız mı?»

Ve H. Apel şu tespiti yapıyor: A. Saharov'un kanısı, Sovyet insanların çoğunun kendi barınma koşulları hakkındaki değerlendirme hükümleriyle bütünü çelişiyor. Bugün SSCB'de Amerikan ekonomistinin aralarında soruşturma yapabildiği yurttaşların $\frac{0}{10}$ 34'ü kendi konut koşullarını «çok iyi» olarak; $\frac{0}{10}$ 37'si «iyi»; $\frac{0}{10}$ 16'sı «yeterli» ve $\frac{0}{10}$ 3'ten azı da «kötü» olarak niteliyorlar. A. Saharov'un kitabında yer verdiği «eğer bir aile ayrı bir apartıman dairesine kavuşursa, bu birçoklarının bütün ömür boyunca bekledikleri bir mutluluk olur» biçimindeki cümlesi de, prof. Apel'in SSCB'de yaptığı anketin sonuçlarına uymuyor. Apel'in bu konuda kendileriyle şahsan konuşabildiği 194 Sovyet yurttaşının 179'u (134'ü evli, 45'i bekâr) ayrı-apartıman daireleri olduğunu söylemişlerdir.

Saharov, kitabında bir de «Bizim konutlarımızın dünyanın en ucuz konutları olduğu doğru değildir!» diyerek, kendi branşı dışında bir «buluş» yapıyor. Bunda da büyük bir hayrete düşen prof. Apel, gayet basit aritmetik hesaplarla, Sovyetler Birliği'nde konutların gerçekten ucuz olduğunu ortaya koyuyor. Ve şunları yazıyor: Batıda, kiralara, aile gelirinin $\frac{0}{10}$ 20–25'ini, bazen bundan da fazlasını yutuyor ve ancak istisna diyebileceğimiz hallerde $\frac{0}{10}$ 15'in altına düşüyor. Ama SSCB'de 36 metrekare, yani kullanımlı 50 metrekarelik bir apartman dairesinin kiracısı olan yurttaş ayda yaklaşık 10 ruble ödüyor. (Profesör, Sovyetler Birliği'nde kiranın apartımanın dairesi yüzölçümüne göre verildiğini kaydediyor.) Bu kira, kapitalist memleketlerdeki kiralardan aşağı yukarı 6–7 defa daha azdır.

A. Saharov Sovyetler Birliği'ndeki yaşamı sadece kara tablolar halinde çiziyor ve «sular da kötüdür» diyor. Ama, diyor Apel, ben Sovyetler Birliği'nde çeşme suyunu hiç çekinmeden bol bol içtim, ve bu deneyime dayanarak söyleyebilirim ki, bu suyu Batı memleketlerinde içtiğim sulardan daha kötü değil, giderek daha da iyi buldum. Irmakların durumuna gelince, ben Dinyeper'de, Moskova ırmağında, Volga'da ve Neva'da binlerce insanın girip yıkandıklarını gördüğüm halde, Hudson veya Ren kıyılarında böyle bir şeye rastlamış değilim.

Saharov, Batı okuyucularına, **Sovyetler Birliği'nde** «kamu hizmetleri servisi de hemen hemen yok» diyor. Sovyetler Birliği'nin çeşitli şehirlerinde birçok tarzlı, kunduracılık atelyeleri, çamaşırhaneler, berber salonları ve giderek peruka yapılan dükkânlar görmüş olan Apel de soruyor: «Siz bu «kamu servisi yok» biçimindeki savınızı somutlandırır ve hangi kuruluşları kastettiğinizi, neyi görmek istediğinizi söyler misiniz?»

Saharov, Sovyetler Birliği'nde «eğitim düzeyi düşüktür», «halkın çoğunluğu yeterli nitelikte sağlık yardımı görmüyor» diyor. Profesör Apel bu

savları da «acıyıp» diye niteliyor ve şunu hatırlatıyor: «Sovyetler Birliği'nde her 10 bin kişiye 117 hasta yatağı düşüyor. Bu miktar Birleşik Amerika'daki düzeyi % 50 aşıyor. Sovyetler Birliği'nde 1970'te bir hekim ortalama olarak 370 kişiye bakmış ⁽³⁾, Birleşik Amerika ve Federal Almanya'da ise, sırasıyla, 645 ve 572 kişiye bakmıştır. Giderek, Batıda yaygın kanıya göre, diyor Apel, SSCB'de eğitim ve sağlık hizmetleri durumu kapitalist ülkelerdekinden daha iyidir . . .

İşte bir burjuva ekonomistinin, A. Saharov'un iftiralar dolu kitabına ilişkin bazı eleştirel notları bunlardır.

A. Apel'in açık mektubu, sosyalist düzene veya komünist ideolojiye karşı duyduğu sempatinin değil, ilkel bir objektifliğin ürünüdür. Amerikan bilgini, Sovyetler Birliği'ndeki gerçek hayat ile burjuva propagandasının (Saharov'un kitabıyla de) kapitalist ülkeler halklarına aşılama çabası arasında tasarımılar arasındaki korkunç ayrıma ve çelişkilere parmak basıyor.

H. Apel, açık mektubunun «büyük» basında yankılar bulacağını ümit etmiş görünüyor. Ama A. Saharov'un en tutarsız uydurmalarını propagandada etmek için sayfalarını cömertçe açan gazete ve dergiler Apel'in mektubunun bir tek satırını bile yayımlamadılar. Bunun üzerine, halen Viyana'da oturmakta olan prof. Apel kalkıp Bonn'a gitti ve uzayan suskunluk ablukasını yarmak üzere derhal bir basın toplantısı düzenledi. Bu basın toplantısında, Sovyetler Birliği hakkında en büyük Batı Alman dergi ve gazetelerinde yayımlanan yazıların, uluslararası yumuşamaya zarar veren «tekyanlı ve gaflete sürükleyici» nitelikte olduğunu söyledi.

Ama sözkonusu basın toplantısından sonra da, «büyük» basın, bu Amerikan bilgininin açık mektubu konusunda o kaskatı suskunluğuna devam etti ve ediyor.

A. TOL

⁽³⁾ 1974 yılında SSCB'de 317 yurttaşta bir hekim düşüyordu.

Son beş yıllık dönem Sovyet yurttaşına neler verdi *

Sovyetler Birliği'nde 1971–1975 yılları dokuzuncu beş yıllık plânının yerine getirilmesi sonucu olarak, ulusal gelirden halkın genliğini artırma gereksinmelerine harcanan bölüm % 80'i buldu. İşçilerin ve memurların ortalama aylık ücretleri beş yıllık dönem içinde % 20 arttı. Kolhoz üyelerinin emek ücretlerinde % 25 artış görüldü.

*Halkın reel gelirlerinde artış
(insan başına, yüzde olarak)*

Tüm halkın reel gelirleri	1965	1970	1975
1965'e kıyasla yüzde olarak	100	133	165
1970'e kıyasla yüzde olarak	—	100	124

1971–1975 yılları döneminde, sosyal tedbirler için, daha önceki iki beş yıllıkta ayrılan ödenekler toplamı kadar harcama yapıldı. SBKP XXV. Kongresinde okunan Merkez Komitesi eylem raporunda şöyle deniliyor: «Memleketimizin tarihinde, hesabı verilmekte olan dönem içinde uygulanan kadar geniş bir sosyal program görülmüş değildir.»

Genliği artırma kaynakları

1975 yılında, maddi üretim kollarında çalışan işçi ve hizmetlilerin asgari aylığının 70 rubleye çıkarılması tamamlandı; artık bu düzeyin altında asgari aylık kalmadı. Halk ekonomisi üretim kollarında çalışan orta aylıklı emekçilerin tarife ücretleri ve asli maaşları da yükseltildi.

Beş yıllık dönem içinde, hekimlerin, öğretmenlerin, ana okulları öğretmenlerinin, orta özel ve mesleki-teknik okulları öğretmenlerinin ve eğitim-öğretim alanında çalışan diğer bazı emekçilerin aylıkları artırıldı. Bu ve diğer birçok benzeri tedbirlerle 75 milyondan fazla işçi, hizmetli ve memurun aylık gelir durumu iyileştirildi.

Sosyalizm koşullarında emekçilerin genliğini artırmanın bir başka önemli kaynağı da toplumsal tüketim fonlarıdır. Bu fonlar hem kuruluş-

(*) Bu materyal, SSBC Bakanlar Kurulu'na bağlı Merkez İstatistik Kurumu'ndan alınan verilerden yararlanılarak hazırlandı.

larda, hem de devlet bütçesinden ödenek ayrılarak merkezsiz biçimde meydana getiriliyor. Sovyetler Birliği'nde toplumsal tüketim fonlarından, parasız eğitim, parasız sağlık yardımları, emekli aylığı ve burs ödemeleri, çok çocuklu ve yalnız analara yardımlar, sanatoryum ve dinlenme evlerinde izin geçirme parasız veya indirimli kartları, ana okullarında çocukların bakımı, olağan yıllık izinlere ilişkin ödemeler ve diğer çeşitli maddi yardımlar sağlanıyor.

*Toplumsal tüketim fonlarından
halka yapılan yardımlar ve ek ödemeler*

	1965	1970	1975
Yardım ve ek ödemeler (milyar ruble olarak)	41,9	63,9	yaklaşık 90
İnsan başına (ruble olarak)	182	263	352

1971-1975 yıllarında toplumsal tüketim fonlarından ödemelerle gerçekleştirilen en önemli tedbirler arasında, işçilerin, memurların ve kolhoz üyesi köylülerin ihtiyarlık emekli aylıkları asgari hadlerinin yükseltilmesi de vardır. Sakatlık emekli aylıkları bağlanmasında, geçimi sağlayan baş üyesini yitirmiş ailelere yardımda da durum iyileştirilmiş, Büyük Anayurt Savaşı'nın sakatları ve şehit düşmüş askerlerin ailelerin için ek ödemeler tespit edilmiş bulunuyor. Dokuzuncu beşyılıktaki tespit edilip yürürlüğe konulan birçok yardım ve ek ödemelerle, anaların ve dar gelirli ailelerin durumlarını iyileştirme ereği güdüyor. Yüksek okullar öğrencilerinin, orta özel öğrenim okulları öğrencilerinin ve mesleksel-tekniik öğretim sistemine bağlı teknik okullar öğrencilerinin burslarında da artışlar vardır.

*İşçilerin ve memurların ortalama aylık
ücretlerinin artış seyri (ruble olarak)*

	1965	1970	1975
Ortalama nakit aylık	96	122	146
Toplumsal tüketim fonlarından ödemeler ve ednimler (ücretli izinler hariç) - çalışan kişi başına	33	42	52
Ödeme ve ednimlerle birlikte ortalama aylık	129	164	198

Bu ve benzeri tedbirler yaklaşık 40 milyon kişinin gelirlerinin artmasına olanak verdi.

Geçen beşyillik dönemde Sovyet işçi sınıfının çekirdeği ve Sovyet toplumu içinde en kalabalık küme olan sanayi işçilerinin ücretleri daha yüksek bir tempoyla artış gösterdi.

Bu durumda, çoğu ailelerde genellikle birden fazla kişi çalıştığı için, ödemeler ve edinimler de katılmak suretiyle, bir ailenin ortalama aylık geliri 1975 yılında 356 rubleyi buluyordu. Aile üyesi başına aylık gelirin 100 ruble olduğu ve bunu da aştığı yurttaşların sayısı 1965 yılına kıyasla 1975'te 8,5 defa arttı.

SBKP ve Sovyet devleti, en önemli yiyecek maddelerinde ve sanayi mallarında fiyat istikrarını sürdürmeye büyük bir önem veriyor ve buna Sovyet emekçilerinin yaşam düzeyini reel olarak yükseltmenin önemli kaynağı gözüyle bakıyorlar.

*Sanayi işçilerinin ortalama aylık kazancı
(ruble olarak)*

	1965	1970	1975
Ortalama nakit aylık	102	131	161
Toplumsal tüketim fonlarından ödeme ve edinimler (ücretli izin hariç) – bir işçi için ortalama olarak	37	48	59
Ödeme ve edinimlerle birlikte ortalama aylık	139	179	220

Sovyetler Birliğinde halkın reel gelirleri yaklaşık olarak her 15 yılda iki misline çıkıyor. Bu her kuşaktan Sovyet insanların yaşam düzeyi ve tarzında birkaç defa nitel değişimler oluyor demektir.

*Tüketim mallarında perakende devlet fiyatları endeksi
(1970 yıllık ortalama fiyatlarına göre yüzde olarak)*

	1970	1975
Bütün mallarda	100	99,6
<i>Yiyecek maddeleri</i>	100	100,9
Et ve tavuk eti	100	100
Hayvansal yağlar	100	100
Bitkisel yağlar	100	100

Şeker	100	100
Ekmek ve unlu mamuller	100	100
Sebze	100	100
<i>Kullanım malları</i>	100	98
Pamuklu dokumalar	100	100
Yünlü dokumalar	100	100
Giysi ve iç çamaşırı	100	98
Trikotaj	100	96
Ayakkabı	100	100
Sigaralar	100	100

Yaşam düzeyi ve yaşam tarzı

Dokuzuncu beşyılıktaki, SBKP XXIV. Kongresince belirlenen sosyal programın gerçekleştirilmesi, Sovyet emekçilerinin yaşam tarzının gelişmesinde ve bu arada maddi ve kültürel gereksinimler yapısının ve bunları sosyalizme özgü giderme tarzlarının yetkinleştirilmesiyle ilgili alanda da yeni ve büyük bir ileri adım atılmış olduğu anlamına geliyor.

Sovyetler Birliği'nde işsizliğe son verildiğinden beri, çalışanlar sayısının durmadan artması belirleyici eğilim olmuş bulunuyor. Örneğin, halk ekonomisinde çalışanlar yıllık ortalama sayısı 1965'te 76,9 milyon kişiyken, 1970'te 90,2 milyona, 1975'te de 102,2 milyona çıktı.

Halkın gelirlerinin artmasıyla birlikte, yurttaşların geniş tüketim malları istemi de artıyor, genişliyor. Geçen beşyılıktaki perakende ticaret alışverişi % 36 artış gösterdi. Et ve etli yiyecekler (salam, jambon vb.), yumurta ve diğer temel besin maddeleri satışları çoğaldı. Örneğin, 1973 yılında insan başına et tüketimi 1970'e oranla yaklaşık % 21, yumurta tüketimi % 35 arttı.

Mobilye, televizyon, radyo, buzdolabı, çamaşır makinesi vb. gibi sürekli kullanım eşyası istemi gitgide daha büyük ölçülerde gideriliyor. Dokuzuncu beşyılıktaki halkın (yüz aile hesabıyla televizyon edinimi % 45, buzdolabı edinimi hemen hemen iki misli, çamaşır makinesi edinimi % 25, elektrik süpürgesi edinimi % 58 artış gösterdi.

Dokuzuncu beşyılıktaki, SSCB'de daha çok devlet ödenek ve olahaklarınca dayanılarak yeğin yöntemlerle çalışılan dördüncü yığınsal konut yapımı beşyılıktaki dönemiydi. 1971-1975 yıllarında yüzölçümü toplam 544 milyon metrekareyi bulan bir yüzey üzerinde 11 milyondan fazla apartman dairesi ve ayrı evler yapıldı. Bu başarı, 56 milyon kişinin barınma koşullarının iyileştirilmesine ve esas itibarıyla yeni evlerin artık her aileye ayrı apartman dairesi prensipi gözetilerek dağıtımına geçilmesine olanak verdi.

Son yirmi yıl boyunca toplam 2 milyar metrekare yüzey üzerinde konutlar yapıldı. Bu henüz dünyada eşi görülmemiş bir konut yapımı programıdır.

Sosyalist yaşam tarzının bir nitelik çizgisi olarak, emekçilerin gelirleri içinde ev kirası ödeme ve kendi evine bakım harcamaları ve aynı zamanda vergi giderleri payı son onyılda her hangi bir değişmeye uğramadı. Örneğin bir sanayi işçisi ailesinin harcamaları yapısı üzerindeki çözümlene bunu gösteriyor. Netekim, bu aile ev kirası, belediye hizmetleri ve kendi evinin bakımı giderleri olatak 1965 yılında aile bütçesinin $\frac{0}{10}$ 2,5'ini, 1970'te $\frac{0}{10}$ 2,4'ünü, 1974 yılında $\frac{0}{10}$ 2,6'sını harcamış; ısınma gideri olarak da aynı sırayla $\frac{0}{10}$ 0,4, 0,3 ve 0,2'sini harcamış bulunuyor.

Köylü ahalinin yaşam koşulları da kökten değişiyor. Kolhoz üyesi köylülerin ve sovhoz işçilerinin oturdukları evlerin $\frac{0}{10}$ 99'u elektriğe kavuşturulmuş durumdadır. Onbinlerce konum yerinde havagazı vardır. Televizyon, radyo, çamaşır makinesi, buzdolabı, motosiklet, otomobil vb. köy yaşamına gitgide daha geniş ölçüde giriyor.

Dokuzuncu beşyılığın sosyal programının organik bir bölümü de, çalışma koşullarını iyileştirmede, eğitim, sağlık ve doğal çevreyi koruma alanlarında devletçe yapılan harcamaların artırılmasıdır.

Geçen beşyılıktaki her yerde genel orta öğrenime geçiş süreci pratik olarak tamamlandı. 1975 yılında sekiz yıllık okulları bitiren kız ve erkek öğrencilerin $\frac{0}{10}$ 96'sı on yıllık orta öğrenim okullarına, ya da orta öğrenim veren diğer okullara geçtiler. 1974 yılında tek öğrenci başına devlet harcamaları (yıllık toplam ve ruble olarak) şöyle tespit edildi:

genel öğrenim okullarında	153
orta özel öğrenim okullarında	617
yüksek okullarda	977

Yine 1974'te kreşlerde bir çocuğun bakımı 503 ruble, çocuk yuvalarında 454 ruble tutuyordu. Bu harcamaların $\frac{0}{10}$ 80'ini devlet üstleniyor.

Sosyalist yaşam tarzına özgü bir çizgi de, yurttaşların mânevi gereksinmelerinin ve toplumun bunları giderme olanaklarının durmaksızın artmakta olmasıdır. SSCB, gazete ve dergi aboneleri sayısı, alınan ve okunan kitap sayısı, sinema ve tiyatrolara gidenler sayısı vb. gibi göstergeler bakımından dünyanın en önde gelen ülkeleri arasında yer alıyor.

1971–1975 yılları döneminde toplam tirajı yaklaşık 8 milyarı bulan kitap ve broşür (yani önceki beşyılıktaki çıkarılardan 1,4 milyar daha fazla) yayımlandı. Aynı dönem içinde 2,8 milyar ruble tutarında (ya da sekizinci beşyılıktaki satılardan 800 milyon ruble daha fazla) kitap ve broşür satıldı.

«Genel refah toplumu» propagandasının arka yanı

Kapitalizmin şimdiki genel bunalımı emekçi yığınlarının yaşam düzeyinde yükselişin yavaşlamasına ve giderek bu düzeyin düşmesine yol açtı. Bugün artık tekellerin en tutkulu savunucuları bile, kapitalizmin kapitalizm olmaktan çıktığını ve «genel refah toplumu»na dönüştüğünü savlamaya cesaret edemiyorlar. Kapitalist ülkelerde gerçek hayat bugün çok zordur; emekçiler bu ülkelerde durmadan büyüyen güçlüklerle boğuşmakta, en önemli gereksinmelerini bile giderme olanaklarından yoksun bulunmaktadır.

Her şeyden önce, insanın en başta gelen haklarından birinin, çalışma hakkının gerçekleştirilmesi sözkonusudur. Bugün en gelişkin kapitalist ülkelerde işsizler sayısı 15 milyon kişiyi buluyor. İşsizler şimdi Batı Avrupa ülkelerinde ekonomik bakımdan aktif nüfusun % 4–5'ini, Birleşik Amerika'da % 8'ini oluşturuyorlar.

Başlıca kapitalist ülkelerde emekçilerin reel gündeliklerinin azalması eğilimi belirginleşti. En öndeki yedi kapitalist ülkede (ABD, Japonya, FAC, Büyük Britanya, Fransa, İtalya ve Kanada) halkın topyekûn reel geliri 1974–1975 yıllarında ortalama % 1,3 oranında azaldı. Aynı ayrı emekçi kategorileri arasında bu düşüşün daha hızlı olduğu görülüyor. Örneğin, ABD'de yapım sanayii işçilerinin reel gündelikleri 1974–1975 yıllarında % 9,7 oranında azaldı. İngiltere'de 1974 Aralık ayından 1975 Ağustosuna kadar, emekçilerin reel gelirleri % 7,3 düştü.

İş ücretlerinin artış tempoları tekeli sermayenin kazançlarının çoğalışı ile karşılaştırılınca, işçi sınıfının durumunun göreceli kötüleşmesi apaçık olarak görülebiliyor. Örneğin, Federal Almanya'da 1973 yılında en büyük 100 kumpanyanın safi kazancı % 28 arttığı halde, çalışan bir kişinin safi ücreti ve primi ancak % 7,9 artış gösterdi. Bu arada reel gündeliği sadece % 1,1 arttı.

Kapitalist ülkelerde fiyat artışları durmuyor ve hayat gitgide pahalılaşıyor. Örneğin, 1963–1972 döneminde fiyat artışları: Büyük Britanya'da nominal iş ücretleri artışının % 70'ini, Fransa'da % 68'ini, İtalya'da % 67'sini, ABD'de % 60'ını, Japonya'da da % 53'ünü «yutmuş» bulunuyor. 1971–1975 yılları döneminde bu ülkelerde hayat ortalama % 56,3 pahalılaşmış durumdadır. Aynı ülkelerde 1974–1975 yıllarındaki hayat pahalılaşması oranı da ortalama % 5,4'ü (yalnız 1975'te % 11,2) buluyor.

Son birkaç yıl içinde fiyatlar, özellikle tüketim malları fiyatları büyük bir hızla yükseldi. 1974–1975 yıllarında en gelişkin yedi kapitalist ülkede besin maddeleri ortalama % 33 pahalılaştı (bu arada FAC'de % 10, ABD'de % 24, Fransa'da % 26, Büyük Britanya'da % 45). Örneğin, Birleşik Amerika'da tüketim malları fiyat endeksinde geçen yıl % 9,1 yükseliş

görüldü. ABD Ticaret Bakanlığının Ocak ayında yayımladığı 1976 yılına ilişkin öngöründe, memlekette tüketim maddeleri fiyatlarının daha % 5,6 oranında yükseleceği söyleniyordu.

Durmadan yükselen vergi yükü emekçilerin belini bükmeye devam ediyor. 1975 yılında halka yükletilen vergiler Büyük Britanya'da % 34, İtalya'da % 27, Fransa'da % 12,5 oranında artırıldı.

Birçok kapitalist ülkede, çoğu emekçilerin eve veya barınma koşullarını iyileştirmeye şiddetle gereksinme duydukları halde, ekonomik bunalım konut yapımı alanında da durgunluk ve gerilemeye yol açtı. Örneğin, Birleşik Amerika'da 1973 yılından 1975 ortalarına kadar konut yapıcılığı % 34,3 oranında, Federal Almanya'da 1973 yılına kıyasla 1975'te % 25 azaldı. Bir yandan kiralar da boyuna yükseliyor. 1974-1975 yıllarında başlıca kapitalist ülkelerde ev kiralari % 33 arttı. Bu cümleden olarak, 1975 Ağustosunda üç odalı bir evin aylık kirası Nü York'ta 375 dolar, Paris'te 610, Tokyo'da 1.370 dolar kadardı. Birleşik Amerika'da 1974-1975 yıllarında ev kiralari % 22, ısınmada kullanılan kömür ve yakıt ücretleri % 70, elektrik ve havagazı ücretleri % 32 arttı.

Sağlık hizmetleri kapitalist ülkeler yurttaşlarına gittikçe daha pahalıya mal oluyor. Son yıllarda, hekimlerin muayene ücretleri, hastanede yatak ve bakım ücretleri ve ilâç fiyatları vb. hızla artmış bulunuyor. 1974-1975 yıllarında, başlıca yedi kapitalist ülkede sağlık hizmetleri ücretlerinin % 27 yükseldiği görüldü. Örneğin, Birleşik Amerika'da 1974-1975 yıllarında tıbbi yardım ücretleri % 21 arttı.

Kapitalist ülkeler emekçileri, iki karşıt dünya sisteminin sosyal ve ekonomik gelişmelerinin sonuçlarını kıyaslama olanağı buldukça, her yurttaş için istikrarlı bir reel maddi durum, öğrenim ve kültür nimetlerinden herkese yararlanma olanağı, kişiliğe özgür ve etraflı bir gelişme sağlayan sosyalist düzenin üstünlüklerine gitgide daha çok inanıyorlar.

Avrupa kapitalist ülkelerinde göçmen işçiler

Yabancı emekçiler, yani Fransız kentlerinin sokaklarında çöpçülük yapan Afrikalı, FAC «Volkswagen» firmasında kara işçilik yapan Türk, İsviçre'nin mevsim işlerinde gündeliğini çıkarmakta olan İtalyan, Belçika madenlerinde kömür kazan İspanyol madencisi, tek sözle iki ayak üstü iki lokma peşinde memleketlerini terketmek zorunda kalanların hepsi bu yabancı ülkelerde de yoksulluğa hükümlü bulunuyorlar. İş aramaya gittikleri daha gelişmiş kapitalist ülkelerde bunlara en pis, en nankör ve düşük ücretli işler öneriliyor. Nice gazeteler bu gerçeğe parmak basıyor ve gayet haklı olarak yabancı işçileri «Batı Avrupa'nın ateşçileri» diye niteliyorlar.

İkinci Dünya Savaşından sonra Batı Avrupa ülkelerinde çalışan yabancıların toplam sayısı 30 milyon kişi kadardı. (1) 1974 yılı sonuna doğru, basında yer alan verilere göre, bu ülkelerde 11 milyonun üstünde yabancı işçi vardı. (2) 1975 yılı ortalarına doğru da yabancı işçilerin sayısı bir yere kadar azaldı, ama bunların toplam işgücü içindeki göreceli payı eskisi gibi büyüktür. Bu durum aşağıdaki cetvelde iyice görülüyor. (3)

Çağdaş «büyük göç», bir yandan, dünya kapitalist ekonomisinde oransızlıkların artması ve özellikle ulusal emek pazarlarında istem ve sunu arasında tutarsızlıklara yol açması süreciyle bağlıdır. Öte yandan, çok önemli bir nokta olarak, çeşitli memleketlerden muazzam emekçi yığınlarını «harmanlama» süreci arkasında büyük sermayenin en büyük tekelcilerin «ipleri oynatan eli» açıkça farkedilmektedir. Tekelci sermaye, yığınla yabancı işçi ithaline başvururken, ucuz işgücünü sömürme olanakları elde edeceğine, aynı zamanda emek pazarında rekabeti artıracığına, «kendi» işçileri ile «yabancı» işçileri birbirine karşı koyarak çatıştılabileceğine ve iş ücretleri genel düzeyi üzerinde baskı yapabilmek üzere ek olanaklara kavuşacağına, son çözümde de işçi sınıfının birliğinin zayıflamasına neden olabileceğine bel bağlıyor.

Batı Avrupa'da göçmen işçilerin büyük çoğunluğu, tekdüzen, vasıf gerektirmiyen ve gayet düşük ücretli işlerde çalışıyor. Bazı değerlendirme ve verilere göre, FAC'de yabancı işçiler arasında vasıflı olmayanların payı son yıllarda % 40, orta vasıflıların payı % 45, vasıflı olanların payı da ancak % 15'tir. Son yıllarda, en çok emek yutan üretim dallarındaki işler hemen büsbütün yabancı işçilerin üzerine kaldı. Yapıcılıkta, madenlerde, demir-çelik işletmelerinde, köy ekonomisi yardımcı işlerinde göçmen emekçilerin İsviçre'de % 89'u, Fransa'da % 72'si, FAC'de % 56'sı

(1) «Der Spiegel», No 34, 1975, s. 55.

(2) «Dagens Nyheter», den 1. December 1974.

(3) «Der Spiegel», No 34, 1975, s. 55.

Ülke	İşgücü sayısı (milyon kişi)	Yabancı işçi- lerle birlikte (bin kişi)	Yabancı işçilerin göre- celi payı (yüzde)
FAC	26,5	2.500	9,4
Fransa	21,4	1.930	9,0
Büyük Britanya	25,1	1.835	7,3
İsviçre	3,1	861	28,2
Belçika	3,9	265	6,8
Avusturya	2,9	236	7,9
İsveç	3,9	222	5,7
Haollanda	4,7	160	3,4

çalışıyor. Diğerlerinde, özellikle yeni teknikle donatılmış çağdaş işkollarında yabancılar yalnız hazırlık işlemlerinde kullanılıyor. Bilimsel Araştırmalar Ulusal Merkezi'nden Fransız sosyologu D. Laal, otomatik teknikli üretimin sırf makinelere iş hazırlayan kişilere gitgide daha çok gereksinme duyduğunu belirtiyor. Fransız «L'Express» dergisi de bunu şöyle yorumluyor: «Peki ama, yarın bu monoton ve her hangi bir ilgi uyandırmaktan uzak işlemleri yapmaya kim razı olacak? Daha çok yabancı işçiler elbette...» (4)

Yabancı işçiler, ücretlerinin ödenmesinde ayrımlı bir işlem görüyorlar. Örneğin Fransa'da yabancı işçinin gündeliği Fransız işçisinin gündeliğinden ortalama % 20-30 daha düşüktür, yapıcılık işlerinde ise bu ayrım % 40'ı bulmaktadır. (5) İstatistikler, kapitalist kazanç hırsına özellikle göçmen işçilerin kurban gittiğini gösteriyor. En çok yabancı işçiler arasında iş kazası kaydediliyor. Batı Avrupa büyük sanayi memleketlerinde, üretim alanında iş kazaları sayısı, ölüm olayları da dahil, göçmen işçiler arasında yerlilere oranla ortalama iki misli ve hatta daha da fazladır.

Yabancı işçiler tabii tutuldukları canavarca sömürüyle yanyana ağır koşullar altında çok zor bir yaşam sürüyorlar. Ailelerinden ayrı ve uzak, yadelerde, büyük sanayi kentlerinin en yoksul semtlerinde, barakalarda barınmak onların günlük yazgısı oluyor. Göçmen işçilerin birçoğu, «yabancılar yurtları» dedikleri, en ilkel koşullardan da yoksun ve sağlığa aykırı çatılar altında kaşık istifi yaşamak zorunda kalıyor. Böyle yurtların bir odasında çoğu kez üç vardiye çalışan sekiz kişinin barındığı görülüyor. Fransız Komünist Partisi MK Sekreteri A. Vieuguet'in yaptığı hesaplara göre, Fransa'da çalışan yabancılar arasında evsizlik ve ev sıkıntısı Fransızlar arasındaki sıkıntıdan üç misli daha ağırdır. (6)

(4) «L'Express», 16-22 avril 1973, p. 20.

(5) «İşçi sınıfı ve çağdaş dünya», No 2, 1975, s. 64.

(6) A. Vieuguet, Français et immigrés. Paris, Editions Sociales, 1975, p. 30.

Yabancı işçiler bunalım koşullarında tekeller ve devlet için «balast» oluyorlar. Yabancıları geliştirel işten çıkarıyor, oturma izinlerini de geri alarak memleketi terketmeye zorluyorlar. FAC'de, «Frankfurter Allgemeine» gazetesinin bildirdiğine göre, 1973 Eylülünden 1975 Martına kadarki birbuçuk yıl içinde, yabancı işçiler sayısı 500 bin kişi azalmış bulunuyor. (7)

Bunalım, yabancı işçiler sayısını azaltmayı hedef tutan tüm ayrımcı tedbirler sisteminin harekete getirilmesi için bir sinyal oldu. Bu tedbirler, sözleşme süresinin bir yıla kadar sınırlanması, yabancı işçilerin aile kişilerinin memleketi girmelerinin yasaklanması, sosyal hakların kısıtlanması, her an memlekette çıkarılma korkusunun sürdürülmesi, öğrenim ve kalifikasyon artırma işlerinde güçlükler çıkarılması gibi hususları içeriyor.

Göçmen işçilerin haklarının devletçe kısıtlanmasından tekeller yararlanıyor, onları sömürmede daha ileri gitmeye bakıyorlar. Batı Avrupa sanayi ülkelerinde ekonomi durumu ne kadar kötüleşirse kötüleşsin, göçmen işçilerin terkettikleri kendi ülkelerindeki durum elbette çok daha ağırdır. Bu nedenle, iş aradıkları ülkelerden çıkarılanlardan birçoğu, yine gizlice oralara dönüyorlar. Böyleleri, resmen çalışma izni olan hemşerilerinden ayrımlı olarak, hem böyle bir izinden, hem de oturma izninden yoksun olarak ekmek parası kazanmaya çalışıyorlar. Ve ele geçip kovulma korkusu yüzünden, ister istemez, «canlı mal» ticaretinden vurgunlar vurarak milyonlar yığan araçların kurbanı oluyorlar. Son dört yılda FAC'de yalnız çıkarım sanayii kollarında bu tipten ve yıllık kazançları 10 milyon markı bulan 400 kadar vurguncunun meydana çıkarıldığı biliniyor. (8)

Bu gizli göçmenler en acımasız bir sömürü konusu oluyorlar. Öyle ki, kapitalistler, bunların yalnız ücretlerini düşürmekle kalmıyor, sosyal yardım harcamalarından ve belirli vergilerden de kurtuluyorlar. Gizli işçi ithali, eğer bunda yalnız kapitalistlerin değil, bunu iyi bir gelir kaynağı olarak benimseyen sınır ve göç büroları memurlarının da çıkarları olmasa, elbette sürüp gidemez.

Son yıllarda göçmen işçilerin haklarını savunma uğrındaki savaşmaları artıyor. Bu savaşmada onlar, sendika hareketinin sürekli desteğini görüyorlar. Göçmen işçilerin haklarını en ardıcıl biçimde komünistler savunuyorlar. İşçi hareketinde, göçmen işçilerin isteklerinin ancak yabancı emekçileri sınıf kardeşlerinden ayıran bütün engeller giderildiği takdirde yerine getirilebileceği kanısı güçleniyor. Ortak düşman olan tekelci sermaye üzerinde utkuya yönelik savaşmada, göçmen işçileri bütün emekçilerle ortak sınıfsal çıkarlar birleştiriyor.

M. Schneider

(7) «Frankfurter Allgemeine», 6 Januar 1976, s. 9.

(8) «Der Spiegel», No 23, 1975, s. 45.

Dünya Demokratik Gençlik Federasyonu

İkinci Dünya Savaşında faşist koalisyonun yenilgiye uğratılmasından sonra, 63 memleketin genç anti-faşistleri 10 Kasım 1945'te Londra'da bir Dünya Gençlik Konferansı yaptılar ve bir uluslararası örgüt kurmaya karar verdiler. Konferansın oturumlarının yapıldığı Albert-hall'de şöyle ant içildi: «Bütün dünyada, ırk, renk, ulus ayırımı, dinsel inanç ayırımı yapmaksızın, gençliğin birliği için savaşım yürüteceğimize, yeryüzünde faşizmin bütün artıklarını yoketmek, bütün halklar arasında içtenlikli bir enternasyonal dostluk kurmak, sürekli ve adil barışı korumak, yoksulluğu, kanunsuzlukları ve işsizliği gidermek için çalışacağımız ant içeriz ...»

İşte Dünya Demokratik Gençlik Federasyonu (DDGF) böyle doğdu ve 10 Kasım uluslararası gençlik günü olarak belirlendi.

O zamandan beri, otuz yılı aşkın bir zaman boyunca, DDGF 1945'teki andın özüne ve sözüne bağlı kaldı. Federasyon, barış için, gençliğin hakları ve sıkı birliği için, emperyalizme, sömürgecilige, faşizme ve ırkçılığa karşı savaşım yürüterek, demokratik gençlik hareketinin uluslararası merkezinde gençlik örgütlerinin uluslararası büyük birliği haline geldi. Bugün federasyonun bayrağı altında 108 ülkeden 200'den fazla ulusal gençlik örgütü toplanmış bulunuyor.

DDGF'nin en yüksek organı Genel kuruldur. Üç yılda bir toplanan Genel kurul, yılda bir kez toplanan Yürütme komitesi'ni ve Büro'yu seçer. Daimi çalışma organı olan büro, bir başkan, bir başkan yardımcısı, bir genel sekreter ve yardımcıları, bir veznedar ve sekreterlerden oluşur. Federasyon, «Dünyada Gençlik» adlı bir dergi, «DDGF Haberleri» adlı bir gazete ve birçok da bülten çıkarmaktadır.

DDGF'nin kendisine bağlı organları da vardır: Uluslararası Çocuklar ve Erginler Arasında Çalışma Komitesi; oturma yeri Budapeşte olan Uluslararası Turizm ve Gençlik Bürosu ... DDGF, istişari oy hakkına sahip organ olarak UNESCO'ya da katılıyor.

DDGF'nin savaşım tarihçesi, edindiği deney, ulaştığı sonuçlar, eyleminde en önemli yönlerden birinin, dünyada gençliğin savaşım dayanışmasını güçlendirmekle bağlı olduğunu gösteriyor. Bu konuda, DDGF'nin dünya ilerici gençliğini zamanımızın olgunlaşmış problemlerinin çözümünü savaşımına seferber etme yeteneği hakkında inandırıcı bir fikir vermek üzere, emperyalist saldırıya karşı, Viyetnam, Laos, Kamboçya halklarının savaşımıyla geniş dayanışma hareketi ve özellikle 1968 Şubatında giriştiği «kesin utku» kampanyası örneklerini sayabiliriz.

DDGF'nin girişimiyle, 24 Nisan (Bandung Konferansı'nın yıldönümü) emperyalizme, sömürgeciliğe ve yeni-sömürgeciliğe karşı gençliğin savaşım günü olarak, daha sonra sömürge imparatorluklarının çökmesi üzerine de Uluslararası Gençlik Dayanışması Günü olarak ilân edildi. Her 24 Nisanda milyonlarca genç kız ve erkek, özgürlük, bağımsızlık, demokrasi ve barış için savaşım yürüten halklarla dayanışmalarını gösteriler ve diğer çıkışlarla belirtiyor.

Gençliğin hakları için, demokrasi ve Latin-Amerika'da siyasal hükümlülerin serbest bırakılmaları için savaşım, DDGF'nin önemli bir eylem alanıdır. Federasyon ve yerel örgütleri sürekli bir kampanya yürütüyorlar. Bu kampanyanın hedefi, Şili'de faşist cuntanın içyüzünü açığa vurmak, Luis Korvalan'ın hayatını kurtarmak ve salıverilmesini sağlamak, memlekette demokrasiyi canlandırmaktır. Federasyon, yasal hakları ve bağımsızlığı için savaşmakta olan Filistin Arap halkıyla dayanışmaya büyük bir önem veriyor.

Federasyon'a bağlı olarak meydana getirilen Uluslararası Dayanışma Fonu, özellikle Asya, Afrika ve Latin-Amerika'da gençlik örgütlerine daima eylemsel bir yardım göstermiştir ve bu yardıma devam etmektedir. Örneğin, başlangıçta Güney Viyetnam'da bir çocuk hastanesi için, daha sonra okul yapımı için para toplama kampanyaları büyük başarılarla sonuçlandı. Dünyada gençliğin birlik ve dostluğunun güçlenmesi için, federasyon, aynı zamanda uluslararası emek kampları, spor temasları, yazışmalar vb. örgütüyor.

DDGF, Dünya Gençlik ve Üniversiteliler Festivalleri'nin girişimcisidir. Federasyon bu fesativallere aktif olarak katılıyor. DDGF VIII. Genel Kurul Toplantısı'nın (1970) kararıyla, federasyonun, dünyada gençliğin dayanışma eylemlerini uyumlaştırmakla görevli yeni bir ihtisas bürosu olarak Gençlik Arasında Dayanışma ve Dostluk Uluslararası Gönüllü Servisi meydana getirildi. Küba kahramanı Julio Antonio Mella'nın adını taşıyan Enternasyonal Daimi Gençlik Gönüllü Birliği artık birçok memlekette gayet iyi biliniyor. Bu birlik, 1978 yılı yazında Havana'da yapılacak olan XI. Dünya Gençlik ve Üniversiteliler Festivali'ne hazırlıkla yükümlü daimi komitenin çalışma merkezinin kurulması çabalarına katılacaktır.

Federasyon, gençliğin, tekeller tarafından genç işçilerin sömürülmesine karşı, sosyal hakları uğrunda yürüttüğü savaşım için, çağdaş tekniğin istemlerine uygun ve dolgun bir mesleki öğrenim hakkı için büyük çabalar harcıyor.

Federasyon, Avrupa'da çeşitli politik ve ideolojik akımları temsil eden gençlik ve üniversiteli örgütleri arasında bir diyalog örgütlenmesine önyak olarak, kıtada barış, güvenlik ve işbirliği davasına da katkıda bulunuyor.

DDGF'nin Dokuzuncu Genel Kurul Toplantısı (1974), «Gençlik anti-emperyalist dayanışma, barış ve ilerlemeden yana» şiarı altında yeni bir uluslararası kampanyanın başladığını ilân etti. Federasyonun şimdiki bütün eylemini, geniş gençlik yığınlarını bütün dünyada barış, özgürlük, demokrasi, ulusal bağımsızlık ve eşitlik için savaşımında birleştirmeyi amaçlayan bu kampanyanın içeriği belirlemektedir.

Yenö Kovacs
DDGF Başkan Yardımcısı

TÜSTAV

**TKP MK Genel Sekreter İ. Bilen yoldaşın
29–30 Haziran tarihlerinde Berlin’de düzenlenen
Avrupa Komünist ve İşçi Partilerinin Konferansında
yaptığı konuşma**

Değerli yoldaşlar,

Komünist ve işçi hareketinde önemli bir yeri olan Avrupa Komünist ve İşçi Partilerinin bu konferansını partimiz adına selâmlarız. Konferansa sunulacak belgenin hazırlanması için yirmi aydan beri olağan üstü bir çaba harcayan, çok elverişli çalışma koşulları yaratan, yürüten ve yoldaş-ça konukseverlik gösteren Almanya Sosyalist Birlik Partisi Merkez Komitesine candan teşekkür ederiz.

Ayrıca komisyon çalışmalarına katılan, konferansın toplanmasında emeği olan bütün yoldaşlara da teşekkür etmeyi borç biliriz.

29 Avrupa komünist ve işçi partisinin bu konferansta bir araya gelmesi, barış, güvenlik ve sosyal ilerleme yolunda ortak bir belge ile dünya kamuoyunun önüne çıkmaları, dünya işçi hareketini, dünya barış ve güvenliğini, ulusal ve sosyal kurtuluş hareketlerini daha güçlendirecektir.

Konferans, Avrupa ve dünya komünist ve işçi hareketinin önemli bir başarı ve kazanımıdır. Konferansın ana amacı da buydu ve bu amaca ulaşılmıştır.

Ana Belge uzun, yorucu ve kollektif bir çalışmanın ürünüdür. Ne yazık ki, belgenin bizim için bazı zayıf tarafları vardır. Örneğin, «proletarya enternasyonalizmi» deyiminin metinden çıkarılmış olması ve yerine «enternasyonalist dayanışma» deyiminin konmasını partimiz gönül hoşluğuyla kabul etmiş değildir. Proletarya enternasyonalizmi bütün ülkeler işçi sınıfının devrimci dayanışmasıdır. Marksizm-Leninizmin başta gelen ilkelerinden biridir. Biz, partimiz, emperyalizme, tekellerin egemenliğine, sömürü düzenine karşı savaşta bu güçlü silâhi elden bırakmıyacağız.

Başka bir örnek, dünya devrimci sürecinin ana güçleri sayılırken Sovyetler Birliği’nin adı anılmıyor. Oysa dünya devrimci sürecinin ana gücü ve temel dayanağı Sovyetler Birliği’dir. Bu tarihsel bir gerçektir. Belgede bunun böylece anılmaması bu tarihsel gerçeği ortadan kaldıramaz.

Konferansa sunulan belge Türkiye’deki işçi hareketini, emperyalizme, NATO’ya, işbirlikçi burjuvaziye karşı savaşımı güçlendirecek niteliktedir.

Bu belge memleketimizde anti-emperyalist bütün güçleri savaşta yürek-
lendirecektir. Daha önemlisi, bu güçler arasında eylem birliğinin yaratıl-
masını kolaylaştıracaktır.

Türkiye kapitalizmin genel bunalımı içindedir. Türkiye bir yandan az-
gelişmiş kapitalist bir ülke olduğundan, bir yandan da emperyalizmin
bütün politik, ekonomik ve askersel sistemlerine, NATO'ya, SENTO'ya, Or-
tak Pazar'a bağlı olduğundan, emperyalist tekellerin, işbirlikçilerin ege-
menliğinde bulunduğundan kapitalizmin genel bunalımları ülkemizde
daha yıkıcı ölçüler alıyor.

Türkiye bugün enflasyon hızı bakımından % 30'la Avrupa'da başta
geliyor. Enflasyon geniş emekçi yığınlarının belini gittikçe daha fazla
büküyor. Öte yandan yerli yabancı tekellere, holdinglere, büyük toprak
beylerine büyük vurgunlar, birikimler sağlıyor. Emperyalizmin ve yerli or-
taklarının bu amansızca sömürsü, soygunu, yağması ve bu düzeni faşist
yöntemlerle, kanlı saldırılarla sürdürmeye çalışması, yalnız işçi sınıfıyla
büyük burjuvazi arasında değil, burjuvazinin kendi içinde de ayrışmaları,
çatışmaları, zıtları keskinleştiriyor. Tekelci olmayan burjuvazi ile tekelci
burjuvazi arasındaki çelişki ve çatışmalar zaman zaman kanlı bir nitelik
kazanıyor. Bugünkü Demirel ortak hükümeti, işbirlikçi, tekelci burjuvazinin,
büyük toprak beylerinin, en gerici, en saldırgan çevrelerin egemenliğini
savunuyor. Bu egemenliği işçi sınıfına, devrimci gençliğe, aydınlara, su-
baylara karşı kanlı faşist saldırılarla sürdürmeye çalışıyor.

Bu kanlı sadınların başta gelen amacı, hızlı gelişen işçi hareketini,
anti-emperyalist akımları ezmek ve bu akımları parçalamaktır. Hükümet
ve egemen çevreler bu amaçlarına anti-komünizmi, anti-sovyetizmi körük-
liyerek de varmak istiyorlar. Fakat bugün artık anti-komünizm ve anti-
sovyetizm bekledikleri sonuçları vermiyor. Bir yandan partimizin anti-
komünizmle, anti-sovyetizmle ardıcıl savaşımı, bir yandan Sovyetler Bir-
liği'nin barış politikası, halkımıza ekonomik yardımları düşmanı birbirin-
den ayırma olanakları sağlıyor.

Bugün Türkiye'de tipik olan işçi sınıfının nicel nitel örgütlenme ve
bilinçlenme bakımlarından güçlenmesi, gelişmesidir.

İşçi sınıfı, emperyalizme, yerli ortaklarına, sömürücülere, gericiliğe, fa-
şist yöntemlere karşı sınıf savaşımında gerek sendikal, gerekse politik
alanlarda birliğe yönelmiştir. Türkiye'de işçi grevleri, gösterileri, mitingleri
sürekli. İşçi sınıfının ekonomik savaşları hızla politik savaşıma dönüş-
mektedir. 53 yıllık bir yasaklamadan sonra bu yıl 1 Mayıs'ın İstanbul'da
500 bine yakın bir işçi yığını tarafından, işçi sınıfının savaş, birlik ve en-
ternasyonalist dayanışma günü olarak anılması rastgele bir olay değildir.
Böylesi bir gelişme sınıf savaşımında işçi sınıfının nicel, nitel gelişmesinin
sağladığı birikimin bir sonucudur.

İşçi sınıfının bu savaşımı, tekelci olmayan burjuvazinin, orta tabakaların, gençliğin, aydınların, silâhlı kuvvetlerdeki yurtseverlerin emperyalizme, sömürü düzenine ve bu düzeni savunan hükümete karşı direnişlerini güçlendiriyor, onları cesaretlendiriyor.

İşçi sınıfına, emekçi yığınlara karşı sömürü düzenini saldırı yöntemleriyle dayatmak isteyen hükümet ve egemen çevreler dış politikalarında da emperyalizme daha fazla ödün vermek, NATO'ya daha fazla sarılmak politikasını izliyorlar. Bağımsız bir devlet olan Kıbrıs'a saldırı, adanın bir kısmının işgal edilmesi, bu halk ve barış düşmanı politikanın bir örneğidir. TKP ilk gündən beri burjuvazinin Kıbrıs saldırısına karşı çıktı. Kıbrıs'ın bağımsızlığı, toprak bütünlüğü ve egemenliği, bütün yabancı silâhlı kuvvetlerin, bu arada Türk ordusunun adadan çekilmesi ve adada iki topluluğun demokratik haklarına saygı gösteren bir rejimin kurulması için savaştı. Olaylar, TKP'nin bu politikasının doğruluğunu ispatladı.

TKP barışı ve güvenliği güçlendirici bir politikadan yanadır. Bütün komşularımızla içten dostluk, karşılıklı yarara dayanan ilişkilerin kurulmasını ister. Sosyalist ülkelerle, en başta büyük komşumuz Sovyetler Birliği ile yakın politik, ekonomik ve kültürel bağların kurulması Türkiye'de anti-sovyetizmin, anti-komünizmin gerilmesi, demokratik akımların gelişmesine yardımcı olmaktadır.

Partimiz, Türkiye'de anti-emperyalist, demokratik hareketlerin güçlenmesinin objektif koşullardan doğduğuna, zıtların gittikçe sivrileştiğine, bütün görüşlere karşın Türkiye'nin emperyalizmin, NATO'nun zayıf noktası olduğuna inanıyor. Ne var ki, anti-emperyalist devrimci güçler dağınıktır ve bu, devrim hareketini güçten düşürüyor, egemen çevrelere, emperyalizme ve işbirlikçilerine egemenliklerini sürdürmeye yarıyor.

Partimiz bu zafın giderilmesi, bir yandan işçi sınıfının birliğinin oluşturulması, bir yandan da bütün anti-emperyalist güçlerin eylem birliğinin sağlanması için savaşıyor.

Bizler, Avrupa Komünist ve İşçi Partilerinin Konferansına sunulan belgeyi imzalamakla bu savaşa yeni bir güç katacağımıza inanıyoruz. Bundan ötürü konferansın Avrupa komünist ve işçi partilerinin yeni bir birlik ve dayanışması olarak belirmesi yukarda da belirttiğimiz gibi dünya devrimci süreci için bir kazanımdır.

Değerli yoldaşlar, hepinize savaşınızda yeni yeni başarılar dileriz.

Türkiye Komünist Partisi temsilcisinin Moğolistan Devrimci Halk Partisi'nin XVII. Kongresinde yaptığı konuşma

Değerli yoldaşlar,

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi ve bütün Türkiye'li komünistler adına XVII Kongrenizi candan selâmlar ve Sizlere başarılar dilerim.

Türkiye halkı ile Moğol halkı arasındaki ilişkiler tarihin derinliklerine kadar kök salmıştır. Bundan ötürü işçi sınıfımız ve bütün emekçilerimiz kardeş Moğolistan halkının ileri demokratik bir düzenden sosyalist toplum düzenine geçmek yolunda elde ettiği başarıları büyük bir ilgi ile izliyor. Tsedenbal yoldaşın raporu, Marksçı-leninci açıdan bu başarıları bir daha dile getirdi. Moğolistan halkının sosyalizm yolundan ilerleme perspektiflerini açık, aydın bir biçimde belirtti.

Başında Tsedenbal yoldaşın bulunduğu Moğolistan Devrimci Halk Partisi Merkez Komitesi'nin Sovyetler Birliği ile kurduğu kardeşçe ve sınımsız dostluk, yakın işbirliği bağları, Moğol halkının sosyalizmi kurmak yolunda büyük başarılar elde etmesine, dünyanın bu bölgesinde barışın güçlenmesine yardımcı olmuştur. Sovyetler Birliği ile sarsılmaz dostluk dünya devrim sürecinin temel dayanağıdır. Bu dostluğa ihanet, kendi halkına, dünya devrimci sürecine ihanet anlamına gelir. Tarihsel olaylar ve gelişmeler bu gerçeği şaşmaz bir biçimde ispatlamış, doğrulamıştır.

Moğolistan Halk Cumhuriyeti'nin Çin'le, Maocu'larla uzun bir sınırı vardır. Bundan ötürü yurdunuz Maocu'ların baltalamalarının, kısırtmalarının ilk hedefleri arasındadır. Moğol komünistleri, işçi sınıfı, halkı Maoocuların bu provokasyonlarına göğüş gererek, politik, ekonomik büyük başarılar elde ediyor. Emperyalizmin müttefiki durumunda olan Maooculara karşı savaşmak, proletarya enternasyonalizminin, barışı güçlendirmenin, dünya devrimci sürecinin kaçınılmaz bir zorunluğu haline gelmiştir.

Türkiye'de hükümet aşırı gerici, faşist politikacılardan kurulu bir ortaklığın elindedir. Egemen olan emperyalizme bağlı tekeller, işbirlikçiler ve büyük toprak beyleridir. Bugünkü hükümet devrimci güçlere karşı faşist yöntemler, kanlı bir terör politikası uyguluyor. Hemen hemen her gün faşist çeteler, polis de yardımıyla gençleri, işçileri, komünistleri, sendikacıları öldürüyorlar. Bu hükümetin işbaşına geldiği 14 ay içinde bu şekilde öldürülenlerin sayısı 60'ı buldu.

Bu cinayetlerin gölgesinde yerli, yabancı sermayeciler büyük vurgunlar sağlıyor. Ama öte yandan işsizlik, yoksulluk, enflasyon durmadan artıyor. Burjuva uzmanlarına göre bile Türkiye'de pahalılığın artış hızı yılda % 30

civarındadır. Büyük şehirlerdeki işsizlerin sayısı yine resmi rakamlara göre yaklaşık 3 milyondur. Dış ülkelere göç etmek zorunda kalan işçilerimizin sayısı da 1 milyon üstündedir.

Bu şartlar altında işçi hareketi hızla geliyor. İşçi sınıfının gerçek sendikaları gün geçtikçe kuvvetleniyor. TKP işçi sınıfının politik, sendikal birliği, bir yandan da bütün anti-emperyalist, anti-faşist demokratik güçlerin eylem birliği için savaşıyor. Burada yeri gelmişken söyleyeyim. Partimiz 53 yıldan beri yasaklanmıştır. İlegal savaşmak zorunda bırakılmıştır. Buna rağmen işçi sınıfı, emekçi yığınları arasında etkinliği durmadan artıyor. Bu yıl 53 yıldan beri ilk defa 1 Mayıs'ın işçi sınıfının birlik, savaş ve enternasyonal dayanışma günü olarak kutlanmasında ve 1 Mayıs gösterilerinde meydana yaklaşık yarım milyon emekçinin çıkmasında bu etkinliğin de rolü olmuştur.

Değerli yoldaşlar, sözümü bitirmeden Kongrenize bir daha başarılar dilerim.

Yaşasın Moğolistan Devrimci Halk Partisi!
Yaşasın Moğolistan Halk Cumhuriyeti!
Yaşasın Sovyetler Birliği ile dostluk!
Yaşasın Türk-Moğol halklarının dostluğu!
Yaşasın proletarya enternasyonalizmi!
Yaşasın komünizm!

14 Haziran 1976

Türkiye Komünist Partisi ile Fransız Komünist Partisi delegasyonları arasında yapılan görüşme

Türkiye Komünist Partisi Politik Büro üyesi Ahmet Saydan yoldaşın başkanlığında bir parti delegasyonu, Fransız Komünist Partisi'nin daveti üzerine Paris'e gitti. Delegasyonumuz, Fransız Komünist Partisi Politik Büro üyelerinden Andre Vieuguet başkanlığında, FKP MK görevlilerinden Charles Barontini ve Roger Trugnan'dan oluşan delegasyonla görüşmelerde bulundu.

Bu görüşmelerde Türkiye'de ve Fransa'da politik durum, savaşlar ve çevrenler incelenmiş, ayrıca Fransa'daki Türkiyeli işçilerin sorunları üzerinde durulmuştur. Ele alınan konularda geniş bir görüş birliğine varılmış, iki parti arasındaki işbirliğinin güçlendirilmesi için tedbirler saptanmıştır.

Türkiye Komünist Partisi delegasyonu FKP'nin Seine-Saint Denis Federasyonu'nu, «l'Hümanite» gazetesini ziyaret etmiş, Komünist Gençlik Hareketi Örgütü'nün çalışmaları hakkında bilgi almıştır.

TKP delegasyonu her yerde, iki partiyi birleştiren derin dayanışma ve proletarya enternasyonalizmi duygularını dile getiren sıcak ve kardeşçe bir kabul görmüştür.

İtalya Komünist Partisi Merkez Komitesine

Değerli yoldaşlar,

20 Haziran seçimlerinde elde ettiğiniz olağanüstü başarıdan dolayı sizden kutlarız.

İtalyan Komünist Partisi Avrupa'da barışın, demokrasinin ve sosyalizmin bir kalesidir. Bundan dolayı başarınızı bütün ilerici insanlığın başarısı saymaktayız.

Sizler candan kutlar ve yeni başarılar dileriz.

Kardeşçe selâmlarımızın kabulünü rica ederiz.

*Türkiye Komünist Partisi
Genel Sekreteri İ. Bilen*

Avrupa Komünist ve İşçi Partilerinin Konferansı

A. Saydan

Avrupa Komünist ve İşçi Partileri'nin Konferansı uzun bir hazırlık döneminden sonra 29–30 Haziran 1976 tarihlerinde Alman Demokratik Cumhuriyeti'nin başkenti Berlin'de yapıldı.

Avrupa Komünist ve İşçi Partilerinin Konferansını toplama fikri ilk önce Polonya Birleşik İşçi Partisi ile İtalyan Komünist Partisi tarafından öne sürüldü. Ve konferansın gereğini belirten belge bu iki parti tarafından hazırlandı. Yine bu iki parti, bütün Avrupa işçi ve komünist partilerini 1974 yılının Ekim ayında Varşova'da bir hazırlık toplantısına davet ettiler. Türkiye Komünist Partisi'nin de davet edildiği bu hazırlık toplantısında her parti görüşünü açıkladı. Bütün partiler Avrupa Komünist ve İşçi Partileri'nin Konferansı'nın yapılmasını ve bunun gerekli olduğunu oybirliğiyle kabul ettiler. Varşova toplantısında ayrıca konferansın Alman Demokratik Cumhuriyeti'nin başkenti Berlin'de yapılması da karara bağlandı. Fakat hazırlık çalışmaları bitirilemediğinden, bu çalışmalara aynı yılın Aralık ayında Macaristan'ın başkenti Budapeşte'de devam edilmesi de kararlaştırıldı. Budapeşte toplantısında konferansa sunulacak belgenin esas ilkeleri saptandı ve belgeyi geliştirme yetkisi esas konferansın yapılacağı yerin ve sahibi sıfatıyla Alman Sosyalist Birlik Partisi'ne verildi. Alman Sosyalist Birlik Partisi'nin yöneticileri hazırladıkları projeyi, yine Budapeşte'de kurulmuş olan Redaksiyon Komisyonuna sunacaklardı.

Avrupa Komünist ve İşçi Partileri Konferansı'nın hazırlık çalışmaları böylece başlamış oldu. Bu çalışmalar aşağı yukarı 21 ay kadar sürdü. Hazırlığın bu kadar uzun sürmesi, emperyalist ve gerici çevrelerde, Avrupa komünist ve işçi hareketine karşı düşmanca spekülasyonlara neden oldu. Komünist ve işçi hareketinin birliği Avrupa ve dünya devrimci sürecinin başta gelen dayanağı olduğundan emperyalizm ve büyük sermaye çevreleri bu birliği parçalamak, komünist ve işçi hareketini bölmek için ellerinde bulunan bütün araçları kullanıyorlar. Emperyalizm, büyük sermaye ve tekelci çevreler egemenliklerini sürdürme taktiğinin önemli bir kısmını komünist ve işçi hareketinin bölünmesi üzerine oturtmayı hesapladıklarından, bu gibi bir bölünmeyi yaratmak veya varmış gibi göstermek için ellerinden geleni yaptılar, hâlâ da yapıyorlar.

Parti yöneticilerinin konferansta yaptıkları konuşmalardan da anlaşılacağı gibi, Avrupa komünist ve işçi hareketi içinde bazı özel koşullara göre düşünen partiler vardır. Her parti bağımsız ve ülkenin koşullarına uyarak Marksçı-Leninçi programını çizdiğine, politikasını uyuladığına göre, bunu

doğal saymak gerekir. Bu gibi düşün ayrılıkları düşmanlığa, çatışmaya değil, daha iyi anlaşmaya, birbirini daha iyi tanımaya yarıyor. 21 aylık uzun bir hazırlık devrinin bu gibi bir faydası da olmuştur.

Avrupa Komünist ve İşçi Partileri'nin Berlin Konferansı'nda «Avrupa'da barış, güvenlik, işbirliği ve sosyal ilerleme» adlı bir belge kabul edildi. Bu belge herşeyden önce Avrupa komünist ve işçi partilerinin birliğinin güçlü bir belirtisidir. Avrupa ve dünya komünist ve işçi hareketinin, ulusal bağımsızlık hareketinin elde ettiği önemli bir kazanımdır. Bu kazanım dünya devrimci sürecinin yeni yeni kazanımlar elde etmesi için bir aşama teşkil etmektedir. Çünkü, kabul edilen belge bu gibi yeni yeni başarılarla, yeni yeni kazanımlara yol açmaktadır.

Belgede belirtildiği gibi, her komünist partisi kendi işçi sınıfına, kendi halkına karşı sorumludur. Yalnız onlara hesap verir ve yalnız onlardan direktif alır. Hiçbir parti, başka kardeş bir partinin içişlerine karışmaz. Bu Lenin'ci ilke uzun zamandan beri kardeş komünist partileri arasında geçerlidir ve aynı zamanda proletarya enternasyonalizminin en sağlam temelidir. Bazı burjuva yorumcu ve ideologlarının göstermek istediği gibi ayrılığın değil, birliğin en sağlam temelidir.

Fridrih Engels daha 1882 yılında partiler arasındaki eşitlik, enternasyonalizmin tek temelidir, bu eşitlik kalktı mı enternasyonalizm de kalmaz, diye yazıyordu. Lenin, bu fikri daha da geliştirdi. Lenin'e göre, enternasyonalizmin temel dayanağı partiler arasındaki eşitliktir. Bu eşitlik kalktı mı, partiler arasında enternasyonalist ilişkilerinin yerini ast-üst ilişkileri alır, bu da enternasyonalizmin sonu demektir.

Avrupa Komünist ve İşçi Partilerinin Berlin Konferansında kabul ettikleri belgede bu Leninci ilkenin bir daha doğrulanması, komünist ve işçi partileri arasında ayrılıklar yaratmak isteyen burjuva ideologlarının spekülasyonlarına son verecek niteliktedir.

Barış, güvenlik, işbirliği ve sosyal ilerleme çağımızın başta gelen nitelikleridir. Emperyalizm, tekelci kapitalizm artık barış ve savaş konularında son sözü söylemek yetki ve yeteneğini çoktan yitirmiştir. Bugün artık barış, güvenlik, işbirliği ve sosyal ilerleme çağımızın hem başta gelen niteliği, hem de insanlığı emperyalizmin yıkımından kurtulmasının en sağlam yolu haline gelmiştir. Bu sürecin başta gelen aşamalarından biri ve doruk noktası Helsinki Konferansı oldu. Helsinki Konferansı'nda emperyalizmin harpçi ve saldırgan yöneticileri barış ve güvenliğin güçlenmesi için savaşan sosyalist ülkelerin, en başta Sovyetler Birliği'nin yöneticileriyle aynı masaya oturmak, barış ve güvenliği sağlamlaştıracak bir belgeyi imzalamak zorunda kaldılar. Bu olay, barış, güvenlik, işbirliği ve sosyal ilerleme akımının kapitalist memleketlerde, Birleşik Amerika'da, Fransa'da, İngiltere'de, Batı Almanya'da, İtalya'da kamuoyunu, geniş emekçi yığınlarını

iyiden iyiye sardığını ve onların sosyal, sınıfsal ve ulusal davası haline geldiğini gösteriyor. Kapitalist ülkelerin, emperyalizmin yöneticileri bu gelişmenin de zoru ve baskısı altında Helsinki belgelerini imzalamak zorunda kaldılar. Fakat komünistler emperyalist yöneticilerin, imzalarının ne anlam ve ne kadar kıymet taşıdığını iyi bilirler. Birleşik Amerika'nın ve daha başka kapitalist ülkelerin yöneticileri Helsinki Konferansı'ndan hemen sonra imzalarının bir kıymet taşımadığını söylemekte gecikmediler. AP Genel Başkanı ve Başbakan Demirel de sesini Amerikan yöneticilerine, NATO'culara göre ayarlamakta gecikmedi. .

Ne varki işler bu kadar basit değildir. Emperyalistler ve işbirlikçileri Helsinki barış anlaşmasını imzalamışlardır. İmzalarının inkârı bile onların kendi ülkelerinde ve dünya kamuoyunda daha da demaske olmaları, daha da tecrit edilmeleriyle sonuçlanıyor. Bu da halkların anti-emperyalist kurtuluş savaşımına yardım ettiği gibi, sosyalist ülkelerin ve dünya barışının güçlenmesi gibi bir sonuç da sağlıyor.

Emperyalizmi böylesi bir çıkmaza sokan, dünya barış ve güvenliğini güçlendiren, dünya devrimci sürecinin temel dayanağı olan güçler hangilerdir? Şüphe yok ki, bu sonucun elde edilmesinde halkların savaşı önemli bir yer tutuyor. Ama deneyle biliyoruz ki, halkların savaşımı ancak devrimci bir örgüt tarafından yönetildiği zaman amaçlarına varabiliyor. Halkların bu savaşımını kimler, hangi örgütler yürüttü? Komünist partileri ve öteki devrimci, yurtsever güçler. Bundan ötürüdür ki, barış güvenlik, işbirliği ve sosyal ilerleme konularında en çok söz sahibi olan komünist ve işçi partileridir. Onların bu konularda konferans halinde toplanmaları, aralarındaki işbirliğini daha da güçlendirmeye çalışmaları, dünya ve Avrupa devrimci sürecine önemli bir katkıda bulunmuştur.

Avrupa ve dünya barış ve güvenliğinin, sosyal ilerlemenin daha yüksek bir aşamaya ulaşmasında, emperyalizmin gerilemesinde, dünya devrimci sürecinin sağlam bir temele oturtulmasında daha başka bir elemanı da unutmamak gerekir. Sovyetler Birliği'nin ve öteki sosyalist ülkelerin rolü. Sovyetler Birliği'nin barış ve güvenliği kuvvetlendirici politikası, dünya devrimci sürecinin temel dayanağı olan niteliği, Büyük Oktober Sosyalist Derimi'yle başlar ve değişmez bir hat olarak süregelir. Sovyetler Birliği güçlendikçe dünya barış ve güvenliği de güçlenmiştir.

Dünya barışçı, devrimci kamuoyu, ulusal kurtuluşları için savaşan halklar, Avrupa komünist ve işçi partileri, Sovyetler Birliği ve öteki sosyalist ülkeler bu sonucu, Pekin yöneticilerinin, Maocuların emperyalizme yaptıkları bütün yardımlara, sosyalist ülkeleri, kurtuluşları için savaşan halkları arkadan hançerlemelerine karşın elde etmişlerdir. Bu olay, başarının kıymetini daha da artırıyor.

Belgede silâhsızlanma, askersel blokları kaldırma sorunlarına geniş bir

yer ayrılmıştır. Devlet bütçelerinde silâhlanma masraflarını azaltmak, silâhsızlanmanın ilk adımı olarak görülmüştür.

Uluslararası ilişkilerde, özellikle gelişmiş kapitalist ülkelerle az gelişmiş ülkeler arasındaki ekonomik ve ticari ilişkilerin adalet ilkesine oturtulması, yani az gelişmiş ülkelerin sömürülmesine, doğal kaynaklarının yağma edilmesine son verilmesi de önemli bir sorun olarak beliriyor. Avrupa komünist ve işçi partileri bu yönde ellerinden gelen çabaları harcayacaklarını açıklıyorlar.

Belgede ele alınan önemli sorunlardan biri de, komünistlerin kendilerinin dışında olan, ilerici, barışçı, sosyalist, sosyal demokrat akımlarla ilişkiler konusudur. Komünist ve işçi partileri barışın ve güvenliğin güçlendirilmesi, statükonun korunması anlamına gelmediğini önemle belirtiyorlar. Yani, sosyal yapıları ayrı ülkelerin barış içinde yanyana yaşamaları, kapitalist ülkelerde sınıf savaşımının durdurulması anlamına gelmez. Tamamen tersine barış ve güvenliğin güçlenmesiyle işçi sınıfı ve bağlaşıkları için emperyalizme ve tekellere karşı sınıf savaşımını yürütme yönünde daha elverişli koşullar yaratılır. Sosyal demokratlarla, sosyalistlerle komünistlerin eylembirliği de bu açıdan ele alınmıştır. Komünistler, sosyal demokratlarla, sosyalistlerle barış ve güvenliğin, sosyal ilerlemenin sağlanması için işbirliği yapıyorlar. Fakat bu, işçi sınıfına yabancı politika ve ideolojinin, yani işçi sınıfının kapitalizm düzeniyle bütünleşmesini ön-gören politika ve ideolojinin işçi sınıfına aşılması anlamına gelmez.

Bu alanda anti-komünizm, anti-sovyetizmle savaşmak sorunları da geniş olarak ele alınmıştır. Anti-komünizm, anti-sovyetizmle savaşım, toplumsal gelişmenin, barış ve güvenliği sağlamaştırmanın yönlerinden biri olarak görülmüştür. Ne var ki, Avrupa komünist ve işçi partileri, komünist partilerinin program ve politikasını paylaşmayan ve ona karşı olan herkesi, her akımı anti-komünist olarak nitelennemektedirler. Bu ilke, komünist ve işçi partilerinin dışında olan akımlarla, anti-emperyalist, anti-faşist ve demokratik gelişmeden yana olanlarla diyaloglar, ittifaklar kurmak, ortak eylemlerde bulunmak konusunda çok önemlidir ve bu konularda yeni yeni olanaklar, yeni yeni yollar ve yeni yeni ufuklar açacak niteliktedir.

Halklar Avrupa'nın birçok ülkelerinde faşizme karşı önemli başarılar sağlamışlardır, fakat faşizmin kalıntıları yer yer varolduğu gibi, faşist yöntemlerin başkaldırma ve rejim olarak yerleşmek tehlikesi de vardır. Avrupa komünist ve işçi partileri bu tehlikeye karşı savaşmayı da karar-laştırmışlardır.

Belgede din, sorununa da yer verilmiştir. Komünistlerin dini inançlara bağlı emekçi yığınlarıyla, aydınlarla sömürüye karşı, barış, güvenlik ve sosyal ilerleme yolunda işbirliği yapma sorunu ve gereği önemle belirtilmektedir. Dini inançlara bağlı emekçi yığınların bu konuda önemli bir rol

oynadıkları, emperyalizme ve tekellere karşı savaştıkları demokratik haklar, hatta sosyalizm uğrunda savaştıkları da saptanmaktadır. Bundan ötürü bu konuda komünistlerin yeni bir hamle, yeni bir atılım yapmaları ve dine bağlı emekçi yığınlarıyla yakınlaşmanın yeni yeni yön ve yöntemlerini arayıp bulmaları gerekiyor.

Avrupa komünist ve işçi partilerin Berlin'de yapılan konferansına TKP'nden de parti Genel Sekreteri İ. Bilen'in başkanlığında bir delegasyon katıldı. TKP yalnız çalışmanın son safhasına değil, bütün çalışma aşamalarına aktif olarak katıldı ve yeri geldikçe yurttaki durumu hazırlık çalışmalarında yansıtmakla kalmadı, Avrupa komünist ve işçi partilerinin birliğinin sağlanması için de büyük bir çaba harcadı. Başlangıçta 28 olan partilerin sayısı, Konferansa Hollanda Komünist Partisi'nin de katılmasıyla 29'a yükseldi. Böylece Avrupa'da 29 komünist ve işçi partilerinin temsilcileri TKP'yle ve Türkiye'deki öteki demokratik güçlerle dayanışmalarını belirten bir paragrafın belgeye girmesini kabul ettiler. Paragraf aynen şöyledir: «Konferansa katılanlar, Türkiye Komünist Partisi'nin yasallaştırılmasını kesinlikle ister ve bu ülkedeki demokratik güçlerle dayanışmalarını belirtirler».

Böylece TKP'ne konan yasağın kaldırılması isteği, bundan böyle Avrupa komünist ve işçi hareketi tarafından resmen benimsenmiştir.

Avrupa komünist ve işçi partileri'nin oybirliğiyle TKP'ne konan yasağın kaldırılmasını istemeleri, memlekette gelişen demokratik akımların istemlerine uygundur. Ülkede her gerçek demokratik akım ve bu akımlara bağlı olanlar TKP'ne konan yasağın kaldırılmasını istiyorlar. Çünkü, TKP'yi yasaklayan 141., 142. maddeler ve daha başka faşist tedbirler yalnız TKP'ni yasaklamakla kalmıyor, memlekette demokratik akımların gelişmesini, halkçı bir düzenin kurulmasını da engelliyor. Sendikalarda, CHP'de, ilerici aydınlar arasında TKP'ne konan yasağın kaldırılması için kuvvetli bir akım bu gibi bir temel üzerinde gelişiyor. Bu isteğe yalnız Maocular ve legal sosyalist partilerin bazı yöneticileri katılmıyor. Bunlar arasında 141. ve 142. maddelerin kaldırılmasını istemiyenler bile vardır. Bu gibi bir tutumda olanların büyük burjuvazinin egemenliğini, sömürü ve talan düzenini sürdürmesine yardım eder duruma düşüklerini, bu partilerle bağlı namuslu militanlar gün geçtikçe daha açık bir şekilde görüyorlar.

Konferansın Türkiye'deki demokratik güçlerle dayanışmasını da belirtmesi rastgele değildir. Avrupa komünist ve işçi partileri bu gibi dayanışma ile, TKP'nin bütün demokratik güçleri, anti-emperyalist, anti-faşist bir savaş platformunda birleştirmek politikasını da desteklemişlerdir.

Konferansın ve kabul edilen belgenin Türkiye'deki devrim hareketi üzerindeki etkisi geniş ve yapıcı olacaktır. Avrupa komünist ve işçi partileri'nin anti-emperyalist, demokratik ve sosyalizme açılan bir plâtfom etra-

ında birleşmeleri Türkiye'de işçi sınıfının birliğini, Marksçı-Leninci bir temel üzerinde sağlanmasına yardım edeceği gibi, bütün yurtsever, demokratik güçlerin emperyalizme ve faşist yöntemlere karşı birliğini sağlamasına da yardımcı olacaktır.

Avrupa Komünist ve İşçi Partilerinin Konferansının başarıyla sonuçlanmasında, şüphe yok ki, konferansa katılan bütün partilerin katkısı vardır. Fakat ev sahibi sıfatıyla Alman Sosyalist Birlik Partisi'nin katkısı en fazla olmuştur. Alman Sosyalist Birlik Partisi Merkez Komitesi ve Merkez Komitesinin görevlendirdiği yoldaşlar büyük bir sabırla, yapıcı bir anlayışla ve devrimci bir ustalikle belgenin hazırlanmasını ve konferansın başarıyla toplanmasını sağlamakta başta gelen etken olmuşlardır. Bundan ötürü de bu katkıların tarihsel bir anlamı ve kıymeti vardır.

Anti-emperyalist devrim hareketinde birlik sorunu

A. S.

Türkiye devrim hareketinin önünde zor, karmaşık sorunlar duruyor. Bu sorunlar son derece ciddi ve hemen çözüm bekliyen cinstendir: Demirel Hükümetini devirmek, demokratik bir hükümeti kurmak, egemenliği emperyalizmin elinden almak, işçi sınıfının, emekçi yığınların egemenliğini kurmak, sosyalizme geçmenin koşullarını hazırlamak gibi. Bu sorunlardan her birinin çözümü için Marksizmin-Leninizmin Türkiye'nin koşullarına yararı bir şekilde uygulanması gerekir. Türkiye'de büyük burjuvazinin, emperyalizmin egemenliği en çok devrimci güçlerin dağınıklığı temelinde sürdürülüyor. Bu dağınıklığın sürdürülmesi gerici güçlerin önemli stratejik bir kazanımıdır.

Avrupa Komünist ve İşçi Partilerinin Berlin Konferansı'nda anti-emperyalist, demokratik ve sosyalist bir platform etrafında birleşmeleri, emperyalizmin Avrupa ölçüsünde ayır-buyur politikasını engelliycek nitelikte olduğu gibi Türkiye'de de gerici, aşırı sömürücü çevrelerin ayır-buyur politikasını sürdürmelerini engelliyecek bir aydınlığa sahiptir. Bu belgede komünist partiler kendilerinin dışında olan ilerici, yurtsever, anti-emperyalist akımlarla, hatta dinsel inançlara bağlı çevrelerle belirli hedefler etrafında işbirliği gereğinin üzerinde ısrarla durulması komünistler ve öteki devrimciler için anti-emperyalist, anti-faşist, ilerici güçlerin birliği sorununu ele alma bakımından yeni perspektifler açmaktadır.

İşçi ve devrim hareketinde birlikten yana olmayan herhangi bir parti ve akım yoktur. Bu gibi devrimci bir birliğin gereğini duymayan, hatta birliğin sağlanmasını politik bir program ve amaç haline getirenler Maoçulardır. Anarşistler, Troçkistlerdir. Bu anti-marksist anti-leninist akımlar bu tutumlarıyla egemen çevrelere paha biçilmez bir yardımda bulunmaktadırlar.

Sözümüz bu sapık akımların dışında bulunan hareketler içindir. Legal sosyalist partilerden her biri, sendikalar, meslek birlikleri, öğrenci ve aydın dernekleri, hepsi, işçi ve öteki devrim hareketlerinin birliğinden yanadırlar. Fakat bugüne kadar bu güçler arasında eylembirliği kurulmadığı gibi, eylembirliğine yönelik bir politika ve programın uygulanmasına bile geçilememiştir. Çünkü, bütün bu parti ve akımlardan hiçbirinin birliğe yönelik politika ve programı yoktur. Devrimci, anti-emperyalist, demokratik güçler arasında eylembirliğinin sağlanabilmesi için, ona yönelik açık bir politikanın, bir programın uygulanması gerekir. Bu gibi bir politika ve program bulunmadığı yerde birlikten söz etmek soyut bir istemi ileri sürmekten başka bir anlam taşımaz.

Bütün isteklere karşın, Türkiye'de çoğunlukta olan ve demokratik bir hükümeti işbaşına getirecek güçte olan sol ve sosyalist akımların eylembirliğini sağlayamamalarının nedenleri vardır. Gizli veya açık bir anti-komünizm, anti-sovyetizm. Burjuvazideki ayrışmaları görmemek, burjuvazinin ilerici kolunun sosyal-politik tutumunu bilimsel sosyalizmin verilerine göre kıymetlendirmemek, baş düşmanı seçmekte bilimsel verileri kullanmamak, devrimci ödümler politikasını gereği gibi uygulayamamak bunların arasındadır.

Anti-komünizm gerçekten de demokratik, devrimci güçleri parçalayan, bölen nedenler arasındadır. TKP'ye konan yasa ve partinin illegal şartlar içinde çalışması durumunda bırakılması, anti-komünizmin bazı çevrelerde yuvalanmasına neden oluyor. Anti-komünizm geniş yığınlar arasında eski etkenliğini kaybetmekle beraber bazı küçük burjuva sosyalist çevrelerde yerleşmeye başlamıştır. TKP yönetimi Avrupa komünist ve işçi partilerinin belgesinde yer alan ilkeye bağlı kalarak TKP'nin politika ve programına karşı olan her akımı anti-komünist saymamakta, ve ona karşı tavrını bu ölçüye göre ayarlamaktadır. TKP düşmanlığını yürüten küçük burjuva sosyalistlerine bu tutumun, Türkiye'nin anti-emperyalist demokratik kurtuluşuna değil, işçi sınıfının düşmanlarına, emperyalizmin genel politikasına yaradığını sabırla ispatlamak devrimcilerin ödevidir. TKP'nin bu eylemi sol ve sosyalist akımların eylembirliğini sağlayacak yönde, sabırla uygulanan bir politikadır.

Anti-sovyetizm de gerilemekte, en gerici, en sömürücü, işbirlikçi çevrelerin resmi politikası haline dönüşmektedir. Sovyetler Birliği'nin gerek baş ve güvenliği güçlendiren dış politikası, gerekse gelişmekte olan ülkelere, bu arada ülkemize uyguladığı yardım ve kalkınma programı anti-sovyetizmin gerilemesine yardımcı olmaktadır.

Anti-emperyalist, demokratik sol ve sosyalist akımların eylembirliği sorununu burjuvazinin içindeki ayrımlarla ve burjuvazinin yurtsever kolunda meydana gelen ve Türkiye'nin objektif gelişme koşullarına bağlı olan özellikler gözönünde tutulmadan gerçek ve geniş bir anti-emperyalist, demokratik bir eylembirliğinin kurulması olanaksızdır. Burjuvazideki ayrışmalar CHP ile hükümet ortaklığı partileri arasında zaman zaman kanlı çatışmalar biçiminde beliriyor. Öte yandan bazı küçük burjuva sosyalistleri burjuvazinin ilerici kolunun sınıf savaşının bugünkü aşamasında burjuvazinin en gerici, en saldırgan ve faşizan koluna karşı olumlu direnişini kıymetlendiremiyor. CHP Genel Başkanı Ecevit'in komünist olmadığı ve komünizme karşı olduğunu söylemesini CHP'ne karşı saldırıya ve CHP yöneticileriyle AP yöneticilerini aynı rafa koymaya neden sayıyorlar. Bu noktada Avrupa komünist ve işçi partilerinin kabul ettiği belgedeki ölçü ve ilkeyi uygulamak gerekmektedir. Komünist partisinin program ve politikasına karşı olan herkes ve her akım anti-komünist değildir. Anti-komü-

nizm emperyalizmin ve işbirlikçilerinin elinde işçi hareketini ve öteki demokratik akımları kanlı ve faşist yöntemlerle ezmeyi, büyük tekellerin egemenliğini geniş halk yığınları üzerinde zorbalık yöntemleriyle yerleştirmeyi öngören burjuvazinin politik, ideolojik bir silâhidir. Bu ölçüye göre, bir burjuva partisinin yöneticisi olan Ecevit'in komünst olmaması ve Komünist Partisi'nin programını benimsememesi doğaldır. Fakat, 141. ve 142. maddeler gibi faşist yasa maddelerinin ve tedbirlerin, TKP'ye konan yasağın kaldırılmasını istemesi, onu Demirel, Türkeş gibi komünistlere ve bütün demokratik akımlara karşı kanlı faşist yöntemlerin uygulanmasını isteyen politikacılardan ayırıyor. Anti-komünizmi uygulayanlar ikinci kategoriye bağlı politikacılardır. Devrim hareketinin baş düşmanları da bunlardır. Ve bunların baş ve ortak düşmanı olma niteliği onlara karşı ortak bir savaş programının hazırlanmasını kolaylaştırıyor. Ne var ki, bütün sol ve legal sosyalist partiler yöneticilerinin bu açık gerçeği kabul etmesi zaman zaman çok zorlaşıyor. Genellikle komünist, sosyalist akım arasında diyalogların, yapıcı temasların yokluğu ortak kıymetlendirmelere ulaşmasını son derece zorlaştırıyor. Bu gibi yapıcı temasların yapılması zorunludur. TKP'nin programı geniş bir devrimci eylembirliği perspektifiyle hazırlanmıştır. İlerici, anti-emperyalist akımlar arasında ayırıcı değil, birleştirici noktalar üzerinde durulmasını öngörüyor. Bu demek değildir ki, işçi sınıfının ideolojisine yabancı sosyal-demokratik ideolojinin işçi hareketine aşılmasından yanadır. Tamamen tersine TKP, küçük burjuva akımlarına karşı ideolojik savaşın yürütülmesinden yanadır. Yalnız bu savaşın kişisel ve sosyal plânda yürütülmesinin, ayırıcı, bölücü tehlikeleri de büyüktür. Ancak olumlu ve yapıcı bir politika ile ve bu politikanın sabır ve anlayışla uygulanmasıyla anti-emperyalist, anti-faşist, demokratik güçlerin eylembirliğini sağlayarak bu hükümeti devirmek ve demokratik bir hükümet kurmak, partinin etkenliğini daha da güçlendirmek hedefine ulaşabilir, emekçi yığınların egemenliğine, ve ilerici demokratik bir düzene doğru sağlam adımlarla ilerlemek olanağını elde edebiliriz.

«Yeni Çağ» dan Okurlara

Sayın okurlar,

Dergimize karşı istekler günden güne artıyor. Biz bu istekleri elimizden geldiği kadar karşılamaya çalışıyoruz. Okurlarımızdan, adresleri açık ve doğru olarak yazmalarını, özellikle şehir ve mahalle numaralarını titizlikle belirtmelerini rica ederiz. Adreslerini değiştirenler, yeni adreslerini bize derhal bildirmelidirler.

Dergiye abone olmak ve diğer yayınlarımızı edinmek isteyenler adresimize bir mektupla bildirebilirler. Sonra Avrupadaki okurlarımız aşağıdaki adrese başvurabilirler:

1 Berlin 10

Postfach 100 229

West Berlin

Ödemeler şu konto numarasına yapılır:

Postscheckkonto 342 441

West Berlin

1. L. I. Brejnev, «LENİN'İN 100. YILDÖNÜMÜ, SBKP'NİN XXIV. KONGRESİ, SSCB'NİN 50. YILI»
2. NAZIM HIKMET, BÜTÜN ESERLERİ (Şimdiye kadar 8 cilt çıkmıştır),
3. BİLİMSEL KOMÜNİZM,
4. LENİN (Biografisi),
5. BÜYÜK OKTOBR 50 YAŞINDA
6. S. Üstüngel, «SAVAŞ YOLU» (3. baskı)
7. S. Üstüngel, «GÜNÜMÜZDE TKP»
8. S. Üstüngel, «GÜNEŞLİ DÜNYA»
9. A. Saydan, «ALMAN DEMOKRATİK CUMHURİYETİ»
10. A. Saydan, «YEDİ SOSYALİST ÜLKEDE DÜN-BUGÜN-YARIN»
11. A. Saydan, «SOVYETLER BİRLİĞİNDE 12 GÜN»

Adresimiz: Yeni Çağ – Stredisko pro rozsirovani tisku,
Praha 6, Thakurova 3, Czechoslovakia

«Yeni Çağ» dan Okurlara

Komünist basının geleneklerini sürdürerek «Barış ve Sosyalizm Problemleri» – «Yeni Çağ» dergisi sürekli olarak okurlara başvuruyor ve derginin daha ilginç, içeriğinin daha zengin olması için önerilerini bildirmelerini rica ediyor.

Aldığımız mektuplardaki tavsiyeler, dilek ve istekler, eleştiriler çalışmalarımızı ayarlamamızda bizlere büyük yardımda bulunuyor.

Sizlere tekrar başvurarak aşağıdaki soruları yanıtlamanızı rica ediyoruz:

- Dergide yayımlanan yazılardan hangileri sizde derin bir iz bıraktı ve niçin?
- Hangi yazıları beğenmediniz ve niçin?
- Dergide hangi konularda yazılar okumak istiyorsunuz?
- Derginin sayfalarında kimlerin yazılarını okumak istiyorsunuz?
- Dergide ne gibi yeni bölümler görmek istiyorsunuz?
- Başka önerileriniz var mı?

Okurlarımızın bu sorularımızı yanıtlamalarını bekliyor, mektuplarını aşağıdaki adrese göndermelerini rica ediyoruz.

Adresimiz: Yeni Çağ – Stredisko pro rozširovani tisku,

Praha 6, Thakurova 3
Czechoslovakia

«Yeni Çağ» dan Okurlara

Federal Almanya'daki okurlarımız «Yeni Çağ» dergisini ve TKP'nin diğ-
er yayınlarını, listesini yayınladığımız kitapçılardan satın alabilirler.

1. «Yeni Çağ» 1,- DM
2. «Atılım» 0,50 DM
3. L. İ. Brejnev, «Lenin'in 100. yıldönümü, SBKP'nin
XXIV. Kongresi, SSCB'nin 50. yılı» 5,- DM
4. Nazım Hikmet, Bütün Eserleri (8 cilt) cildi 7,50 DM
5. Bilimsel komünizm 7,- DM
6. Lenin (biografisi) 5,- DM
7. Sovyetler Birliği Komünist Partisinin Programı 3,- DM
8. Büyük Ekim 50 yaşında 3,- DM
9. S. Üstünel, «Savaş Yolu» 10,- DM
10. S. Üstünel, «Günümüzde TKP» 5,- DM
11. S. Üstünel, «Güneşli Dünya» 5,- DM
12. S. Üstünel, «Türkiye Olayları – 1973» 1,- DM
13. A. Saydan, «Sınıf savaşında yeni aşama» 5,- DM
14. A. Saydan, «Alman Demokratik Cumhuriyeti» 3,- DM
15. A. Saydan, «Yedi Sosyalist Ülkede Dün-Bugün-Yarın» 3,- DM
16. A. Saydan, «Sovyetler Birliğinde 12 Gün» 2,- DM

Ayrıca dergimize abone olmak ve TKP'nin diğ-er yayınlarını edinmek
istiyenler aşağıdaki adrese başvurabilirler:

1 BERLIN 10
Postfach 100229
Berlin (West)

Batı Berlin adresine ödemeler şu konto numarasına yapılır:

Buchhandlung
Postscheckkonto 342 441
Berlin (West)

«Yeni Çağ» dan Okurlara

Federal Almanya'daki okurlarımız «Yeni Çağ» dergisini aşağıdaki kitapçıılardan satın alabilirler:

Adam-Kuckhoff-Buchhandlung

5100 Aachen

Löhegraben 4

Buchhandlung Ludwig Feuerbach

8600 Bamberg

Obere Brücke 3

Wissen und Fortschritt Buchhandlung

5070 Bergisch-Gladbach

Bensberger Straße 128

Wissen und Fortschritt Buchhandlung

4800 Bielefeld

Feilen Straße 10

Progress-Buchhandlung

5300 Bonn

Oxford Straße 17

Wissen und Fortschritt Buchhandlung

3300 Braunschweig

Adolfstraße 1

Dein Buch Volksbuchhandlung

2800 Bremen 1

Richtweg 4

Wissen und Fortschritt Buchhandlung

6100 Darmstadt

Leuteschläger 3

Büchershop Angela Davis

4600 Dortmund

Kampstraße 80

Heinrich-Heine-Buchhandlung

4000 Düsseldorf

Ackerstraße 3

Libresso-Buchzentrum Sabine Weber

8520 Erlangen

Schiffstraße 5

Karl-Liebnecht-Buchhandlung
4300 Essen 1
Viehofer Platz 14
Tat-Buchhandlung «Johanna Kirchner»
6000 Frankfurt/Main
Schumannstraße 56
Buchzentrum in der Goethestraße
6000 Frankfurt/Main
Goethestraße 56
Buchhandlung Walter Herbster
7800 Freiburg
An der Mehlwaage 2
Wissen und Fortschritt Buchhandlung GmbH.
6300 Gießen
Schiffenberger Weg 1
Wissen und Fortschritt Buchhandlung
3400 Göttingen
Burgstraße 24
Internationale Buchhandlung GmbH.
2000 Hamburg 13
Johnsallee 67
Wissen und Fortschritt Buchhandlung
3000 Hannover-Linden
Limmerstraße 106
Buchhandlung kollektiv GmbH.
6900 Heidelberg
Plöck 64a
Wissen und Fortschritt Buchhandlung GmbH.
3500 Kassel
Werner-Hilpert-Straße 5
Kollektiv-Buchhandlung
2300 Kiel 1
Falckstraße 16
Wissen und Fortschritt Buchhandlung
5000 Köln
Fleischmengergasse 31
Buchhandlung Rosa Luxemburg
4150 Krefeld
St.-Anton-Straße 86

Bücherzentrum Süd-West
6500 Mainz
Bilhildisstraße 15
Wissen und Fortschritt Buchhandlung
6800 Mannheim
U 2, 3
Wissen und Fortschritt Buchhandlung Gmb
3550 Marburg
Am Grün 56
Buchhandlung Libresso
8000 München 40
Türkenstraße 66
Karl-Liebknecht-Buchhandlung
4400 Münster
Steinfurter Straße 15
Libresso-Buchzentrum Sabine Weber
8500 Nürnberg
Weinmarkt 12 a
Dein Buch Volksbuchhandlung
2900 Oldenburg
Am Damm 26
Libresso-Buchzentrum Sabine Weber
8400 Regensburg
Glockengasse 7
Lenchen Demuth-Buchladen
6600 Saarbrücken
Nauwieser Straße 13
Wissen und Fortschritt Buchhandlung
5900 Siegen
Freudenberger Straße 18
Buchhandlung Hornung und Steinbach
7000 Stuttgart
Wilhelmsplatz 1
Buchhandlung W. A. Bastigkeit
5500 Trier
Lindenstraße 10
Friedrich-Engels-Buchhandlung
5600 Wuppertal-Elberfeld
Gathe 55–57

İÇİNDEKİLER

	<i>Sayfa</i>
<i>Gustav Husak</i>	
Lenin'in yolundan güvenli ve yaratıcı atılımlarla ileri	465
<i>Todor Jivkov</i>	
Gelişmiş sosyalizm dolaysız ödevimizdir	478
<i>Arne Petersen</i>	
İşçi sınıfı ve ulus	491
<i>Gábor Abri</i>	
«Savaş ve devrim etkenlerinin keskinleşmesi»ne ilişkin Maoist görüş	503
<i>Helen Winter</i>	
ABD dış politikası	513
<i>A. Tol</i>	
Profesör Apel'in yirmi sorusu	521
xx: Son beşyillik dönem Sovyet yurttaşına neler verdi	527
<i>M. Schneider</i>	
Avrupa kapitalist ülkelerinde göçmen işçiler	534
xx: Uluslararası örgütler hakkında kısa bilgiler	537

ÖZEL SAYFALAR

xx: TKP MK Genel Sekreteri İ. Bilen yoldaşın 29–30 Haziran tarihlerinde Berlin'de düzenlenen Avrupa Komünist ve İşçi Partilerinin Konferansında yaptığı konuşma	540
xx: TKP temsilcisinin MDHP'nin XVII. Kongresinde yaptığı konuşma	543
xx: TKP ile FKP delegasyonları arasında yapılan görüşme	545
xx: İtalyan Komünist Partisi Merkez Komitesine mesaj	545
<i>A. Saydan</i>	
Avrupa Komünist ve İşçi Partilerinin Konferansı	546
<i>A. S.</i>	
Anti-empyralist devrim hareketinde birlik sorunu	552

«Barış ve Sosyalizm Problemleri» dergisi 30 dilde çıkıyor ve dünyanın her tarafında okunuyor.

Fiyatı 5 lira